

TILINPÄÄTÖS JA HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

SISÄLLYSLUETTELO

51 HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

KONSERNITILINPÄÄTÖS

- 58 Liiketoiminnan keskeiset tunnusluvut
- 59 Konsernitase
- 60 Konsernin laaja tuloslaskelma
- 61 Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista
- 62 Konsernin rahavirtalaskelma
- 63 Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS

- 102 Emoyhtiön tase
- 103 Emoyhtiön tuloslaskelma
- 104 Emoyhtiön rahoituslaskelma
- 105 Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

109 ALLEKIRJOITUKSET

110 TILINTARKASTUSKERTOMUS

- 63 Liite 1. Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet
- 71 Liite 2. Segmenttiraportointi
- 74 Liite 3. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet
- 75 Liite 4. Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet
- 76 Liite 5. Liikearvon ja muiden taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomien aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistestaus
- 77 Liite 6. Liiketoimintahankinnat
- 78 Liite 7. Yhteisyritykset
- 79 Liite 8. Laskennalliset verot
- 81 Liite 9. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot
- 82 Liite 10. Rahoitusriskien hallinta
- 86 Liite 11. Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset
- 87 Liite 12. Vaihto-omaisuus
- 87 Liite 13. Rahavarat
- 88 Liite 14. Osakepääoma ja oman pääoman rahastot
- 88 Liite 15. Korolliset velat
- 90 Liite 16. Eläkeveloitteet
- 91 Liite 17. Muut pitkäaikaiset velat
- 91 Liite 18. Osto- ja muut velat
- 91 Liite 19. Vakuudet ja vastuusitoumukset
- 92 Liite 20. Liiketoiminnan muut tuotot
- 92 Liite 21. Materiaalit ja palvelut
- 92 Liite 22. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut
- 92 Liite 23. Liiketoiminnan muut kulut
- 92 Liite 24. Poistot ja arvonalentumiset
- 93 Liite 25. Rahoitustuotot ja -kulut
- 93 Liite 26. Tuloverot
- 94 Liite 27. Osakekohtainen tulos
- 94 Liite 28. Muut ei-rahavirta-vaikutteiset oikaisut
- 94 Liite 29. Osakeperusteiset maksut
- 98 Liite 30. Lähipiiritapahtumat
- 99 Liite 31. Konserniyritykset
- 99 Liite 32. Raportointikauden päättymispäivän jälkeiset tapahtumat
- 100 Liite 33. Tunnuslukujen laskentakaavat
- 100 Liite 34. Osakkeet ja osakkeenomistajat

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

Cramo saavutti vuodelle 2016 asetetut taloudelliset tavoitteet. Liikevaihto kasvoi 6,6 prosenttia ja oli 712,3 miljoonaa euroa. Paikallisissa valuutoissa liikevaihto kasvoi 7,7 prosenttia. EBITA-liikevoitto nousi 15,0 prosenttiin liikevaihdosta ja vertailukelpoinen EBITA-liikevoitto 15,6 prosenttiin.

Cramo on palveluyritys, joka tarjoaa kone- ja laitevuokrauspalveluja sekä vuokraa siirtokelpoisia tiloja. Kone- ja laitevuokraus koostuu rakennuskoneiden ja -laitteiden vuokrauksesta sekä vuokraukseen liittyvistä palveluista. Liitännäisiä palveluja ovat muun muassa työmaa- ja asennuspalvelut. Siirtokelpoisten tilojen käyttökohteita ovat muun muassa koulut, päiväkodit, toimistot ja majoitustilat, ja niiden tyyppinen vuokra-aika on 2-5 vuotta. Cramo on kone- ja laitevuokrauksen johtavia palveluntarjoajia Pohjoismaissa sekä Keski- ja Itä-Euroopassa. Siirtokelpoisissa tiloissa Cramo on alan johtava toimija Pohjois-Euroopassa.

Cramo-konsernin muodostavat konsernipalveluja tarjoava emoyhtiö Cramo Oyj sekä liiketoimintaa harjoittavana yhtiönä sen täysin omistamat yhtiöt kussakin toimintamaassa. Siirtokelpoisten tilojen liiketoimintaa harjoitetaan Cramo Adapteo -nimellä. Lisäksi Cramo omistaa 50 prosenttia Ramirent Oyj:n kanssa perustamastaan Venäjällä ja Ukrainassa toimivasta yhteisyrityksestä Fortrentistä.

Cramolla oli vuoden 2016 lopussa 324 (328) vuokrauspalvelupistettä ja toimintaa 15 maassa.

STRATEGIA JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Cramon taloudelliset tavoitteet olivat vuoden 2016 lopussa seuraavat: EBITA-liikevoittomarginaali yli 15 prosenttia liikevaihdosta yli suhdannejakson, nettovelkaantumisaste korkeintaan 100 prosenttia, liikevaihdon kasvu markkinoita nopeammin sekä oman pääoman tuotto yli 12 prosenttia yli suhdannejakson. Voitonjakotavoitteena on vakaa voitonjakopolitiikka ja maksaa osinkoina noin 40 prosenttia tilikauden osakekohtaisesta tuloksesta (EPS). Tilikaudella saavutettiin kaikki nämä tavoitteet. Vertailukelpoinen EBITA-liikevoittomarginaali oli 15,6 prosenttia liikevaihdosta, nettovelkaantumisaste oli

LIIKETOIMINNAN KESKEISET TUNNUSLUVUT (M€)	2016	2015	Muutos, %
Liikevaihto	712,3	667,9	6,6
Vertailukelpoinen EBITA-liikevoitto	111,1	86,8	27,9
% liikevaihdosta	15,6%	13,0%	
EBITA-liikevoitto	106,7	84,8	25,8
% liikevaihdosta	15,0%	12,7%	
Tilikauden voitto	68,6	49,7	37,9
Vertailukelpoinen tulos/osake (EPS), €	1,70	1,17	45,5
Tulos/osake (EPS), laimentamaton, €	1,54	1,13	36,8
Oman pääoman tuotto, %	13,6%	10,5%	
Nettovelat / käyttökate	1,77	1,98	-10,6
Rahavirta investointien jälkeen	7,3	35,6	

Cramon käyttämien vaihtoehtoisten tunnuslukujen määritelmät ovat esitetty sivulla 57.

74,5 prosenttia, vertailukelpoinen oman pääoman tuotto oli 14,9 prosenttia ja liikevaihdon kasvu 6,6 prosenttia.

Konsernin strategian ydin on "Cramo People living the Cramo Story". Cramo Story on laaja ohjelma, jonka avulla Cramo tulee kasvattamaan liikevaihtoaan eri maissa, erottumaan kilpailijoistaan, tuottamaan asiakkailleen erityistä lisäarvoa ja vahvistamaan yrityskulttuuriaan. Cramo-konsernin voitettavat taistelut ovat Cramo Storyn toteuttaminen, Cramon tavoitejohtamismallin käyttöönotto ja Keski-Euroopan markkinoiden voittaminen. Tärkeitä strategisia hankkeita ovat myös siirtokelpoisten tilojen liiketoiminnan kasvattaminen, dynaaminen hinnoittelu sekä yrityskaupat ja ulkoistamiset.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Rakentamisen arvioidaan kasvaneen vuonna 2016 kaikissa Pohjoismaissa sekä Saksassa ja Itävallassa. Euroconstructin arvion mukaan rakennusmarkkinoiden kasvu oli lähes seitsemän prosenttia Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa. Tanskassa, Saksassa ja Itävallassa markkinat kasvoivat arviolta 1,6-2,5 prosenttia. Puolassa, Tsekin tasavallassa, Slovakiassa, Baltian maissa ja Venäjällä rakentaminen supistui.

European Rental Association (ERA) arvioi kesäkuun ennusteessaan kone- ja laitevuokrauspalveluiden käytön lisääntyneen vuonna 2016 kaikilla ERA:n raporttoimilla Cramon markkina-alueilla. Siirtokelpoisten tilojen kysyntä on Cramon arvioiden mukaan kasvanut Pohjoismaissa lähes kuusi prosenttia vuodessa viimeisen viiden vuoden aikana.

LIIKETOIMINTAKATSAUS

Cramo-konsernin liiketoimintasegmentit ovat Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska, Keski-Eurooppa sisältäen Saksan, Itävallan ja Unkarin liiketoiminnot sekä Itä-Eurooppa, joka sisältää Viron, Latvian, Liettuan, Puolan, Tsekin tasavallan, Slovakian ja Kaliningradin alueen Venäjällä. Itä-Euroopan tulos sisältää myös Fortrentin (Venäjä Kaliningradia lukuun ottamatta ja Ukraina) tuloksen pääomaosuusmenetelmän mukaisesti. Segmenttitietojen lisäksi Cramo julkistaa tuotealuekohtaiset taloudelliset tiedot ja siirtokelpoisten tilojen tilauskannan.

Liikevaihto ja vertailukelpoinen kannattavuus parantuivat Norjaa ja Itä-Eurooppaa lukuun ottamatta kaikilla markkinoilla. Paras kannattavuus saavutettiin Suomessa ja Ruotsissa.

Suomessa sekä liikevaihto että kannattavuus kehittyivät myönteisesti. Liikevaihdon voimakkaaseen kasvuun vaikutti asuinrakentamisen merkittävä vilkastuminen sekä korjausrakentamisen tasainen kasvu. Työmaalogistiikkapalveluita vahvistettiin huhtikuussa, kun Cramo osti Kurottaja- ja Kuljetuspalvelu Parviainen Oy:n liiketoiminnan. Ruotsissa markkinatilanne jatkui hyvänä ja Cramon liikevaihto ja kannattavuus kehittyivät myönteisesti. Norjassa liikevaihto supistui ja kannattavuus pysyi edellisvuoden tasolla. Tanskassa liikevaihto kasvoi, mutta kannattavuutta heikensi 3,7 miljoonan euron alaskirjaus. Vertailukelpoinen kannattavuus parani Tanskassa. Keski-Euroopassa liikevaihto kasvoi ja liiketoiminta kääntyi kannattavaksi. Itä-Euroopassa liikevaihto ja kannattavuus supistuivat. Yhteisyritys Fortrentin euromääräinen liikevaihto supistui 4,2

prosenttia, mutta paikallisissa valuutoissa liikevaihto kasvoi 4,6 prosenttia. Fortrentin EBITA-liikevoitto oli 3,2 (2,2) miljoonaa euroa eli 11,0 (7,2) prosenttia liikevaihdosta. Kone- ja laitevuokrauksen kysyntä oli hyvä Moskovassa, mutta vaimea Pietarin alueella.

Siirtokelpoisten tilojen liiketoiminta kasvoi paikallisissa valuutoissa kaikille Cramon päämarkkinoilla, ja orgaaniset kasvumallisuudet ovat lupaavat. Cramo tavoittelee kasvua myös yritysostoin.

LIKEVAIHTO JA TULOS

Cramo-konsernin koko vuoden liikevaihto kasvoi 6,6 prosenttia ja oli 712,3 (667,9) miljoonaa euroa. Paikallisissa valuutoissa liikevaihto kasvoi 7,7 prosenttia. Tuotealuekohtaisesti tarkasteltuna kone- ja laitevuokrauksen liikevaihto kasvoi 4,7 prosenttia ja siirtokelpoisten tilojen 17,6 prosenttia. Kone- ja laitevuokrauksen liikevaihto oli 595,3 (568,5) miljoonaa euroa ja siirtokelpoisten tilojen liikevaihto 117,6 (100,0) miljoonaa euroa. Vuodelle ajoittui runsaasti siirtokelpoisten tilojen uusia toimituksia, joka kasvatti erityisesti asennuspalvelujen liikevaihtoa.

Tilikauden tulos parani edellisvuodesta. EBITA-liikevoitto oli 106,7 (84,8) miljoonaa euroa eli 15,0 (12,7) prosenttia liikevaihdosta. Kone- ja laitevuokrauksen EBITA-liikevoitto oli 86,2 (64,9) miljoonaa euroa eli 14,5 (11,4) prosenttia liikevaihdosta ja siirtokelpoisten tilojen EBITA-liikevoitto 30,8 (29,5) miljoonaa euroa eli 26,2 (29,5) prosenttia liikevaihdosta. Siirtokelpoisten tilojen EBITA-marginaalia heikensivät asennus- ja purkupalveluiden suuri osuus, suuri korjaustoiminta sekä tehdyt kasvupanostukset.

Vertailukelpoinen EBITA-liikevoitto oli 111,1 (86,8) miljoonaa euroa eli 15,6 (13,0) prosenttia liikevaihdosta. Kone- ja laitevuokrauksen vertailukelpoinen EBITA-liikevoitto oli 90,5 (65,7) miljoonaa euroa eli 15,2 (11,6) prosenttia liikevaihdosta. Siirtokelpoisten tilojen vertailukelpoinen EBITA-liikevoitto oli 30,8 (29,5) miljoonaa euroa eli 26,2 (29,5) prosenttia liikevaihdosta. EBITA-liikevoiton vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat vuonna 2016 yhteensä 4,3 miljoonaa euroa. Liikevoittoa heikensi yhteensä 4,8 miljoonan euron alaskirjaus Tanskan kone- ja laitevuokrausliiketoiminnasta ja Latvian ja Liettuan liiketoiminnasta. Liikevoittoa paransi 0,5 miljoonaa euroa Fortrentin lainojen uudelleenluokittelu. Fortrent käsittelee osan valuuttamääräisten lainojen kurssieroista tulosaikutteisesti aiemman oman pääoman kirjauksen sijaan. Vuonna 2015 vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eräiä olivat 0,8 miljoonaa euron kulut Keski-Euroopan toimintojen uudelleenjärjestelystä sekä 1,2 miljoonan euron kulut toimitusjohtajan vaihdoksesta.

Cramo-konsernin liikevoitto (EBIT) parani myös ja oli 98,7 (76,7) miljoonaa euroa eli 13,9 (11,5) prosenttia liikevaihdosta. Vertailukelpoinen liikevoitto oli 106,2 (78,7) miljoonaa euroa.

Konsernin luottotappioiden ja luotto-tappiovarausten kuluvaikutus oli 2,3 (3,5) miljoonaa euroa. Osakeperusteisiin kannustinjärjestelmiin liittyvät kulukirjaukset olivat 2,5 (2,2) miljoonaa euroa.

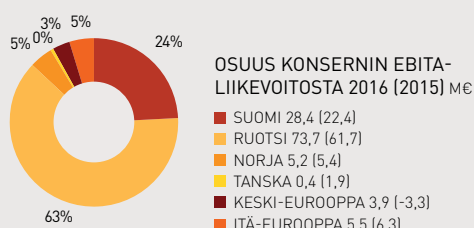
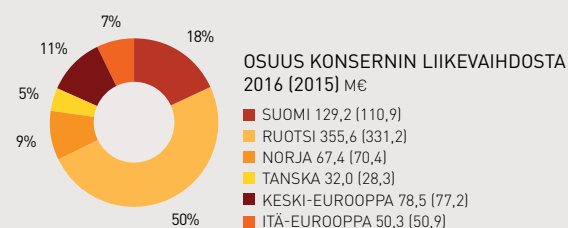
Konsernin poistot ja arvonalentumiset käyttöomaisuudesta olivat 112,0 (100,9) miljoonaa euroa. Aineellisten hyödykkeiden arvonalentumiset olivat yhteensä 6,1 (1,4) miljoonaa euroa. Arvonalentumisista 4,8 (0,0) miljoonaa

euroa olivat vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eräiä liittyen arvonalennuksiin Latvian ja Liettuan toimintoissa sekä Tanskan kone- ja laitevuokraustoiminnossa.

Poistot ja arvonalennukset yritys-hankinnoista olivat 8,0 (8,1) miljoonaa euroa ja sisältävät vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eräiä 3,2 (0,0) miljoonaa euroa liittyen arvonalennuksiin Latvian ja Liettuan toimintoissa ja Tanskan kone- ja laitevuokraustoiminnossa.

Yhteensä vertailukelpoisuuteen vaikuttavista arvonalennuksista 3,0 miljoonaa euroa kohdistui Latvian ja Liettuan liiketoimintaan ja 5,0 miljoonaa euroa Tanskan kone- ja laitevuokrausliiketoimintaan. Arvonalennukset tehtiin perustuen vuosittaiseen arvonalennustestiin. Testin perusteella odotettujen tulevaisuuden rahavirtojen nettonykyarvo alitti sitoutuneen pääoman määrän, mikä johti arvonalennuskirjauksiin. Arvonalennuksilla ei ole kassavirtavaikutusta. Arvonalennusten jälkeen kyseisiin toimintoihin ei sisälly enää liikearvoa eikä yrityskaupoista aiheutuneita aineettomia hyödykkeitä.

Nettorahoituskulut olivat 11,8 (12,9) miljoonaa euroa. Voitto ennen veroja oli 86,9 (63,8) miljoonaa euroa ja katsauskauden voitto oli 68,6 (49,7) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen voitto ennen veroja oli 94,4 (65,8) miljoonaa euroa ja katsauskauden vertailukelpoinen voitto oli 75,6 (51,5) miljoonaa euroa. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eräiä oli vuonna 2016 yhteensä 7,5 miljoonaa euroa. Liikevoittoon vaikutti negatiivisesti yhteensä 8,0 miljoonan euron arvonalennus Tanskan kone- ja laitevuokraus liiketoiminnasta sekä Latvian ja Liettuan liiketoiminnasta. Liikevoittoon vaikutti positiivisesti 0,5 miljoonan euron erä Fortrentin

M€	Liikevaihto			EBITA		
	2016	2015	Muutos, %	2016	2015	Muutos, %
Suomi	129,2	110,9	16,5	28,4	22,4	26,5
Ruotsi	355,6	331,2	7,4	73,7	61,7	19,5
Norja	67,4	70,4	-4,3	5,2	5,4	-4,1
Tanska	32,0	28,3	13,2	0,4	1,9	-80,8
Keski-Eurooppa	78,5	77,2	1,6	3,9	-3,3	
Itä-Eurooppa	50,3	50,9	-1,1	5,5	6,3	-11,9
Eliminoinnit ja kohdistamattomat erät	-0,7	-1,0	-31,4	-10,3	-9,4	8,7
Konserni yhteensä	712,3	667,9	6,6	106,7	84,8	25,8

lainojen uudelleenluokittelusta. Vuonna 2015 vertailukelpoisuuteen vaikutti 2,0 miljoonaa euroa Keski-Euroopan uudelleenorganisoinnista ja toimitusjohtajan vaihdoksesta. Arvon alentumisiin liittyvät verovaikutukset olivat 0,4 miljoonaa euroa positiiviset

Osakekohtainen tulos oli 1,54 (1,13) euroa. Vertailukelpoinen osakekohtainen tulos oli 1,70 (1,17) euroa. Sijoitetun pääoman tuotto (rullaava 12 kuukautta) oli 11,2 (9,0) prosenttia ja oman pääoman tuotto (rullaava 12 kuukautta) 13,6 (10,5) prosenttia. Vertailukelpoinen sijoitetun pääoman tuotto oli 12,0 (9,2) prosenttia ja vertailukelpoinen oman pääoman tuotto 14,9 (10,9) prosenttia.

INVESTOINNIT JA RAHAVIRTA

Tilikauden bruttoinvestoinnit pitkäaikaisiin varoihin olivat 207,3 (175,0) miljoonaa euroa. Yritys- ja liiketoimintahankintojen osuus bruttoinvestoinneista oli 4,4 (9,8) miljoonaa euroa. Muut investoinnit kohdistuivat pääasiassa kalustohankintoihin.

Liiketoiminnan rahavirta oli 172,2 (174,9) miljoonaa euroa. Seuraavat erät vaikuttivat rahavirtaan negatiivisesti verrattuna vuoteen 2015. Konserni sai 8,3 miljoonan euron veronpalautuksen vuonna 2015. Nettokäyttöpääoman muutos vaikutti rahavirtaan positiivisesti 11,4 miljoonaa euroa vuonna 2015, kun taas vuonna 2016 nettokäyttöpääoman muutos vaikutti rahavirtaan negatiivisesti 1,5 miljoonaa euroa. Myös rahoituserien rahavirta oli 8,0 miljoonaa euroa alempi kuin vertailukaudella johtuen suojattavasta positiosta ja suojauksista aiheutuvien valuuttakurssierojen eriaikaisesta realisoitumisesta. Investointien rahavirta oli -164,9 (-139,3) miljoonaa euroa. Rahavirta investointien jälkeen oli 7,3 (35,6) miljoonaa euroa.

TALOUDELLINEN ASEMA JA TASE

Cramo-konsernin korollinen nettovelka 31.12.2016 oli 387,0 (368,4) miljoonaa euroa. Nettovelkaantumisaste oli 74,5 (75,1) prosenttia. Nettovelat per käyttökate oli 1,77 (1,98). Laskennassa käytetty käyttökate on rullaava 12 kuukauden käyttökate.

Konsernin vaihtuvakorkoisista veloista oli 31.12.2016 suojattu koronvaihtosopimuksilla 130,0 (130,0) miljoonaa euroa, joihin sovelletaan täysimääräisesti suojauslaskentaa. Cramo-konsernilla oli 31.12.2016 käyttämättömiä sitovia rahoituslimiittejä (pois lukien leasing-limiitit) yhteensä 206,1 (201,2) miljoonaa euroa, joista pitkäaikaisia rahoituslimiittejä oli 190,0 (185,0) ja lyhytaikaisia rahoituslimiittejä 16,1 (16,2) miljoonaa euroa.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden määrä taseessa oli tilikauden päättyessä 750,5 (686,9) miljoonaa euroa. Taseen loppusumma 31.12.2016 oli 1.155,8 (1.085,9) miljoonaa euroa. Omavaraisuusaste oli 45,6 (45,7) prosenttia. Liikearvon yhteismäärä tilikauden lopussa oli 148,0 (151,1) miljoonaa euroa.

Taseen ulkopuolisten operatiivisten leasing-sopimusten vuokravastuut olivat 31.12.2016 yhteensä 20,7 (23,1) miljoonaa euroa. Taseen ulkopuoliset vastuut toimisto- ja toimipistevuokrasta olivat 98,7 (90,1) miljoonaa euroa. Konsernin investointisitoumukset olivat 53,9 (25,0) miljoonaa euroa.

Cramo Oyj julkisti 14.11.2016 takaisinostotarjouksen, jossa Cramon liikkeeseen laskemien vuoden 2018 helmikuussa erääntyvien 100 miljoonan euron 4,50 prosentin lainaosuuksien haltijat kutsuttiin myymään lainaosuutensa käteistä vastaan Cramon puolesta

toimineelle Nordea Bank Danske A/S:lle. Takaisinostotarjouksen mukaisia ilmoituksia vastaanotettiin nimellisarvoltaan yhteensä 83 730 000 euron edestä. Lainaosuuksien takaisinostohinta oli 105,261 prosenttia. Lisäksi maksettiin lainaosuuksille kertyneet ja maksamatomat korot. Takaisinostotarjouksen tulos julkistettiin 24.11.2016 ja kaupan selvityspäivä oli 29.11.2016.

Cramo Oyj ilmoitti 23.11.2016 laskevansa liikkeeseen 150 miljoonan euron vakuudettoman joukkovelkakirjalainan. Joukkovelkakirjalaina erääntyy 28.2.2022, sen kiinteä vuotuinen kuponnikorko on 2,375 prosenttia ja emissiokurssi 99,948 prosenttia. Joukkovelkakirjalainasta saatavat varat käytetään Cramon velkojen osittaiseen jälleen rahoittamiseen, mukaan lukien vuonna 2018 erääntyvän 100 miljoonan euron joukkovelkakirjalainan osittaiseen takaisinostoon, sekä Cramon yleisiin rahoitustarpeisiin. Joukkovelkakirjalaina on ollut kaupan käynnin kohteena Nasdaq Helsinki Oy:ssä 5.12.2016 lähtien.

HENKILÖSTÖ

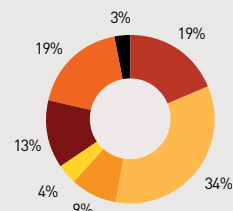
Konsernin henkilöstömäärä oli katsauskaudella keskimäärin 2 550 (2 486; 2 528). Lisäksi konsernissa työskenteli keskimäärin 178 (141; 149) henkeä vuokratyövoimana. Henkilöstön määrä henkilötyövuosina oli kauden lopussa 2 562 (2 473; 2 473).

Cramo-konsernin joustavaan toimintamalliin kuuluu käyttää vakituisen henkilöstön lisäksi vuokratyövoimaa. Vakituisten henkilöstömäärän ja vuokratyövoiman suhdetta ja määrää sopeutetaan jatkuvasti markkinatilanteen mukaan.

Tilikauden palkkojen ja palkkioiden yhteissumma oli 115,8 (108,3; 106,1) miljoonaa euroa.

HENKILÖSTÖ SEGMENTEITTÄIN VUODEN VAIhteessa

	Henkilömäärä (HTV)		
	2016	2015	2014
Suomi	480	448	428
Ruotsi	877	825	806
Norja	225	219	235
Tanska	98	97	118
Keski-Eurooppa	336	350	363
Itä-Eurooppa	474	466	456
Konsernitoiminnot	72	68	67
Konserni yhteensä	2 562	2 473	2 473

HENKILÖSTÖ SEGMENTEITTÄIN
2016 (2015) %

- SUOMI 480 (448)
- RUOTSI 877 (825)
- NORJA 225 (219)
- TANSKA 98 (97)
- KESKI-EUROOPPA 336 (350)
- ITÄ-EUROOPPA 474 (466)
- KONSERNITOIMINNOT 72 (68)

HENKILÖSTÖN IKÄJAKAUMA

	Henkilömäärä (HTV)		
	2016	2015	2014
-23	92	59	80
24-35	729	708	705
36-45	717	700	695
46-59	874	848	833
60-	151	157	160
Konserni yhteensä	2 562	2 473	2 473

HENKILÖSTÖN SUKUPUOLIJAKAUMA

	Henkilömäärä (HTV)		
	2016	2015	2014
Miehet	2 116	2 143	2 131
Naiset	446	330	342
Konserni yhteensä	2 562	2 473	2 473

JOHTO

Cramo muodostuu toiminnallisesti kolmesta markkina-alueesta: Skandinaviasta (Ruotsi, Norja, Tanska), Itä-Euroopasta (Suomi, Viro, Latvia, Liettua, Puola) sekä Keski-Euroopasta (Saksa, Itävalta, Unkari, Tsekin tasavalta, Slovakia).

Cramo Oyj:n toimitusjohtajana aloitti 1.1.2016 Leif Gustafsson. Cramo Oyj:n johtoryhmä muodostui tilikauden päättyessä toimitusjohtajan lisäksi seuraavista henkilöistä: Göran Carlson, johtaja, Skandinavia ja Cramo Ruotsin toimitusjohtaja; Tatu Hauhio, johtaja, Itä-Eurooppa ja Cramo Finlandin toimitusjohtaja; Dirk Schlitzkus, johtaja, Keski-Eurooppa ja toimitusjohtaja Saksassa, Itävallassa ja Unkarissa; Martin Holmgren, johtaja, kalustonhallinta; Aku Rumpunen, talous- ja rahoitusjohtaja; Petri Moksén, johtaja, siirtokelpoiset tilat; Petra Schedin Stergel, johtaja, henkilöstön kehittäminen ja Mattias Rådström, johtaja, viestintä, markkinointi ja sijoittajasuhteet.

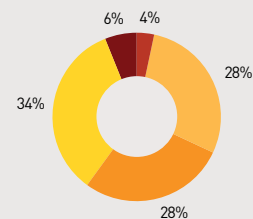
Aku Rumpunen nimitettiin talous- ja rahoitusjohtajaksi 21.12.2016. Rumpunen on toiminut vuodesta 2013 Cramon Group Business Control -toimintojen johtajana ja johtoryhmän jäsenenä sekä väliaikaisena talous- ja rahoitusjohtajana elokuusta 2016 alkaen, jolloin talous- ja rahoitusjohtaja Martti Ala-Härkönen erosi Cramon palveluksesta. Petra Schedin Stergel ja Mattias Rådström tulivat Cramoon konsernin ulkopuolelta ja aloittivat tehtävissään syyskuussa 2016. Göran Carlssonin seuraajaksi nimitettiin elokuussa Peter Bäckström.

Hän aloitti tehtävässään 1.1.2017. Cramo-konsernin yhtenäisistä toiminnoista vastaava johtaja ja johtoryhmän jäsen Per Lundquist lopetti yhtiön palveluksessa elokuussa 2016.

VOIMASSAOLEVAT KANNUSTINJÄRJESTELMÄT

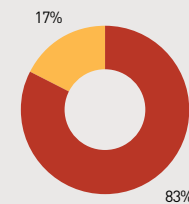
Konsernin vakituksille työntekijöille suunnatussa One Cramo Osakeohjelma -kannustinjärjestelmässä työntekijä voi säästää enintään viisi prosenttia palkastaan siten, että kertyneillä säästöillä ostetaan yhtiön osakkeita. Kannustinjärjestelmän viides säästökausi alkoi 1.10.2016 ja päättyi 30.9.2017. Ensimmäinen säästökausi päättyi 30.9.2013 ja siihen liittyvät lisäosakkeet yhteensä 12 565 kappaletta luovutettiin toukokuussa 2016. One Cramo Osakeohjelmassa henkilöllä on mahdollisuus saada yksi lisäosake jokaista hankkimaansa kahta osaketta kohden.

Cramo Oyj:n avainhenkilöiden osakepohjaisessa kannustinjärjestelmässä on ansaintajaksoina kalenterivuodet alkaen vuodesta 2012. Ansaintajaksojen 2012-2014 palkkiot perustuivat tulos/osaketunnuslukuun. Palkkiot vuodelta 2013 maksettiin 15.1.2016. Osakkeita jaettiin maksuttomana suunnattuna osakeantina 43 562 kappaletta, minkä lisäksi palkkioita maksettiin käteisenä 674 282 euroa. Palkkiot vuodelta 2014 maksettiin tilikauden jälkeen 16. tammikuuta 2017. Osakkeita jaettiin maksuttomana suunnattuna osakeantina 21 211 kappaletta, minkä lisäksi palkkioita maksettiin käteisenä 428 482 euroa.

HENKILÖSTÖN IKÄJAKAUMA 2016 (2015)

■ -23 92 (59)
 ■ 24-35 729 (708)
 ■ 36-45 717 (700)
 ■ 46-59 874 (848)
 ■ 60- 151 (157)

HENKILÖSTÖN SUKUPUOLIJAKAUMA 2016 (2015)

■ MIEHET 2 116 (2 143)
 ■ NAISSET 446 (330)

Konsernin johtoryhmän ja avainhenkilöiden osakepohjainen kannustinjärjestelmä vuosille 2015-2017 tarjoaa mahdollisuuden ansaita Cramon osakkeita ansaintakriteereille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Jokaista ansaintajaksoa seuraa kahden vuoden sitouttamisjakso ennen palkkioiden maksamista. Järjestelmän kohderyhmään kuuluu noin 65 Cramon avainhenkilöä. Jos asetetut tavoitteet toteutuvat täysimääräisinä kaikkien kolmen ansaintajakson osalta, ansaitut palkkiot vastaavat yhteensä enintään noin 1 000 000 Cramo Oyj:n osaketta sisältäen myös rahana maksettavan osuuden. Vuoden 2015 palkkiot vastaavat noin 163 000 osakkeen arvoa, ja ne maksetaan tammikuussa 2018.

KESTÄVÄ KEHITYS

Cramo on allekirjoittanut YK:n Global Compact -aloitteen kestävän liiketoiminnan edistämisestä. Cramolla on eettiset toimintaperiaatteet, joilla pyritään varmistamaan, että Cramo toimii aina vastuullisesti ja lahjomattomasti ja ottaa aina terveyden, turvallisuuden ja tehokkuuden huomioon kehittäessään sekä työpaikkoja että tuotteitaan ja palveluitaan. Viitekehystenä tässä toimii Cramo Story.

Cramo haluaa olla vuokra-alan esikuva. Turvallisuus on kaikessa toiminnassa ensimmäisellä sijalla, ja tavoitteeksi on asetettu, ettei työmailla tapahdu lainkaan onnettomuuksia. Cramo tarjoaa asiakkailleen koulutusta työmaonnettomuuksien ehkäisemiseksi.

Ympäristövastuu on tärkeä osa Cramon liiketoimintamallia. Konserni kykenee vähentämään rakentamisen ympäristökuormitusta kone- ja laitekantansa korkeilla käyttöasteilla. Ympäristövastuuseen kuuluu huolehtia, että vuokrattavat koneet, laitteet ja toimitilat ovat korkealaatuisia ja huolellisesti huollettuja ja kunnostettuja. Laittehankinnoissa tarkistetaan, että laitetoimittajat ovat Global Compact -yrityksiä tai vastaavia. Käytöstä poistettavista laitteista syntyvä materiaali kierrätetään mahdollisimman tarkasti.

Energiankulutuksen ja -kustannusten vähentäminen on Cramon toiminnassa olennaista. Cramon liikkuvan energiankulutuksen seurantajärjestelmän avulla energiankulutusta voidaan vähentää noin viidenneksen. Kuljetuksia ja päästöjä vähennetään tehokkaalla kuljetusten optimoinnilla ja oikeilla ajotavoilla. Cramo raportoi vuosittaiset päästönsä kansainvälisen Carbon Disclosure -hankkeen mukaisesti. Päästöjen seuranta perustuu kansainväliseen kasvihuonekaasujen laskentamalliin (Greenhouse Gas Protocol).

Cramon Suomen, Ruotsin, Tanskan ja Norjan toiminnolla on ISO 9001- ja ISO 14001 eli OHSAS 18001 laatu-, ympäristö-, työterveys- ja turvallisuusstandardit ja maakohtaiset energiatavoitteet. Cramon tavoitteena on saavuttaa toimintoilleen OHSAS 18001-sertifikaatti kaikilla markkinoilla.

Cramo on tehnyt yhteistyötä vuodesta 2007 SOS-Lapsikylien kanssa. Kansainväliset SOS-Lapsikylät tarjoavat turvallisen kasvuympäristön erityisen haastavista olosuhteista tuleville lapsille. Emoyhtiön vuosittaisen rahallisen tuen lisäksi tukitoimintaan osallistutaan monin eri tavoin lähes kaikissa Cramo-maissa.

Cramo julkaisee erillisen Kestävän kehityksen raportin, joka sisältää tietoa Cramon toimintaan liittyvistä ympäristöasioista ja yhteiskuntavastuista. GRI:n G4-ohjeiston perustason raportointiperiaatteiden mukaisesti laadittu raportti valmistuu kevään aikana, ja se ilmestyy sekä painettuna että sähköisessä muodossa. Raportti ei ole ulkopuolisen riippumattoman tahon varmentama.

OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

Cramo Oyj:n kauppakameriin merkitty osakepääoma 31.12.2016 oli 24 834 753,09 euroa ja osakkeiden lukumäärä 44 690 554. Cramo Oyj:n hallussa oli tilikauden päättyessä näistä 239 423 osaketta. Katsauskauden jälkeen, 16.1.2017, yhtiön hallussa oleva osakemäärä pieneni 218 212 osakkeeseen johtuen Cramo-konsernin osakepohjaiseen kannustinjärjestelmään 2014 perustuvasta suunnasta maksuttomasta osakeannista.

Osakelukumäärä kasvoi tilikaudella 2016 optio-ohjelman 2011 seurauksena.

Vuoden 2015 viimeisellä vuosineljänneksellä merkittiin 69 260 osaketta, jotka merkittiin kauppakameriin 18.1.2016 ja otettiin kaupankäynnin kohteeksi 19.1.2016.

MUUTOKSET OMISTAJAKUNNASSA

Cramo Oyj sai tilikauden aikana seuraavan arvopaperimarkkinalain 9 luvun 5 pykälän mukaisen ilmoituksen omistussuuden muuttumisesta: Yhtiöiden Massachusetts Mutual Life Insurance Company, MassMutual Holding LLC ja MM Asset Management Holding LLC osuus Cramo Oyj:n osakepääomasta ja äänimäärästä alitti 3.10.2016 viisi prosenttia. Yhtiöiden osuus äänimäärästä ja osakepääomasta oli tuolloin 4,89 prosenttia ja omistus 2 185 577 osaketta.

YHTIÖKOKOUS 2016 JA HALLITUKSEN VALTUUDET

Cramo Oyj:n varsinainen yhtiökokous 31.3.2016 vahvisti konsernitilinpäätöksen ja emoyhtiön tilinpäätöksen tilikaudelta 2015 ja myönsi vastuuvapauden hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle. Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että yhtiön jakokelpoisista varoista maksetaan osinkoa 0,65 euroa osakkeelta tilikaudelta 1.1.-31.12.2015.

Hallitukseen valittiin uudelleen Helene Biström, Peter Nilsson, Joakim Rubin, Erkki Stenberg, Caroline Sundewall ja Raimo Seppänen sekä uutena jäsenenä Perttu Louhiluoto.

Yhtiökokous vahvisti hallituksen puheenjohtajan palkkioksi 70 000 euroa, varapuheenjohtajan palkkioksi 40 000 euroa ja muiden jäsenten palkkioksi 35 000 euroa vuodessa. Lisäksi päätettiin, että 50 prosenttia vuosipalkkiosta käytetään siten, että sillä hankitaan hallituksen jäsenten nimiin yhtiön osakkeita. Hallituksen jäsenille päätettiin maksaa lisäksi 1 000 euron kokouspalkkio kustakin valiokunnan kokouksesta, johon he osallistuvat. Tarkastusvaliokunnan puheenjohtajalle maksetaan lisäksi 5 000 euron vuosipalkkio.

Tilintarkastajaksi valittiin tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab, päävastuullisena tilintarkastajanaan KHT Toni Aaltonen.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 4 400 000 yhtiön oman osakkeen hankkimisesta ja/tai pantiksi ottamisesta siten, että niitä voidaan hankkia vain vapaalla omalla pääomalla markkinoilla muodostuvaan hintaan. Omia osakkeita voidaan hankkia muuten kuin osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa ja niitä voidaan käyttää enintään 400 000 kappaletta yhtiön kannustinjärjestelmiin.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään osakeannista, joka sisältää

oikeuden päättää omien osakkeiden luovuttamisesta sekä optio-oikeuksien ja muiden osakeyhtiölain 10 luvussa tarkoitettujen osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta. Annettavat osakkeet ovat yhtiön uusia osakkeita, joiden lukumäärä voi olla yhteensä enintään 4 400 000, eikä niitä voida käyttää kannustinjärjestelmiin.

Yhtiökokous päätti, että osakkeenomistajien nimitystoimikunnan työjärjestystä ei muuteta. Osakkeenomistajien nimitystoimikunta tarkistaa työjärjestystä vuosittain ja ehdottaa mahdollisia muutoksia seuraavan varsinaiseen yhtiökokoukseen hyväksyttäväksi.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään yhteensä enintään 20 000 euron suuruisista lahjoituksista yleishyödyllisiin tai niihin rinnastettaviin tarkoituksiin.

Kaikki valtuutukset ovat voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka.

HALLINTO JA TILINTARKASTAJAT

Cramo Oyj:n hallitus muodostui tilikauden päättyessä seuraavista jäsenistä: Helene Biström (puheenjohtaja), Perttu Louhiluoto, Peter Nilsson, Joakim Rubin, Erkki Stenberg, Caroline Sundewall ja Raimo Seppänen.

Varsinaiseen yhtiökokoukseen 31.3.2016 asti hallituksen muodostivat Helene Biström (puheenjohtaja), Leif Boström, Eino Halonen, Peter Nilsson, Joakim Rubin, Raimo Seppänen, Erkki Stenberg ja Caroline Sundewall.

Tarkastusvaliokunnan muodostivat Joakim Rubin (puheenjohtaja), Erkki Stenberg ja Caroline Sundewall. Palkitsemisvaliokunnan muodostivat Helene Biström (puheenjohtaja), Peter Nilsson ja Raimo Seppänen.

Varsinaisen yhtiökokouksen päättämän osakkeenomistajien nimitystoimikunnan marraskuussa 2016 nimetyt jäsenet ovat Helene Biström; Mikael Moll, Zeres Capitalin osakas; Ari Autio, Rakennusmestarien Säätiön hallituksen jäsen ja Esko Torsti, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen, johtaja, listaamattomat sijoitukset. Nimitystoimikunnan puheenjohtaja on Mikael Moll.

Leif Gustafsson nimitettiin Cramo-konsernin toimitusjohtajaksi 1.1.2016 alkaen.

Hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja omistivat 31.12.2016 henkilökohtaisesti tai määräysvalta-yhtiöidensä kautta yhteensä 37 169 Cramo Oyj:n osaketta.

Varsinaisena tilintarkastajana on toiminut tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab, jossa päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Toni Aaltonen.

Cramo Oyj noudattaa 1.1.2016 voimaan astunutta Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia. Cramo noudattaa

sisäpiiritiedon hallinnassa markkinoiden väärinkäyttöasetuksen (Market Abuse Regulation, MAR) vaatimuksia, Nasdaq Helsinki Oy:n sisäpiiriohjeita sekä Cramon hallituksen hyväksymää sisäpiiriohjetta.

Cramo Oyj:n hallituksen antama selvitys yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmästä vuodelta 2016 sekä palkka- ja palkkioselvitys vuodelta 2016 löytyvät Cramo Oyj:n verkkosivuilta.

OLENNAISET RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Cramon liiketoiminnan merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät maailmanlaajuisen talouskehityksen lisäksi kunkin maan suhdanne- ja talouskehitykseen, korkotason ja valuuttakurssien vaihteluihin, rahoituksen saatavuuteen, luottotappioriskeihin, konsernin yritysostojen ja tietojärjestelmähankkeiden onnistumiseen, henkilöstöriskeihin, pätevän johdon saatavuuteen ja rekrytointiin liittyviin riskeihin, verotukseen liittyviin riskeihin sekä muihin liiketoiminnan riskeihin.

Talouden epävarmuus voi näkyä Cramon toiminnassa esimerkiksi kysynnän heikentymisenä, kilpailun kiristymisenä, vuokraushintojen alentumisena, rahoituskulujen nousuna tai asiakkaiden maksuvaikeuksina ja kasvavina luottotappioiden. Tämän lisäksi taloudellinen epävarmuus lisää tasearvoihin kohdistuvia arvonalentumisriskejä.

Geopoliittisista riskeistä erityisesti Ukrainan kriisi ja Venäjän talouden ongelmat ovat lisänneet taloudellista epävarmuutta Cramon toiminnassa. Myös Euroopan poliittiset muutokset, kuten ”Brexit”, useat vuodelle 2017 ajoittuvat vaalit sekä valtioiden velkahaasteet, voivat vaikuttaa yleiseen talouskehitykseen ja sitä kautta rakentamiseen ja vuokrauspalveluiden kysyntään.

Cramo on määritellyt riskinottohalunsa omistaja-arvoon pohjautuvan strategian pohjalta. Cramon hallitus vahvistaa yhtiön riskinhallinnan periaatteet ja arvioi riskienhallinnan riittävyttä ja tarkoituksenmukaisuutta.

Cramon riskit voidaan luokitella strategisiin riskeihin, operatiivisiin ja toiminnallisiin riskeihin sekä taloudellisiin ja rahoitus- ja veroriskeihin.

STRATEGISET RISKIT

Konsernin liiketoiminta on riippuvainen yleisestä talouskehityksestä ja rakentamis- ja kiinteistömarkkinoista. Kausivaihtelut ovat tyypillisiä rakennusteollisuudelle, ja konsernin liikevaihto ja tulos vaihtelevat vuosineljänneksittäin konevuokrausliiketoiminnalle tyypillisellä tavalla. Siirtokelpoisten tilojen liiketoiminta on vähemmän suhdanneherkkää kuin kone- ja laitevuokraus. Suhdannevaihteluiden vaikutusta pyritään

vähentämään myös vuokrauskaluston käyttöasteen jatkuvalla optimoinnilla.

Laajentuminen ja liiketoiminnan kehitys perustuvat osittain yritysostoihin. Yritysostojen riskit liittyvät muun muassa paikallisten markkinoiden ja sääntelyn tuntemukseen, asiakkaisiin, avainhenkilöihin ja toimittajiin. Riskit pyritään ottamaan huomioon huolellisella valmistelulla ja yrityskauppojen kohteiden integrointiin panostamalla.

Investointien määrään, kohdentamiseen ja ajoitukseen sekä muihin strategisen tason liiketoimintapäätöksiin liittyy riskejä. Tavoitteena on hallita investointeihin liittyviä riskejä muun muassa huolellisella investointien hyväksymisellä, optimoimalla kaluston käyttöä konserninlaajuisesti, rahoittamalla osa investoinneista operatiivisella leasingilla sekä hyödyntämällä tulevaa markkina-kehitystä ennustavia ulkoisia ja sisäisiä mittareita. Näitä tulevaisuutta luotaavia mittareita seurataan maayhtiökohtaisesti kuukausittain.

OPERATIIVISET JA TOIMINNALLISET RISKIT

Konsernin operatiivisista riskeistä merkittävimmät ovat liiketoimintaan ja henkilöstöön liittyvät riskit, sopimusriskit, työturvallisuusriskit, tietotekniikkaan liittyvät riskit, yleisten lakien ja säädösten noudattamiseen liittyvät riskit sekä konsernin hallinnointiperiaatteisiin liittyvät riskit.

Merkittävimpien strategisten ja operatiivisten riskien hallinnoimiseksi konsernilla ja sen tytäryhtiöillä on omat valmiussuunnitelmansa. Suomelle ja Ruotsille on myönnetty OHSAS 18001-työturvallisuussertifikaatit.

Aluekohtaiset tulosityksiköt vastaavat kemikaalien ja ongelmajätteiden varastoinnista ja jälleen käsittelystä. Cramon toiminnot Suomessa, Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa on sertifioitu ISO 14001 -ympäristö ja ISO 9001 -laatujohtajärjestelmien mukaisesti.

Konsernin liiketapahtumariskkejä ovat muun muassa kaluston vuokraamiseen ja toiminnan häiriöttömään jatkamiseen liittyvät riskit, joita hallinnoidaan vakuutuksin.

TALOUDELLISET-, RAHOITUS- JA VERORISKIT

Taloudellisen ja rahoitukseen liittyvien riskein hallinnan tavoitteena on turvata yhtiön korkeatasoinen ulkoinen ja sisäinen taloudellinen raportointi, rahoituksen saatavuus sekä minimoida toimintaympäristön ja rahoitusmarkkinoiden muutosten haitalliset vaikutukset konsernin tulokseen ja taloudelliseen asemaan.

Konsernin pääasiallisia rahoitusriskejä ovat rahavirran korkoriski, valuuttakurssiriski, luottoriski ja likviditeettiriski.

Korkoriskin hallitsemiseksi konsernin lainanotto ja sijoitukset on hajautettu kiinteisiin ja vaihtuvakorkoisiin instrumentteihin. Korkoriskin hallitsemiseksi käytetään johdannaisoppimuksia kuten koronvaihtosopimuksia. Valuuttakurssiriski muodostuu pääasiassa nettosijoituksista ulkomaisiin yksiköihin sekä valuuttamääräisistä lainoista, joihin liittyvän riskin suojausinstrumentteina on käytetty valuuttatermiinejä.

Konsernin rahoituspolitiikassa on määritelty rahoitustoiminnon vastuut ja menettelytavat sekä suojaustoiminnan tavoitteet ja periaatteet. Konsernin maakohtainen rahoitus hoidetaan keskitetysti pääsääntöisesti konsernin sisäisillä lainoilla.

Verotusympäristö on Euroopassa kiristymässä. Uusia verolakeja säädetään ja nykyisten lakien tulkintoja kiristetään. Verovaikutusten ennakoinnin heikentyminen voi aiheuttaa odottamattomia haasteita myös Cramolle.

NÄKYMÄT VUODELLE 2017

Markkinanäkymät vuodelle 2017 ovat Cramo-maissa pääosin myönteiset. Alan markkinatutkimuslaitokset Euroconstruct ja Forecon arvioivat rakentamisen lisääntyvän kaikissa muissa Cramon toimintamaissa paitsi Tsekin tasavallassa, Liettua ja Venäjällä. Euroconstructionin arvion mukaan rakentaminen lisääntyy 1-3 prosenttia Pohjoismaissa, Saksassa ja Itävallassa. Itä-Euroopassa kasvuodotukset vaihtelevat maittain yhden ja kuuden prosentin välillä. European Rental Association (ERA) arvioi kone- ja laitevuokrauksen lisääntyvän kaikissa ERA:n ennusteeseen kuuluvissa Cramon toimintamaissa.

Kone- ja laitevuokrauksen kysyntä seuraa yleensä rakentamista viiveellä. Kysyntään vaikuttavat rakentamisen määrän lisäksi teollisuuden investoinnit ja vuokrauksen penetraatioasteen kasvu. Tiukentuva lainsäädäntö ja vaatimukset rakentamisen tehostamiselle ja laadun parantamiselle lisäävät tarvetta erilaisille vuokraukseen liittyville palveluille.

Siirtokelpoisten tilojen kysyntää lisäävät muunneltavien ja helposti käytöön otettavien tilojen tarpeiden ja suosion lisääntyminen. Kysyntää lisäävät sisäinen muuttoliike ja demografiset muutokset. Cramo uskoo, että myös megatrendit kuten kaupungistuminen, jakamatalous ja kestävä kehityksen korostuminen tukevat sekä kone- ja laitevuokrauksen että siirtokelpoisten tilojen pitkän aikavälin kysynnän kasvua.

MUUTOS OHJEISTUSPERIAATTEISSA

Vuodesta 2017 lähtien Cramon uuteen strategiaan liittyen yhtiö on muuttanut ohjeistuskäytäntöään ja lopettaa numeerisen ohjeistuksen antamisen

liikevaihdosta ja EBITA kannattavuudesta konsernitasona. Lisää tietoa annetaan pääomamarkkinapäivänä 16.2.2017.

HALLITUKSEN VOITONJAKOEHDOTUS

Yhtiön voitonjakopolitiikan mukaan Cramo Oyj:n tavoitteena on harjoittaa vakaata voitonjakopolitiikkaa ja maksaa noin 40 prosenttia tilikauden osakekohtaisesta tuloksesta (EPS) osinkona.

Cramo Oyj:n jakokelpoiset varat 31.12.2016 olivat 183 616 896 euroa, sisältäen jakamattomia voittovaroja 41 398 811 euroa. Hallitus esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 1.1.-31.12.2016 jaetaan osinkoa 0,75 (0,65) euroa osakkeelta. Varsinainen yhtiökokous on suunniteltu pidettävän torstaina 30.3.2017.

MERKITTÄVÄT TAPAHTUMAT TILIKAUDEN JÄLKEEN

Cramo Oyj:n osakkeenomistajien nimitystoimikunta ehdotti 2.2.2017 seuraavalle varsinaiselle yhtiökokoukselle, joka on suunniteltu pidettäväksi 30.3.2017, että hallituksen jäsenten lukumääräksi vahvistetaan seitsemän (7) varsinaista jäsentä. Nimitystoimikunta ehdotti, että hallitukseen valitaan uudelleen hallituksen jäseniksi varsinaisen yhtiökokouksen 2018 loppuun saakka suostumustensa mukaisesti nykyisistä jäsenistä Perttu Louhiluoto, Peter Nilsson, Joakim Rubin, Raimo Seppänen, Erkki Stenberg ja Caroline Sundewall, sekä uutena jäsenenä Veli-Matti Reinikkala.

Hallituksen nykyinen puheenjohtaja Helene Biström on ilmoittanut, ettei hän ole käytettävissä uudelleenvaalintaa varten. Hallituksen kokoonpanoa koskevaa ehdotusta valmistellessaan nimitystoimikunta on nimenomaisesti pyrkinyt kartoittamaan mahdollisuutta uuden hallituksen puheenjohtajan löytämiseksi.

Nimitystoimikunnan tekemien selvitysten, hallituksen puheenjohtajan ja toimitusjohtajan kanssa käytyjen

keskusteluiden, ulkopuolisen rekrytointikonsultin raporttien sekä hallituksen itsearviointiin ja arviointiprosessiin liittyvän ulkopuolisen konsultin laatiman selvityksen perusteella nimitysvaihtokunta on päättänyt ehdottaa, että Veli-Matti Reinikkala valitaan hallituksen uudeksi varsinaiseksi jäseneksi. Edelleen nimitystoimikunta suosittelee, että hallitus valitsee Veli-Matti Reinikkalan hallituksen puheenjohtajaksi.

Veli-Matti Reinikkala (syntynyt 1957) on toiminut lukuisissa johtoryhmätehtävissä ABB:llä, mukaan

lukien Euroopan aluejohtajana vuonna 2015 sekä konsernin johtoryhmän jäsenenä vuosina 2006–2015, Process Automation -divisioonan johtajana 2006–2014, Process Automation -liiketoiminta-alueen johtajana vuonna 2005 ja Automation Technologies -divisioonan johtajana Kiinassa 2003–2004. Reinikkala toimii tällä hetkellä hallituksen jäsenenä UPM-Kymmene Oyj:ssä (vuodesta 2007) ja Fortum Oyj:ssä (vuodesta 2016). Hän on suorittanut Executive Master of Business Administration -tutkinnon Helsingin kauppakorkeakoulussa.

VAIHTOEHTOISET TUNNUSLUVUT

Cramon käyttämien vaihtoehtoisten tunnuslukujen määritelmät ovat seuraavat:

EBITA-liikevoitto

= Liikevoitto + yritysainekkoista aiheutuneet aineettomien hyödykkeiden poistot ja arvonalentumiset

Käyttökate (EBITDA)

= EBITA + poistot ja arvonalentumiset

Nettovelat / Käyttökate (EBITDA)

= $\frac{\text{Kauden lopun nettovelat}}{\text{Viimeisen 12 kuukauden käyttökate (EBITDA)}}$

Vertailukelpoinen EBITA-liikevoitto

= EBITA-liikevoitto - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

Vertailukelpoinen tulos/osake

= $\frac{\text{Tilikauden tulos - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät}}{\text{Osakkeiden oikaistu lukumäärä tilikaudella keskimäärin}}$

Vertailukelpoinen oman pääoman tuotto%

= $\frac{\text{Tilikauden voitto - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät}}{\text{Oma pääoma yhteensä (keskimäärin tilikauden aikana)}} \times 100$

Vertailukelpoinen sijoitetun pääoman tuotto%

= $\frac{\text{Voitto ennen veroja + korko- ja muut rahoituskulut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät (viimeiset 12 kuukautta)}}{\text{Taseen loppusumma - korottomat velat (keskim. tilikauden aikana)}} \times 100$

LIIKETOIMINNAN KESKEISET TUNNUSLUVUT

TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT		2016	2015	2014	2013	2012 ²
Liikevaihto	M€	712,3	667,9	651,8	657,3	688,4
Muutos-%	%	+6,6	+2,5	-0,8	-4,5	+1,3
Liikevoitto	M€	98,7	76,7	34,3	66,8	64,5
% liikevaihdosta	%	13,9	11,5	5,3	10,2	9,4
Voitto ennen veroja ¹	M€	86,9	63,8	21,5	51,9	44,3
% liikevaihdosta	%	12,2	9,6	3,3	7,9	6,4
Tilikauden tulos ¹	M€	68,6	49,7	16,0	42,8	38,7
% liikevaihdosta	%	9,6	7,4	2,5	6,5	5,6
Oman pääoman tuotto ¹	%	13,6	10,5	3,4	8,3	7,5
Sijoitetun pääoman tuotto ¹	%	11,2	9,0	4,2	7,7	7,3
Omavaraisuusaste	%	45,6	45,7	43,9	47,1	48,6
Bruttoinvestoinnit	M€	207,3	175,0	159,1	129,6	125,1
% liikevaihdosta	%	29,1	26,2	24,4	19,7	18,2
josta liiketoimintahankinnat	M€	4,4	9,8	11,4	29,1	0,8
Oma pääoma	M€	519,7	490,7	455,0	500,6	532,6
Korolliset nettovelat	M€	387,0	368,4	385,4	364,8	346,9
Nettovelkaantumisaste	%	74,5	75,1	84,7	72,9	65,1
Henkilöstö keskimäärin	No.	2 550	2 486	2 528	2 463	2 664

1 Vertailutiedot tilikaudelta 2012 on oikaistu uudistetun IAS 19 Työsuhde-etuudet standardin takautuvan soveltamisen vuoksi

2 Tunnusluvut tilikaudelta 2012 on laskettu taseesta ennen Venäjän liiketoiminnan uudelleenluokittelua IFRS 5 mukaisesti yhteisyritykseen siirrettäviksi varoiksi ja veloiksi

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

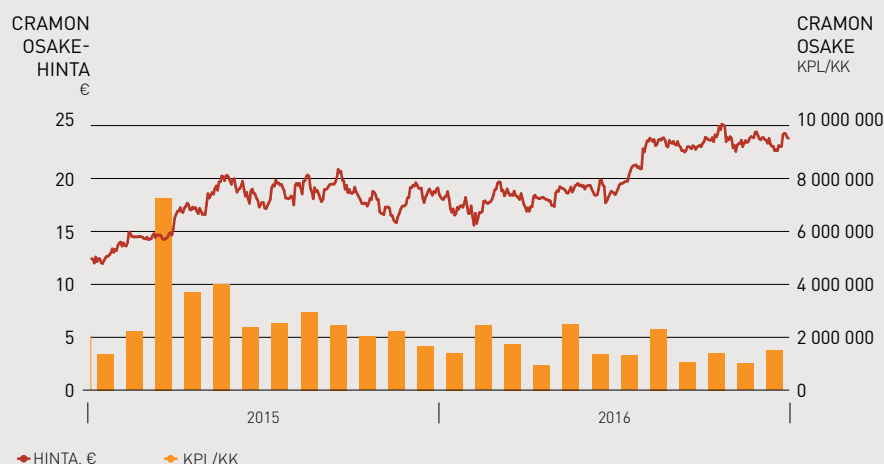
Tulos/osake ¹	€	1,54	1,13	0,37	1,01	0,94
Tulos/osake, laimennettu ^{1,2}	€	1,53	1,12	0,36	1,00	0,93
Oma pääoma/osake	€	11,69	11,05	10,40	11,56	11,58
Osinko/tulos	%	48,6*	57,6	149,3	59,3	44,8
Osinko/osake	€	0,75*	0,65	0,55	0,60	0,42
Osakkeiden vaihto	No.	18 385 238	33 659 526	28 710 540	23 736 696	16 900 991
% lukumäärästä	%	41	75	66	55	40
Osakkeiden keskimääräinen oikaistu lukumäärä	No.	44 444 804	44 067 946	43 455 457	42 297 421	41 356 347
Osakkeiden oikaistu lukumäärä tilikauden lopussa	No.	44 451 131	44 395 004	43 748 741	43 310 671	41 708 387
Hinta/voitto -suhde (P/E)		15,4	16,9	32,8	15,2	8,5
Efektiiivinen osinkotuotto	%	3,2*	3,4	4,6	3,9	5,3
Osakekannan markkina-arvo	M€	1 057,5	848,4	528,5	665,3	332,8
Keskikurssi	€	20,27	17,08	13,97	12,21	9,77
Tilikauden viimeinen kaupankäyntikurssi	€	23,79	19,11	12,08	15,36	7,92
Alin kaupankäyntikurssi	€	15,59	11,77	10,28	7,98	7,04
Ylin kaupankäyntikurssi	€	25,13	20,88	17,78	16,83	13,03

1 Vertailutiedot tilikaudelta 2012 on oikaistu uudistetun IAS 19 Työsuhde-etuudet standardin takautuvan soveltamisen vuoksi

2 Optioiden ja osakeohjelmien laimennusvaikutuksella oikaistuna

* Hallitus esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, että osinkoa maksetaan 0,75 euroa osakkeelta

CRAMON OSAKKEEN HINTAKEHITYS JA VAIHTOMÄÄRÄ

KONSERNITASE

1 000 €	Liite	31.12.2016	31.12.2015
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	3	750 509	686 909
Liikearvo	4	147 985	151 142
Muut aineettomat hyödykkeet	4	62 851	68 179
Osuudet yhteisyrityksissä	7	7 292	2 608
Laskennalliset verosaamiset	8	13 874	13 463
Lainasaamiset	11	12 926	15 267
Myyntisaamiset ja muut saamiset	11	1 348	1 436
Pitkäaikaiset varat yhteensä		996 785	939 003
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	12	8 721	8 963
Myyntisaamiset ja muut saamiset	11	136 252	130 482
Tuloverosaamiset		4 018	3 031
Johdannaisinstrumentit	10	883	889
Rahavarat	13	9 099	3 511
Lyhytaikaiset varat yhteensä		158 973	146 875
VARAT YHTEENSÄ		1 155 758	1 085 878
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Oma pääoma			
Osakepääoma		24 835	24 835
Muut rahastot		326 899	326 297
Suojausrahasto		-8 572	-7 074
Muuntoerot		-36 661	-26 395
Kertyneet voittovarot		213 170	173 081
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma		519 671	490 743
Oma pääoma yhteensä	14	519 671	490 743
Pitkäaikaiset velat			
Korolliset velat	15	347 858	293 811
Johdannaisinstrumentit	10	10 451	8 322
Laskennalliset verovelat	8	75 331	70 636
Eläkevelat	16	1 610	1 707
Muut pitkäaikaiset velat	17	2 822	2 832
Pitkäaikaiset velat yhteensä		438 073	377 308
Lyhytaikaiset velat			
Korolliset velat	15	48 245	78 097
Johdannaisinstrumentit	10	250	233
Osto- ja muut velat	18	148 205	136 070
Tuloverovelat		858	2 817
Varaukset		457	611
Lyhytaikaiset velat yhteensä		198 015	217 827
Velat yhteensä		636 087	595 135
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ		1 155 758	1 085 878

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

1 000 €	Liite	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Liikevaihto		712 287	667 877
Liiketoiminnan muut tuotot	20	17 398	13 462
Materiaalit ja palvelut	21	-239 402	-236 619
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	22	-155 831	-143 899
Liiketoiminnan muut kulut	23	-117 081	-115 510
Poistot ja arvonalentumiset käyttöomaisuudesta	24	-111 962	-100 878
Osuus yhteisyritysten tuloksesta	7	1 330	395
Yrityshankinnoista aiheutuneet poistot ja arvonalentumiset	24	-8 034	-8 114
Liikevoitto		98 705	76 714
Rahoitustuotot		9 784	11 038
Rahoituskulut		-21 633	-23 961
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	25	-11 849	-12 923
Voitto ennen veroja		86 856	63 791
Tuloverot	26	-18 287	-14 075
Tilikauden voitto		68 569	49 715
Jakautuminen Emoyhtiön omistajille		68 569	49 715
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos			
Laimentamaton, €	27	1,54	1,13
Laimennusvaikutuksella oikaistu, €	27	1,53	1,12
MUUT LAAJAN TULOKSEN ERÄT			
Tilikauden voitto		68 569	49 715
Muut laajan tuloksen erät	26		
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi:			
Eläkevelvoitteiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät, verojen jälkeen		5	59
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi yhteensä		5	59
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi:			
Suojausrahaston muutos, verojen jälkeen		-1 498	1 088
Myytävässä olevat rahoitusvarat			
Osuus yhteisyritysten laajan tuloksen eristä		3 348	-2 040
Siirretty tulokseen likvidoinnin seurauksena (välillinen muuntoero)		-267	
Muuntoerojen vaikutus		-13 347	6 778
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi yhteensä		-11 764	5 826
Muut laajan tuloksen erät yhteensä, verojen jälkeen		-11 759	5 885
Tilikauden laaja tulos		56 810	55 600
Jakautuminen Emoyhtiön omistajille		56 810	55 600

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

1 000 €	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma						
	Osakepääoma	Muut rahastot	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Suojausrahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovarot	Oma pääoma yhteensä
1.1.2015	24 835	186 926	135 911	-8 162	-31 133	146 613	454 990
Muuntoerot					4 738		4 738
Eläkevelvoitteiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät						59	59
Suojausrahasto				1 088			1 088
Tilikauden tulos						49 715	49 715
Laaja tulos				1 088	4 738	49 774	55 600
Osakemerkinnät			3 459				3 459
Osingonjako						-24 132	-24 132
Osakeperusteiset maksut						826	826
31.12.2015	24 835	186 926	139 370	-7 074	-26 395	173 081	490 743
1.1.2016	24 835	186 926	139 370	-7 074	-26 395	173 081	490 743
Muuntoerot					-9 999		-9 999
Siirretty tulokseen likvidoinnin seurauksena (välillinen muuntoero)					-267		-267
Eläkevelvoitteiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät						5	5
Suojausrahasto				-1 498			-1 498
Tilikauden tulos						68 569	68 569
Laaja tulos				-1 498	-10 266	68 574	56 810
Omien osakkeiden luovutus			602			-602	
Osingonjako						-28 885	-28 885
Osakeperusteiset maksut						1 002	1 002
31.12.2016	24 835	186 926	139 973	-8 572	-36 661	213 170	519 671

Lisätietoja osakepääomasta ja oman pääoman rahastoista on esitetty liitetiedossa 14.

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

1 000 €	Liite	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Liiketoiminnan rahavirta			
Voitto ennen veroja		86 856	63 791
Oikaisut:			
Poistot ja arvonalentumiset	24	119 995	108 992
Osuus yhteisyritysten tuloksesta	7	-1 330	-395
Muut ei-rahavirtavaikuttavat oikaisut	28	-13 889	-8 806
Rahoitustuotot ja -kulut	25	11 849	12 923
Liiketoiminnan rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta		203 482	176 505
Käyttöpääoman muutos			
Vaihto-omaisuuden muutos		59	880
Myynti- ja muiden saamisten muutos		-8 237	-955
Osto- ja muiden velkojen muutos ¹		6 636	11 484
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		201 941	187 914
Maksetut korot		-10 570	-11 597
Saadut korot		916	1 193
Muut rahoituserät		-5 501	3 192
Maksetut verot		-14 596	-5 810
Liiketoiminnan nettorahavirta		172 189	174 892
Investointien rahavirta			
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin ¹		-195 374	-157 233
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myynti		34 506	25 071
Tytäryhtiö- ja liiketoimintahankintojen nettorahavirta	6	-3 999	-7 146
Investointien nettorahavirta		-164 867	-139 309
Rahoituksen rahavirta			
Korollisten saamisten muutos		2 352	2 388
Rahoitusleasingvelkojen lyhennykset		-7 592	-13 295
Korollisten velkojen lisäys		61 320	7 000
Korollisten velkojen vähennys		-29 400	-13 721
Osakemerkinnät		376	4 049
Maksetut osingot		-28 880	-24 128
Rahoituksen nettorahavirta		-1 824	-37 707
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 1.1.		3 511	5 689
Kurssierot		89	-53
Rahavarat 31.12.		9 099	3 511

¹ Vuoden 2016 alusta maksamattomien investointien raportointirivillä on muutettu rahavirtalaskelmassa. Myös vertailukauden 1-12/2015 lukuja on muutettu vastaavasti. Oikaisun seurauksena kauden 1-12/2015 operatiivinen rahavirta heikkeni 8,0 miljoonaa euroa ja investointien rahavirta parantui 8,0 miljoonaa euroa.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

1. KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

YRITYKSEN PERUSTIEDOT

Cramo Oyj on palveluyritys, joka tarjoaa kone- ja laitevuokrauspalveluja sekä vuokraa siirtokelpoisia tiloja. Kone- ja laitevuokraus koostuu rakennuskoneiden ja -laitteiden vuokrauksesta sekä vuokraukseen liittyvistä palveluista. Cramo toimii 15 maassa Pohjoismaissa sekä Keski- ja Itä-Euroopassa 324 toimipisteessä ja sillä on 2 550 työntekijää.

Konsernin emoyhtiö Cramo Oyj on suomalainen, Suomen lakien mukaan perustettu julkinen osakeyhtiö, jonka Y-tunnus on 0196435-4. Yhtiön kotipaikka on Vantaa ja sen rekisteröity osoite on Kalliosolantie 2, 01740 Vantaa. Cramo Oyj:n osakkeet on listattu Nasdaq Helsinki Oy:n päälistalla.

Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa Internet-osoitteesta www.cramo-group.com tai konsernin emoyrityksen pääkonttorista osoitteesta Kalliosolantie 2, 01740 Vantaa.

Cramo Oyj:n hallitus on hyväksynyt tämän tilinpäätöksen 6.2.2017. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

LAATIMISPERUSTA

Cramon konsernitilinpäätös on laadittu EU:ssa sovellettavaksi hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti, ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2016 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaisissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyt menettelyt mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisö-lainsäädännön vaatimusten mukaiset.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta johdannaisinstrumentteja, osakeperusteisia maksuja sekä etuusperusteisia eläkejärjestelyjä. Tilinpäätöstiedot esitetään tuhansina euroina.

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS standardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta

tiettyjen arvioiden tekemistä ja tietoa harkintaan perustuvista ratkaisuista, joita johto on tehnyt. Tietoa harkintaan perustuvista ratkaisuista, jota johto on käyttänyt konsernin noudattamia tilinpäätöksen laadintaperiaatteita soveltaessaan ja joilla on eniten vaikutusta tilinpäätöksessä esitettäviin lukuihin, on esitetty laadintaperiaatteiden kohdassa ”Johdon harkintaa edellyttävät laadintaperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät”.

KONSOLIDOINTIPERIAATTEET

TYTÄRYRITYKSET

Konsernitilinpäätökseen on sisällytetty Cramo Oyj:n lisäksi tytäryhtiöt, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni on osallisena sijoituskohteessa ja altistuu sijoituskohteen muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuotoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuotoon käyttämällä sijoituskohtetta koskevaa valtaansa. Määräysvaltaa arvioitaessa on otettava huomioon kaikki tosiseikat. Jos on viitteitä siitä, että tosiseikoissa tai olosuhteissa on tapahtunut muutoksia, tulee määräysvaltaa sijoituskohteessa arvioida uudelleen. Vallalla tarkoitetaan oikeuksia, jotka tarkasteluhetkellä tuottavat sijoittajalle kyvyn ohjata merkityksellisiä toimintoja, ts. toimintoja, joilla on merkittävä vaikutus sijoituskohteen tuottoon. Hankitut tytäryritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan, ja luovutetut tytäryritykset siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa. Konsernilla on 100 % määräysvalta kaikissa tytäryrityksissä. Tytäryhtiöt on lueteltu liitteessä 31 Konserniyritykset.

Liiketoimintojen yhdistäminen on käsitelty hankintamenetelmällä. Tytäryrityksen hankinnasta maksettava vastike on määritetty luovutettujen varojen, vastattavaksi otettujen velkojen ja liikkeeseen laskettujen oman pääoman ehtoisten instrumenttien hankintahetken käypään arvoon. Mahdollinen ehdollinen lisäkauppahinta on arvostettu käypään arvoon hankintahetkellä ja se on luokiteltu joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointikauden päättymispäivänä ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Hankinnan kohteen yksilöitävissä olevat varat, velat ja ehdolliset velat arvostetaan hankinta-ajan kohdan käypään arvoon, josta ei ole vähennetty määräysvallattomien omistajien osuutta. Liikearvona kirjataan määrä, jolla luovutettu

vastike, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa ja aiemmin omistettu osuus yhteen laskettuina ylittävät hankitun nettovarallisuuden käyvän arvon. Jos määrä on pienempi kuin hankinnan kohteen yksilöitävissä oleva nettovarallisuuden käypä arvo ja kyseessä on edullinen kauppa, kirjataan erotus suoraan laajaan tuloslaskelmaan.

Kaikki konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja realisoitumattomat voitot sekä sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvonalentumisesta.

YHTEISYRITYKSET

Konsernitilinpäätökseen on sisällytetty yhtiöt, joissa konsernilla on yhteinen määräysvalta (50/50). Yhteisyritysten tilinpäätöstiedot on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Konsernin omistussuuden mukainen osuus yhteisyrityksien tilikauden tuloksista esitetään omana eränä liikevoiton yläpuolella. Konsernin investoinnit yhteisyrityksiin hankinta-ajan kohtana, mukaan lukien yhteisyritysten oman pääoman muutokset hankinta-ajankohdan jälkeen, on esitetty taseessa kohdassa ”Osuudet yhteisyrityksissä”.

ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISTEN ERIEN MUUTTAMINEN

Konsernin yksiköiden tulosta ja taloudellista asemaa koskevat luvut määritetään siinä valuutassa, joka on kunkin yksikön pääasiallisen toimintaympäristön valuutta (”toimintavaluutta”). Konsernitilinpäätös on esitetty euroina, joka on konsernin emoyrityksen toiminta- ja esittämism valuutta.

ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET LIIKETAPAHTUMAT

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu toimintavaluutan määräisinä käytäen tapahtumapäivänä vallitsevaa kurssia. Käytännössä käytetään usein kurssia, joka likimain vastaa tapahtumapäivän kurssia. Ulkomaan rahan määräiset monetaariset erät on muutettu toimintavaluutan määräisiksi raportointikauden päättymispäivän kurssia käyttäen. Ulkomaan rahan määräiset ei-monetaariset erät, jotka on arvostettu käypiin arvoihin, on muutettu toimintavaluutan määräisiksi käyttäen käyvän arvon määrittämispäivän kurssia. Muutoin ei-monetaariset erät on arvostettu tapahtumapäivän kurssiin. Ulkomaan rahan määräisistä liike-tapahtumista ja monetaaristen erien muuttamisesta syntyneet voitot ja tappiot on käsitelty

1 tulosvaikutteisesti. Liiketoiminnan kurssivoitot
2 ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton
3 yläpuolelle. Valuuttamääräisten lainojen kurs-
4 sivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin
5 ja -kuluihin.

6 ULKOMAISTEN KONSERNIYRITYSTEN 7 TILINPÄÄTÖSTEN MUUNTAMINEN

8 Ulkomaisten konserniyritysten tuloslaskelmat
9 on muunnettu euroiksi tilikauden painotettua
10 keskimurssia käyttäen ja taseet raportointi-
11 kauden päättymispäivän kursseja käyttäen.
12 Tilikauden tuloksen muuntaminen eri kurs-
13 seilla laajassa tuloslaskelmassa ja taseessa
14 aiheuttaa taseessa omaan pääomaan kirjat-
15 tavan muuntoeron, jonka muutos kirjataan
16 muihin laajan tuloksen eriin. Ulkomaisten
17 tytäryritysten hankintamenojen eliminoi-
18 nista sekä hankinnan jälkeen kertyneiden
19 oman pääoman erien muuntamisesta synty-
20 neet muuntoerot kirjataan muihin laajan
21 tuloksen eriin. Kun määräysvalta tytäryrityk-
22 sessä muuttuu, kertyneet muuntoerot siirre-
23 tään tulosvaikutteiseksi osana myyntivoittoa
24 tai -tappiota. Ulkomaisten yksikköjen hankin-
25 nasta syntyvä liikearvo ja kyseisten ulko-
26 maisten yksikköjen varojen ja velkojen kirjan-
27 pitoarvoihin hankinnan yhteydessä tehtävät
28 käypien arvojen oikaisu on käsitelty paikalli-
29 ssa valuutassa kyseisten ulkomaisten yksik-
30 köjen varoina ja velkoina. Ne muunnetaan
31 euroiksi raportointikauden päättymispäivän
32 kurssia käyttäen.

33 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

34 LIIKEARVO

Liiketoimintojen yhdistämisissä syntyvä liike-
arvo kirjataan määrään, jolla luovutettu
vastike, määräysvallattomien omistajien osuus
hankinnan kohteessa ja aiemmin omistettu
osuus yhteen laskettuina ylittävät hankitun
nettovarallisuuden käyvän arvon. Liikearvoista
ei kirjata poistoja, vaan ne testataan vuosittain
mahdollisen arvonalentumisen varalta, ja aina
kun esiintyy jokin viite siitä, että arvo saattaa
olla alentunut. Tätä tarkoitusta varten liikearvo
on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille.
Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankinta-
menoon vähennettynä arvonalentumisilla.

31 ASIAKASSUHTEET JA 32 TOIMIPISTEVERKKO

Liiketoimintojen yhdistämisissä on kohdis-
tettu kauppahintaa asiakassuhteille ja
toimipisteverkolle. Asiakassuhteiden arvos-
tuksessa on sovellettu Multi-period Excess
Earnings -menetelmää. Toimipisteverkko
on arvostettu perustuen siihen hyötyyn,
jonka toimiva toimipiste tuottaa suhteessa
itse perustettavaan toimipisteeseen.

BRÄNDI JA CO-BRÄNDI

Brändit ja co-brändit ovat muodostuneet
liiketoimintojen yhdistämisissä. Konsernin
pääbrändi on "Cramo", jonka taloudellinen
vaikutusaika on arvioitu rajoittamattomaksi,

koska sen on arvioitu vaikuttavan rahavirtojen
kerryttämiseen määrittelemättömän ajan.
Cramo-brändistä ei kirjata poistoja, vaan se
testataan vuosittain mahdollisen arvonalentu-
misen varalta. Brändi on konsernin yhteinen
omaisuuserä, joka testausta varten kohdiste-
taan uudelleen rahavirtaa tuottaville yksiköille
liikevaihdon suhteessa. Omaisuuserien kohdis-
taminen yksiköille on esitetty liitteessä 5. Brändi
arvostetaan alkuperäiseen hankintameno-
on vähennettynä mahdollisilla arvonalentumisilla.

Liiketoimintojen hankinnan yhteydessä
konsernin omistukseen siirtyneet brändit
arvostetaan tuotoperusteisella "relief-from-
royalty" -menetelmällä riippumatta siitä
aikooko konserni ottaa brändin käyttöönsä.
Nämä co-brändit ovat kuitenkin luonteel-
taan väliaikaisia ja ne poistetaan 1-10 vuoden
aikana. Poistot ovat etupainotteisia heijas-
taen co-brändin suurempaa merkitystä heti
hankinnan jälkeen. Co-brändit kohdistetaan
samalle segmentille, johon vastaava liiketoi-
mintojen hankinta kuuluu.

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISMENOT

Tutkimusmenot kirjataan kuluksi kaudelle,
jolla ne syntyvät. Kehittämismenot aktivoi-
daan silloin, kun on todennäköistä, että kehi-
tyshanke tuottaa vastaista taloudellista hyötyä
ja menot voidaan luotettavasti mitata. Muut
kehittämismenot kirjataan kuluksi.

Konsernin tämänhetkiset kehityshankkeet
eivät täytä aktivointikriteereitä ja siten kehittä-
mismenot kirjataan kuluksi niiden syntyessä.

MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Aineeton hyödyke merkitään taseeseen alun
perin hankintameno- ja arvonalentumisen
varalta, jolla on todennäköistä, että omaisuuserä
tuottaa vastaista taloudellista hyötyä ja sen
hankintameno on määritettävissä luotettavasti.
Ne aineettomat hyödykkeet, joilla on rajallinen
taloudellinen vaikutusaika, kirjataan tasapoisto-
ina kuluiksi niiden tunnetun tai arvioidun taloudellisen
vaikutusajan kuluessa. Aineettomista hyödyk-
keistä, joilla on rajoittamaton taloudellinen
vaikutusaika, ei kirjata poistoja, vaan ne testa-
taan vuosittain arvonalentumisen varalta.

Aineettomien hyödykkeiden poistoajat ovat
seuraavat:

Asiakassuhteet	3-10 vuotta
Toimipisteverkko	10-20 vuotta
Co-brändit	1-10 vuotta
Muut aineettomat hyödykkeet	2-8 vuotta

Aineettomien hyödykkeiden poistojen
tekeminen aloitetaan, kun omaisuuserä on
valmis käytettäväksi, ts. sellaisessa sijainti-
paikassa ja kunnossa, että se pystyy toimi-
maan johdon tarkoittamalla tavalla.

31 AINEELLISET 32 KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on
arvostettu hankintameno- ja vähennettynä
kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla.

Hankintameno sisältää hankinnasta välittö-
mästi aiheutuvat kustannukset. Liiketoimintojen
hankinnan yhteydessä konsernin omistuk-
seen siirtyneet aineelliset käyttöomaisuushyö-
dykkeet arvostetaan hankintahetken käypään
arvoon. Myöhemmin syntyneet menot sisälly-
tetään hyödykkeen kirjanpitoarvoon tai kirja-
taan erillisinä hyödykkeenä vain, kun on toden-
näköistä, että ne tuottavat vastaista taloudellista
hyötyä ja niiden hankintameno on määritettä-
vissä luotettavasti. Korjaus- ja ylläpitomenot
kirjataan tulosvaikutteisesti sille kaudelle, jona
ne ovat toteutuneet.

Hyödykkeistä tehdään tasapoistot seura-
vien arvioidujen taloudellisten vaikutusaikojen
kuluessa:

Rakennukset ja rakennelmat	10-35 vuotta
Vuokrattavat: Siirtokelpoiset tilat	10-15 vuotta
Koneet ja laitteet	3-10 vuotta
Palvelutuotannon koneet ja kalusto	6-10 vuotta
Oman käytön koneet ja kalusto	3-6 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	3-10 vuotta

Poistojen tekeminen aloitetaan, kun omai-
suuserä on valmis käytettäväksi, ts. sellai-
sessa sijaintipaikassa ja kunnossa, että se
pystyy toimimaan johdon tarkoittamalla
tavalla. Poistot vuokrattavista koneista ja lait-
teista aloitetaan, kun ne ovat vuokrattavissa
asiakkaille.

Omaisuuserän jäännösarvo ja taloudellinen
vaikutusaika tarkistetaan vähintään jokaisen
tilikauden lopussa ja tarvittaessa oikaistaan
kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuk-
sissa tapahtuneita muutoksia.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden
luovutuksista syntyvät myyntivoitot ja -tappiot
kirjataan tulosvaikutteisesti ja ne esitetään
liiketoiminnan muissa tuotoissa.

JULKISET AVUSTUKSET

Julkiset avustukset on kirjattu aineellisten
käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpitoar-
vojen vähennyksiksi silloin, kun on kohtuul-
lisen varmaa, että ne tullaan saamaan ja että
konserni täyttää avustuksen saamisen ehdot.
Avustukset tuloutuvat pienempien pois-
tojen muodossa omaisuuserän käyttöaikana.
Tutkimus- ja kehittämismenoja koskevat
avustukset sekä sellaiset avustukset, jotka on
saatu korvauksiksi jo toteutuneista kuluista,
kirjataan tulosvaikutteisesti sille kaudella,
jonka aikana oikeus avustuksen saamiseen
syntyy. Tällaiset avustukset esitetään liiketoi-
minnan muissa tuotoissa.

31 AINEELLISTEN JA AINEETTOMIEN 32 HYÖDYKKEIDEN ARVON 33 ALENTUMINEN

Konserni arvioi jokaisena raportointikauden
päättymispäivänä, onko viitteitä siitä, että

jonkin omaisuuserän arvo on alentunut. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan lisäksi vuosittain seuraavista omaisuus-eristä riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä: liikearvo, taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat aineetomat hyödykkeet sekä keskeneräiset aineetomat hyödykkeet. Arvonalentumistarvetta tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksikköjen tasolla, eli sillä alimmalla yksikkötasolla, joka on pääosin muista yksiköistä riippumaton, ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa ja pitkälle riippumattomia muiden vastaavien yksiköiden rahavirroista. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuville menoilla tai käyttöarvo sen mukaan, kumpi niistä on suurempi. Käyttöarvolla tarkoitetaan kyseisestä omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa. Diskonttauskorkona käytetään ennen veroa määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta ja omaisuuserään liittyvistä erityisriskeistä.

Arvonalentumistappio kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvonalentumistappio kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti. Mikäli arvonalentumistappio kohdistuu rahavirtaa tuottavaan yksikköön, se kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuuseriä. Arvonalentumistappion kirjaamisen yhteydessä poistojen kohteena olevan omaisuuserän taloudellinen vaikutusaika arvioidaan uudelleen. Muusta omaisuuserästä kuin liikearvosta kirjattu arvonalentumistappio peruutetaan siinä tapauksessa, että on tapahtunut muutos niissä arvioissa, joita on käytetty määrittäessä omaisuuserästä kerrytettävissä olevaa rahamäärää. Arvonalentumistappiota ei kuitenkaan peruta enempää, kuin mikä omaisuuserän kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruta missään tilanteessa.

VUOKRASOPIMUKSET

KONSERNI VUOKRALLE OTTAJANA

Aineellisia käyttöomaisuushyödykeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa konsernilla on olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingisopimuksiksi. Rahoitusleasingisopimuksella hankittu omaisuuserä merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuokratun hyödykkeen käypään arvoon tai vähimmäisvuokrien nykyarvoon sen mukaan, kumpi niistä on alempi. Rahoitusleasingisopimuksella hankitusta

hyödykkeestä tehdään poistot hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai mikäli omistusoikeuden hankkimisesta vuokratuoden päättyessä ei ole täyttä varmuutta, sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Maksettavat leasingvuokrat jaetaan rahoitusmenoon ja velan lyhennykseen vuokra-aikana siten, että kullakin kaudella jäljellä olevalle velalle muodostuu saman suuruinen korkoprosentti. Vuokratveloitteet sisältyvät rahoitusvelkoihin.

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, käsitellään muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluiksi tulosvaikutteisesti tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

KONSERNI VUOKRALLE ANTAJANA

Vuokralle annetut hyödykkeet sisältyvät taseen aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin. Niistä tehdään poistot taloudellisena vaikutusajana, kuten vastavista omassa käytössä olevista aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä.

Vuokrasopimusten tulouttamista on selostettu laadintaperiaatteiden kohdassa "Tuloutusperiaatteet".

RAHOITUSVARAT JA -VELAT

RAHOITUSVARAT

Konsernin rahoitusvarat luokitellaan seuraaviin ryhmiin: a) käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat, b) lainat ja saamiset sekä c) myytävissä olevat rahoitusvarat. Konsernilla ei kuitenkaan tällä hetkellä ole olennaisia myytävissä olevia rahoitusvaroja. Luokittelu tapahtuu rahoitusvarojen hankinnan tarkoituksen perusteella. Varat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä niiden käyttötarkoituksen perusteella ja tätä luokittelua arvioidaan uudelleen säännöllisin väliajoin. Taseessa yli 12 kuukauden pituiset sijoitukset sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin ja alle 12 kuukauden pituiset lyhytaikaisiin varoihin.

a) Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ovat kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä varoja. Rahoitusvaroihin kuuluva erä luokitellaan tähän ryhmään, jos se on hankittu pääasiallisena tarkoituksena myydä se lyhyen aikavälin kuluessa. Mikäli johdannaisiin ei sovelleta suojauslaskentaa, luokitellaan ne kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviksi. Tämän ryhmän omaisuuserät sisältyvät lyhytaikaisiin varoihin.

b) Lainat ja saamiset

Lainat ja saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteät tai määritettävissä ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla. Ne sisältyvät lyhytaikaisiin varoihin, lukuun

ottamatta eriä, joiden maturiteetti on tilinpäätöspäivästä lukien yli 12 kuukautta. Nämä sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin. Lainasaamiset esitetään taseessa omana eränä ja muut saamiset luokitellaan taseessa myyntisaamiset ja muut saamiset ryhmään (liite 11 Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset).

Rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivänä eli päivänä, jolloin konserni sitoutuu ostamaan tai myymään kyseisen omaisuuserän. Rahoitusvarat merkitään alun perin taseeseen käypään arvoon sisältäen transaktiomenot lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat merkitään alun perin taseeseen käypään arvoon, ja transaktiomenot kirjataan tulosvaikutteisesti. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon. Lainat ja saamiset arvostetaan taseessa myöhemmin jaksotettuun hankintamenoa käyttäen efektiivisen koron menetelmää.

c) Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan yleensä käypään arvoon. Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Käyvän arvon muutokset siirretään omasta pääomasta laajan tuloslaskelman rahoituseriin silloin, kun sijoitus myydään tai kun sen arvo on alentunut siten, että sijoituksesta tulee kirjata arvonalentumistappio. Tilikaudella 2014 konsernin myytävissä olevat rahoitusvarat päätettiin uudelleen luokitella niiden epäolennaisen luonteensa vuoksi alkuperäiseen hankintamenoa arvostettaviksi rahoitusvaroiksi.

Rahoitusvarojen taseesta pois kirjaaminen tapahtuu silloin, kun konserni on menettänyt sopimusperusteisen oikeuden rahavirtoihin tai kun se on siirtänyt merkittäviä osin riskit ja tuotot konsernin ulkopuolelle.

ARVONALENTUMISTESTAUS

Mahdollisen arvonalentumisen tunnistamiseksi varojen kirjanpitoarvoja tarkastellaan säännöllisesti, vähintään vuosittain. Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä onko olemassa objektiivista näyttöä yksittäisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvon alentumisesta. Arvonalentumistestauksessa otetaan huomioon niin ulkoiset lähteet, kuten merkittävä lasku markkina-arvossa, joka ei aiheudu ajan kulumisesta, normaalikäytöstä tai korkotason muutoksesta, kuin myös sisäiset lähteet kuten todiste varojen epäkuranttudesta tai vauriosta.

1 RAHOITUSVELAT

2 Korolliset velat merkitään alun perin kirjan-
3 pitoon käypään arvoon transaktiomenoilla
4 vähennettynä. Myöhemmin ne arvoste-
5 taan jaksotettuun hankintamenoon efektiiv-
6 isen koron menetelmällä. Korollisia velkoja
7 sisältyy pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin. Ellei
8 konsernilla ole ehdotonta oikeutta siirtää velan
9 maksua vähintään 12 kuukauden päähän tilin-
10 päätöspäivästä, luokitellaan korolliset velat
11 lyhytaikaisiksi.

12 Vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi
13 sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat synty-
14 neet. Lainasitoumuksiin liittyvät järjestely-
15 palkkiot kirjataan transaktiomenoiksi siihen
16 määrään asti kuin on todennäköistä, että koko
17 lainasitoumus tai osa siitä tullaan nostamaan.
18 Tällöin palkkio merkitään taseeseen, kunnes
19 laina nostetaan. Lainan noston yhteydessä
20 lainasitoumuksiin liittyvä järjestelypalkkio
21 merkitään osaksi transaktiokuluja. Siltä osin
22 kuin on todennäköistä, että lainasitoumusta
23 ei tulla nostamaan, järjestelypalkkio kirjataan
24 ennakkomaksuksi maksuvalmiuteen liitty-
25 västä palvelusta ja jaksotetaan kuluksi lainasi-
26 toumuksen ajanjaksolle.

27 Kaikkien rahoitusvarojen ja -velkojen
28 käypien arvojen määrittämisperiaatteet on
29 esitetty liitetiedossa 9 Rahoitusvarojen ja
30 -velkojen käyvät arvot.

19 JOHDANNAISSOPIMUKSET JA 20 SUOJAUSLASKENTA

21 Johdannaissopimukset merkitään kirjanpi-
22 toon alun perin käypään arvoon sinä päivänä,
23 kun konsernista tulee sopimusosapuoli ja ne
24 arvostetaan myöhemmin edelleen käypään
25 arvoon. Voitot ja tappiot, jotka syntyvät käypään
26 arvoon arvostamisesta, käsitellään kirjan-
27 pidossa johdannaissopimuksen käyttötar-
28 koituksen määräämällä tavalla. Konserni
29 määrittää tietyt johdannaiset joko:

- 26 a) taseeseen merkittyjen velkojen käyvän
27 arvon suojausiksi (käyvän arvon suojaus);
28 tai
- 29 b) taseeseen merkittyjen velkojen sisältämän
30 tietyn riskin tai ennakkoidun erittäin
31 todennäköisen liiketoimen suojausiksi
32 (rahavirran suojaus).

33 Konserni dokumentoi suojauslas-
34 kentaa aloittaessaan suojattavan kohteen ja
suojaus-instrumenttien välisen suhteen sekä
konsernin riskienhallintatavoitteet ja suojaus-
seen ryhtymisen strategian. Konserni doku-
mentoi myös sekä suojausta aloittaessa, että
sen jälkeen arvionsa siitä, ovatko suojaussuh-
teessa käytettävät johdannaiset erittäin tehok-
kaita kumoamaan suojattavien kohteiden
käypien arvojen tai rahavirtojen muutokset.

Rahavirran suojauksen ehdot täyttävien
johdannaisinstrumenttien tehokkaan osuuden
käyvän arvon muutos kirjataan muihin laajan
tuloksen eriin. Suojaussuhteen tehoton osuus
kirjataan tulosvaikutteisesti ja esitetään
laajan tuloslaskelman rahoitusosassa. Omaan

pääomaan kertyneet suojausvoitot ja -tappiot
siirretään laajaan tuloslaskelmaan sillä tili-
kaudella, jolla suojattu erä kirjataan laajaan
tuloslaskelmaan.

Voitto tai tappio, joka syntyy vaihtuvakor-
koisia lainoja suojaavien koronvaihtosopi-
musten käyvän arvon muutosten tehokkaasta
osasta, kirjataan muihin laajan tuloksen
eriin. Kun rahavirran suojaukseksi hankittu
suojausinstrumentti erääntyy tai se myydään
tai kun suojauslaskennan kriteerit eivät
enää täyty, suojausinstrumentista kertynyt
voitto tai tappio jää omaan pääomaan siihen
asti, kunnes ennakoitu liiketoimi toteutuu.
Kuitenkin, jos ennakkoidun suojatun liiketoimen
ei enää odoteta toteutuvan, omaan pääomaan
kertynyt voitto tai tappio kirjataan tulosvai-
kuutteisesti ja esitetään laajan tuloslaskelman
rahoitusosassa.

Johdannaiset, jotka on tehty suojaa-
mistarkoituksessa mutta joihin ei sovel-
leta tai ei voida soveltaa suojauslaskentaa,
kirjataan käypään arvoon tulosvaikuttei-
sesti luokiteltujen rahoitusvarojen mukai-
sesti. Tällaisten johdannais-instrumenttien
käypien arvojen muutokset kirjataan tulosvai-
kuutteisesti ja esitetään laajan tuloslaskelman
rahoitusosassa.

Suojausinstrumenttien käyvät arvot on
esitetty liitetiedossa 10 Rahoitusriskien
hallinta.

Suojausrahaston muutokset on
esitetty laskelmassa konsernin oman
pääoman muutoksista (liitetieto 14
Osakepääoma ja oman pääoman rahastot).
Suojauslaskennassa olevien johdannaisten
käyvät arvot on esitetty taseen pitkäaikaisissa
varoissa tai veloissa, mikäli suojattavan erän
maturiteetti on yli 12 kuukautta, muutoin ne
sisältyvät lyhytaikaisiin varoihin tai velkoihin.
Johdannaiset, joihin ei sovelleta suojaus-
laskentaa, esitetään taseen lyhytaikaisissa
varoissa tai veloissa.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintame-
noon tai sitä alhaisempaan nettorealisoin-
tiarvoon. Hankintameno määritetään FIFO-
menetelmällä. Valmiina hankittujen tuotteiden
hankintamenoon luetaan kaikki ostomenot
mukaan lukien välittömät kuljetus-, käsittely-
ja muut menot. Nettorealisointiarvo on tavan-
omaisessa liiketoiminnassa saatava arvioitu
myyntihinta, josta on vähennetty myynnistä
aiheutuvat menot.

MYYNTISAAMISET

Myyntisaamiset on kirjattu kirjanpitoon
alkuperäisen laskutuksen määräisenä.
Arvonalentuminen kirjataan, kun on objektiiv-
ista näyttöä siitä, että arvonalentumistappio
on syntynyt. Myyntisaamisten arvonalentu-
minen on konsernissa määritelty yhtenäisin
perustein saamisten erääntymisen perus-
teella. Lisäksi arvonalentuminen kirjataan,
jos on muutoin näyttöä velallisen maksuky-
vyttömyydestä, konkurssista tai selvitystilasta.

Luottotappiot on kirjattu kuluksi muihin liike-
toiminnan kuluihin.

RAHAVARAT

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta ja
lyhytaikaisista pankkitalletuksista, joiden
maturiteetti on enintään kolme kuukautta
hankinta-ajankohdasta lukien. Käytössä
olevat luottolimitit esitetään lainojen
ryhmässä taseen lyhytaikaisissa veloissa.

MYYTÄVÄNÄ OLEVAKSI LUOKITELLUT PITKÄAIKAISET OMAISUUSERÄT JA LOPETETUT TOIMINNOT

Pitkäaikaiset omaisuuserät (tai luovutettavien
erien ryhmät) luokitellaan myytävänä oleviksi,
kun niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä
tulee kertymään pääasiassa niiden myyn-
nistä ja myynti on erittäin todennäköinen.
Luokitteluhetkestä lähtien myytävänä olevat
omaisuuserät tai luovutettavien erien ryhmän
varat ja velat arvostetaan kirjanpitoarvoon
tai käypään arvoon vähennettynä myynnistä
aiheutuvilla menoilla sen mukaan, kumpi
näistä on alempi. Poistot näistä omaisuus-
eristä lopetetaan luokitteluhetkellä.

Lopetettujen toimintojen tulos esitetään
omana eränä konsernin laajassa tuloslas-
kelmassa. Myytävänä olevat omaisuus-
erät, luovutettavien erien ryhmät, myytävänä
oleviin omaisuuseriin liittyvät muihin laajan
tuloksen eriin kirjatut erät sekä luovutetta-
vien erien ryhmään sisältyvät velat esitetään
taseessa erillään muista eristä.

Myytävänä olevaksi luokiteltuja pitkäai-
kaisia omaisuuseriä tai lopetettuja toimin-
toja ei ole ollut tilinpäätöksessä esitetyillä
tilikausilla.

OMA PÄÄOMA

Kantaosakkeet esitetään osakepää-
omana. Menot, jotka liittyvät oman pääoman
ehtoisten instrumenttien liikkeeseenlaskuun
tai hankintaan, esitetään oman pääoman
vähennyseränä.

Jonkin konserniyhtiön hankkiessa emoyh-
tiön omia osakkeita niistä maksettu määrä
sekä hankinnasta välittömästi aiheutuneet
kustannukset (veroilla vähennettynä) vähen-
netään omasta pääomasta, kunnes omat
osakkeet mitätöidään tai lasketaan uudelleen
liikkeelle.

Optiojärjestelyissä osakemerkinnöistä
saadut varat, mahdollisilla transaktiome-
noilla oikaistuna, kirjataan järjestelyjen
ehtojen mukaisesti sijoitetun vapaan oman
pääoman rahastoon.

VARAUKSET JA EHDOLLISET VELAT

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikai-
semman tapahtuman seurauksena oikeu-
dellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuvel-
voitteen toteutuminen on todennäköistä ja
veloitteen suuruus on arvioitavissa luotet-
tavasti. Varaukset arvostetaan veloitteen
kattamiseksi vaadittavien menojen nyky-
arvoon. Nykyarvon laskennassa käytetty

diskonttaustekijä valitaan siten, että se kuvastaa markkinoiden näkemystä tarkaseluhetkellä rahan aika-arvosta ja velvoitteen liittyvistä riskeistä. Jos osasta velvoitetta on mahdollista saada korvaus kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuvelvoitteen täyttämistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotetavasti. Ehdollinen velka on esitetty liitetiedossa 19 Vakuudet ja vastuusitoumukset.

TYÖSUHDE-ETUUDET

ELÄKEVELVOITTEET

Eläkejärjestelyt luokitellaan etuuspohjaisiksi tai maksupohjaisiksi järjestelyiksi. Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja erilliselle yksikölle. Konsernilla ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista velvoitetta lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei pysty suoriutumaan kyseisten eläke-etuuksien maksamisesta. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, ovat etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset merkitään tulosvaikutteisesti sillä tilikaudella, jota veloitus koskee.

Konsernilla on ainoastaan sellaisia etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä, joissa edunsaajat ovat jo eläkkeellä. Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä esitetään taseessa nettovelka (tai – omaisuuserä), jossa eläkevelvoitteen nykyarvosta on vähennetty eläkejärjestelyyn kuuluvat varat käypään arvoon arvostettuina. Etuuspohjaisissa järjestelyissä eläkevelvoitteen nykyarvoa laskettaessa käytetään diskonttauskorkona yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinatuottoa. Nettovelan nettokorko kirjataan tulosvaikutteisesti ja esitetään rahoituserissä. Nettovelan uudelleen määrittämisestä aiheutuvat erät kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sillä tilikaudella, jona ne syntyvät.

OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Konsernilla on käytössä osakeperusteisina kannustinjärjestelminä osakepalkkiojärjestelmiä ja osakesäästöohjelmia.

Osakepalkkiojärjestelmissä ansaintajaksina ovat kalenterivuodet ja kohderyhmälle maksetaan asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta palkkiona yhtiön osakkeita. Osa palkkiosta maksetaan rahana, joka käytetään palkkiosta aiheutuviin veroihin ja veronluonteisiin maksuihin. Palkkiot maksetaan kohderyhmälle noin kahden vuoden kuluttua palkkion

vahvistamisesta, jos työssöölovelvoite täyttyy. Omana pääomana maksettavan osuuden käypä arvo määritetään palkkion myöntämishetkellä ja kirjataan kuluksi järjestelmän ansaintajaksolle. Vastaava muutos kirjataan omaan pääomaan. Kuluksi kirjattava määrä perustuu konsernin arvioon tulevien osakkeina maksettavien etuuksien määrästä ansaintajakson lopussa. Ei markkinaperusteisten ehtojen (EPS-tavoite) vaikutuksia ei sisällytetä etuuksien käypään arvoon, vaan ne otetaan huomioon niiden osakkeiden määrässä, joihin oletetaan syntyvän oikeus ansaintajakson lopussa. Konserni päivittää oletuksen lopullisesta osakkeiden määrästä jokaisena raportointipäivänä. Arvioiden muutokset kirjataan laajaan tuloslaskelmaan. Rahana maksettavan osuuden käypä arvo kirjataan velaksi ja määritetään uudelleen jokaisena raportointipäivänä arvioitujen osakkeina maksettavien etuuksien perusteella. Rahana maksettava osuus kirjataan kuluksi järjestelmän ansaintajaksolle. Arvioiden muutokset kirjataan laajaan tuloslaskelmaan.

Osakesäästöohjelmassa konsernin henkilöstöllä on mahdollisuus säästää 12 kuukauden säästökauden aikana 2 – 5 % bruttokuukausipalkastaan ja säästetyllä määrällä ostetaan automaattisesti osallistujille yhtiön osakkeita markkinahintaan neljännesvuosittain tulosjulkistuksen jälkeen säästökauden aikana. Ohjelmaan osallistuva henkilö saa maksutta yhden lisäosakkeen kutakin kahta ostettua säästöosaketta kohden, jos hän omistaa säästökaudella hankitut säästöosakkeet määrätyn omistusjakson päättymiseen saakka. Lisäksi lisäosakkeiden saamisen edellytyksenä on osallistujan työsuhteen voimassaolo omistusjakson päättymiseen asti. Ensimmäinen säästökausi alkoi 1.10.2012 ja sen palkkio-osakkeet maksetaan vuonna 2016. Lisäosakkeet maksetaan osittain yhtiön osakkeina ja osittain rahana. Rahalla pyritään kattamaan palkkiosta osallistujalle aiheutuvia veroja ja veronluonteisia maksuja. Omana pääomana maksettavat lisäosakkeet arvostetaan käypään arvoon säästöosakkeiden hankintahetkellä. Rahana maksettavan osuuden käypä arvo määritetään säästöosakkeiden hankinnan yhteydessä ja arvostetaan uudelleen jokaisena raportointipäivänä. Osakesäästöohjelman kulut kirjataan säästökauden ansaintajaksolle.

Osakeperusteiset maksut on esitetty liitetiedossa 29.

TULOUTUSPERIAATTEET

Konsernin tuotot muodostuvat pääasiassa rakennuskoneiden ja –laitteiden sekä siirtokelpoisten tilojen vuokratuotoista, vuokrauksen oheispalveluista sekä koneiden ja laitteiden myyntituotoista. Vuokrauksen oheispalvelut sisältävät erityisesti asennus-, purku- ja kuljetuspalveluita, sekä työmaiden olosuhdehallinta- ja huoltopalveluita. Liikevaihtona esitetään tuotteiden ja palveluiden myynnistä saadut tuotot käypään

arvoon arvostettuina välillisillä veroilla, alennuksilla ja valuuttamääräisen myynnin kursieroilla oikaistuna.

VUOKRATUOTOT

Vuokratuotot kone-, laite- ja siirtokelpoisten tilojen vuokrasopimuksista on kirjattu liikevaihtoon tasasuuruuksina erinä vuokra-ajan kuluessa.

MYYNTITUOTOT JA VUOKRAUKSEEN LIITTYVÄT PALVELUT

Tuotot tavaroiden myynnistä kirjataan, kun tavaroiden omistamiseen liittyvät merkittävät riskit, edut ja määräysvalta ovat siirtyneet ostajalle. Pääsääntöisesti tämä tapahtuu tuotteiden sopimusehtojen mukaisen luovutuksen yhteydessä. Tuotot palveluista tuloutetaan liikevaihtoon sillä tilikaudella, jolla palvelu suoritetaan.

KÄYTETYN KALUSTON MYYNTITUOTOT

Käytetyn vuokrauskaluston myynnistä aiheutuva myyntitulo esitetään nettona liiketoiminnan muissa tuotoissa. Käytetyn kaluston myynti kirjataan, kun omistamiseen liittyvät merkittävät riskit, edut ja määräysvalta ovat siirtyneet ostajalle. Pääsääntöisesti tämä tapahtuu tuotteiden sopimusehtojen mukaisen luovutuksen yhteydessä.

KOROT JA OSINGOT

Korkotuotot on kirjattu efektiivisen koron menetelmällä ja osinkotuotot silloin, kun oikeus osinkoon on syntynyt.

KAUDEN VEROTETTAVAAN TULOON PERUSTUVAT VEROT JA LASKENNALLISET VEROT

Verokulu muodostuu kauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta ja laskennallisesta verosta. Verot kirjataan tulosvaikutteisesti, paitsi kun ne liittyvät suoraan omaan pääomaan tai muihin laajan tuloslaskelmaan eriin kirjattuihin eriin. Tällöin myös vero kirjataan kyseisiin eriin. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan verotettavasta tulosta kunkin maan voimassaolevan verokannan perusteella.

Laskennalliset verot lasketaan väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Laskennallista verovelkaa ei kuitenkaan kirjata, jos se johtuu omaisuuserän tai velan alkuperäisestä kirjaamisesta, kun kyseessä ei ole liiketoimintojen yhdistäminen eikä liiketapahtuma toteutumisaikanaan vaikuta kirjanpidon tulokseen eikä verotettavaan tuloon. Tytäryrityksiin ja yhteisyrityksiin tehdyistä sijoituksista kirjaataan laskennallinen vero, paitsi kun konserni pystyy määräämään väliaikaisen eron purkautumisajankohdan eikä väliaikainen ero todennäköisesti purkaudu ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa. Merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistoista, johdannaissovimusten arvostamisesta käypään

1 arvoon, käyttämättömistä verotuksellisista
2 tappioista ja hankintojen yhteydessä tehdystä
3 käypiin arvoihin perustuvista oikaisuista.

4 Laskennalliset verot lasketaan käyttä-
5 mällä raportointikauden päättymispäivään
6 mennessä säädetyt verokantoja tai jotka on
7 käytännössä hyväksytty raportointikauden
8 päättymispäivään mennessä. Laskennallinen
9 verosaaminen kirjataan siihen määrään asti
10 kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa
11 syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliai-
12 kainen ero voidaan hyödyntää.

OSINGONJAKO

13 Hallituksen yhtiökoukokselle esittämään
14 osinkoa ei ole vähennetty omasta pääomasta,
15 vaan osingot kirjataan yhtiökouksen
16 päätöksen perusteella.

JOHDON HARKINTAA EDELLYTTÄVÄT LAADINTAPERIAATTEET JA ARVIOIHIN LIITTYVÄT KESKEISET EPÄVARMUUSTEKIJÄT

17 Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan teke-
18 mään tulevaisuutta koskevia arvioita ja
19 oletuksia, joiden lopputulokset voivat poiketa
20 tehdyistä arvioista ja oletuksista. Lisäksi
21 joudutaan käyttämään harkintaa tilinpää-
22 töksen laadintaperiaatteiden soveltamisessa.

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEIDEN VALINTAAN JA SOVELTAMISEEN LIITTYVÄ JOHDON HARKINTA

23 Konsernin johto tekee harkintaan perus-
24 tuvia ratkaisuja, jotka koskevat tilinpää-
25 töksen laadintaperiaatteiden valintaa ja
26 niiden soveltamista. Tämä koskee erityisesti
27 niitä tapauksia, joissa voimassaolevassa IFRS-
28 -normistossa on vaihtoehtoisia kirjaamis-,
29 arvostamis- tai esittämistapoja.

30 Merkittävin osa-alue, jossa johto on käyt-
31 tänyt edellä kuvattua harkintaa, liittyy aineel-
32 lisiä käyttöomaisuushyödykkeitä koskeviin
33 vuokrasopimuksiin (konserni vuokralle otta-
34 jana) sekä käyttöomaisuushyödykkeiden talo-
udellisiin pitoaikoihin.

ARVIOIHIN LIITTYVÄT EPÄVARMUUSTEKIJÄT

35 Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt
36 arviot pohjautuvat johdon parhaaseen näke-
37 mykseen raportointikauden päättymis-
38 päivänä. Arvioiden taustalla ovat aiemmat
39 kokemukset sekä tulevaisuutta koskevat,
40 tilinpäätöshetkellä todennäköisimpinä
41 pidetyt oletukset, jotka liittyvät muun muassa
42 konsernin taloudellisen toimintaympäristön
43 odotettuun kehitykseen myynnin ja kustan-
44 nustason kannalta. Konsernissa seura-
taan arvioiden ja oletusten toteutumista sekä
näiden taustalla olevien tekijöiden muutoksia
säännöllisesti yhdessä liiketoimintayksi-
köiden kanssa käyttämällä useita, sekä
sisäisiä että ulkoisia tietolähteitä. Mahdolliset
arvioiden ja oletusten muutokset merkitään
kirjanpitoon sillä tilikaudella, jonka aikana

arviota tai oletusta korjataan, ja kaikilla
tämän jälkeisillä tilikausilla.

Ne keskeiset tulevaisuutta koskevat
oletukset ja sellaiset raportointikauden päät-
tymispäivän arvioihin liittyvät keskeiset
epävarmuustekijät, jotka aiheuttavat merkit-
tävän riskin konsernin varojen ja velkojen
kirjanpitoarvojen muuttumisesta olennai-
sesti seuraavan tilikauden aikana, on esitetty
alla. Konsernin johto on katsonut näiden
tilinpäätöksen osa-alueiden olevan keskei-
simmät, sillä niitä koskevat laadintaperiaat-
teet ovat konsernin näkökulmasta monimut-
kaisimmat ja niiden soveltaminen edellyttää
eniten merkittävien arvioiden ja oletusten
käyttämistä esimerkiksi omaisuusarvojen
arvostamisessa. Lisäksi näillä tilinpäätöksen
osa-alueilla käytettyjen oletusten ja arvioiden
mahdollisten muutosten vaikutusten on arvi-
oitu olevan suurimmat.

Arvon alentumistestaus

Konsernissa testataan vuosittain mahdollisen
arvon alentumisen varalta liikearvo, kesken-
eräiset aineettomat hyödykkeet ja ne aineet-
tomat hyödykkeet, joilla on rajoittamaton
taloudellinen vaikutusaika, sekä arvioidaan
viitteitä arvon alentumisesta edellä laadinta-
periaatteissa esitetyn mukaisesti. Rahavirtaa
tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat
rahamäärät on määritetty käyttöarvoon
perustuvien laskelmien avulla. Näissä laskel-
missa rahavirrat perustuvat johdon hyväk-
symisiin taloudellisiin suunnitelmiin, jotka
kattavat 5 vuoden ajanjakson.

Lisätietoja kerrytettävissä olevan raha-
määrän herkyydestä käytettyjen oletusten
muutoksille on annettu liitetiedossa 5
Liikearvon ja muiden taloudelliselta vaiku-
tusajaltaan rajoittamattomien aineettomien
hyödykkeiden arvon alentumistestaus.

Vuokrauskaluston arvon testaaminen

Vuokrauskaluston käyttöasteen opti-
mointia ohjataan konsernitasoisesti.
Vuokrauskaluston arvon testaaminen
perustuu käyttöarvolaskelmiin, joissa
huomioidaan kaluston siirtomahdollisuudet
konsernin sisällä. Näiden laskelmien
laadinta edellyttää arvioiden tekemistä.

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankittujen hyödykkeiden käyvän arvon määrittäminen

Aineellisten hyödykkeiden käypiä arvoja
määritettäessä konsernin talousosasto
ja tarvittaessa kalustonhallinta tekevät
vertailuja vastaavien hyödykkeiden mark-
kinahintoihin ja arvioivat myös hankit-
tujen hyödykkeiden iästä, kulumisesta ja
muista vastaavista tekijöistä aiheutuvaa
arvon vähentymistä. Aineettomien hyödyk-
keiden käyvän arvon määrittäminen perustuu
arvioiden hyödykkeisiin liittyvistä rahavir-
roista, sillä markkinoilta ei tyypillisesti ole
saatavissa tietoja vastaavanlaisten hyödyk-
keiden kaupoista. Lisätietoa liiketoimintojen
yhdistämisissä hankittujen aineettomien

hyödykkeiden arvostamisesta on esitetty
liitetiedossa 6 Liiketoimintahankinnat. Johto
uskoo käytettyjen arvioiden ja oletusten
olevan riittävän tarkkoja käyvän arvon
määrittämisessä. Hyvin merkittävässä
liiketoimintojen yhdistämisissä konserni
käyttää ulkopuolista neuvonantajaa arvioi-
maan aineellisten ja aineettomien hyödyk-
keiden käypiä arvoja.

Lisäksi konsernissa käydään läpi vähin-
tään jokaisena raportointikauden päättä-
mispäivänä mahdolliset viitteet niin aineel-
listen kuin aineettomienkin hyödykkeiden
arvon alentumisesta.

Tuloverot

Konserni on verovelvollinen useissa maissa.
Konsernin tuloverojen määrittäminen edel-
lyttää merkittävien arvioiden tekemistä.
Monien normaaliin liiketoimintaan liittyvien
liiketapahtumien ja laskelmien lopullisen
veron määrittäminen on epävarmaa.

Cramo Oyj sai vuonna 2013 Suomen vero-
hallinnolta jälkiverotuspäätöksen yhteis-
määrältään 9,7 miljoonaa euroa koskien
vuosia 2009 – 2012, jonka mukaan yhtiön
Belgian rahoitusyhtiön korkotuotot olisi
pitänyt verottaa Suomessa. Cramo Oyj on
maksanut verot Belgiaan ja valitti päätök-
sestä. Vuonna 2015 Verotuksen oikaisulauta-
kunta muutti verotuspäätöstä, ja verohallinto
palautti Cramo Oyj:lle 8,3 miljoonaa euroa.
Cramo Oyj on valittanut Suomen hallinto-
oikeuteen muutettuun veropäätökseen liit-
tyvästä noin miljoonan euron veronkoro-
tuksesta. Yhtiö on kirjannut maksetut verot
tulosvaikutteisesti. Cramo Oyj on vienyt asian
Belgian ja Suomen väliseen verosopimus-
menettelyyn (MAP-prosessi) siltä osin kuin
Cramo Oyj on muutetun veropäätöksen mukai-
sesti verotettu kahteen kertaan. Perustuen
verotuksen oikaisulautakunnan tekemään
oikaisupäätökseen koskien vuosien 2009 –
2012 verotusta Cramo Oyj on oma-aloittei-
sesti oikaissut vuoden 2013 verotusta lisää-
mällä verotettavaa tuloa 8,3 miljoonalla
eurolla. Tästä Cramo Oyj on tehnyt oikaisu-
vaatimuksen Verotuksen oikaisulautakun-
nalle keväällä 2016.

Laskennalliset verot on esitetty liitetie-
dossa 8 Laskennalliset verot.

Osakeperusteiset maksut

Konsernilla on henkilöstölle suunnattuja
osakeperusteisia kannustinjärjestelmiä.
Osakepalkkiojärjestelmässä palkkio-osak-
keiden käypä arvo määritetään osakkeen
myöntämispäivän kurssin perusteella eikä
siihen kohdistu siten arvionvaraisuutta. Sen
sijaan osakesäästöohjelman palkkio-osak-
keiden käyvän arvon määrittäminen sisältyy
oletuksia muun muassa tuleviin osinkotuot-
toihin sekä oman ja vieraan pääoman kustan-
nukseen liittyen, mikä tekee niiden käyvän
arvon arvioinnin vaikeammaksi. Oletuksia
on kuvattu liitetiedossa 29 Osakeperusteiset
maksut.

PÄÄTTYNEELLÄ TILIKAUDELLE SOVELLETUT SEKÄ TULEVILLA TILIKAUSSILLA SOVELLETTAVIKSI TULEVAT UUDET JA MUUTETUT STANDARDIT SEKÄ TULKINNAT

Konserni on noudattanut vuoden 2016 alusta alkaen seuraavia voimaan tulleita uusia ja muutettuja standardeja:

- Vuosittaiset parannukset IFRS-standardeihin, muutuskokoelma 2012–2014 (sovellettava 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutokset koskevat neljää standardia. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain, mutta ne eivät ole merkittäviä.
- Muutokset IAS 1:een Tilinpäätöksen esittäminen - Tilinpäätöksessä esitettäviä tietoja koskeva hanke (sovellettava 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset selventävät IAS 1:n ohjeistusta olennaisuuteen, tuloslaskelma- ja tase-erien yhdistämiseen, väliotsikoiden esittämiseen sekä tilinpäätöksen rakenteeseen ja laadintaperiaatteisiin liittyen. Konsernitiilinpäätökseen on tehty pieniä muutoksia tilinpäätöksen esittämiseen.
- Muutokset IAS 16:een Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja IAS 38:aan Aineettomat hyödykkeet - Hyväksyttävien poistomenetelmien selventäminen (sovellettava 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksilla kielletään aineettomien hyödykkeiden poistojen tekeminen myyntituottoihin perustuen. Poikkeuksellisesti poistot voidaan tehdä myyntituottoihin perustuen ainoastaan, jos myyntituottojen ja aineettoman hyödykkeen taloudellisen hyödyn kuluminen korreloivat erittäin paljon toisiinsa. Aineellisiin hyödykkeisiin ei voida soveltaa myyntituottoihin perustuvaa poistomenetelmää. Standardimuutoksilla ei ole ollut vaikutusta konsernitiilinpäätökseen.
- Muutokset IFRS 11:een Yhteisjärjestelyt - Kirjanpitoikäisistä hankintaosuuksia yhteisissä toiminnoissa (sovellettava 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardimuutokset edellyttävät liiketoimintojen yhdistämisen kirjanpitoperiaatteiden soveltamista yhteisten toimintojen hankintoihin silloin kun kyseessä on liiketoiminta. Muutoksilla ei ole ollut vaikutusta konsernitiilinpäätökseen.
- Muutoksilla ei ole ollut olennaista vaikutusta konsernin tilikauden tulokseen, taloudelliseen asemaan tai tilinpäätöksen esittämiseen.

Muilla uusilla tai muutetuilla standardeilla ja tulkinnoina ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

TULEVILLA TILIKAUSSILLA SOVELLETTAVIKSI TULEVAT UUDET JA MUUTETUT STANDARDIT SEKÄ TULKINNAT

Konserni ei ole vielä soveltanut seuraavia, IASB:n jo julkistamia uusia tai uudistettuja standardeja ja tulkintoja. Konserni ottaa ne käyttöön kunkin standardin ja tulkinnan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien.

* = Kyseistä säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2016.

- IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uusi standardi korvaa nykyiset IAS 18- ja IAS 11-standardit ja niihin liittyvät tulkinnat. IFRS 15 sisältää viisivaiheisen ohjeistuksen myyntituottojen kirjaamisesta: mihin määrään ja milloin myyntituotot kirjataan. Myynti kirjataan määräysvallan siirtymisen perusteella joko ajan kuluessa tai yhtenä ajankohtana. Standardi lisää myös esitettävien liitetietojen määrää. Seuraavassa on kuvattu IFRS 15:n keskeisten käsitteiden analyysi konsernin tulovirtojen kannalta, IFRS 15 –siirtymän odotetut vaikutukset konsernin kannalta sekä käyttöönoton aikataulu ja konsernissa sovellettavat helpotukset.

Konsernin kone- ja laitevuokraus sekä siirtokelpoisten tilojen vuokraaminen tuloutetaan IAS 17 Vuokrasopimukset – standardin mukaan. Konsernin liikevaihto jakautuu vuokrasopimukset-standardin alla tuloutettaviin vuokratuottoihin 84 % (2015: 76 %) ja IFRS 15:n alla tuloutettaviin vuokrausliitännäisiin palveluihin (rental related sales) 17 % (2015: 24 %).

Kone- ja laitevuokraukseen liittyvät sopimukset ovat yleisesti lyhytaikaisia vuokrasopimuksia. Lisäksi kone- ja laitevuokraukseen liittyy erillisiä palvelusopimuksia, joihin IFRS 15 tulee soveltumaan. Siirtokelpoisten tilojen liiketoimintaan liittyy pitkäaikaisia, tyypillisesti 2-5 vuoden kestoisia määräaikaista projektisopimuksia, joihin kuuluu siirtokelpoisia tiloja asennus-, kuljetus- ja purkupalveluin.

Konserni on arvioinut, että IFRS 15 käytännön vaikutukset tulevat koskemaan pitkäaikaisia siirtokelpoisten tilojen projektisopimuksia, joissa on sekä merkittävä palvelu- että vuokrasopimuskomponentti. Sopimuksen transaktiohinta kohdistetaan erillismyyntihintojen perusteella palvelu- ja vuokrauskomponentille. Transaktiohintojen kohdistaminen näille

eri komponenteille tulee siirryttäessä IFRS 15 standardin soveltamiseen johtamaan uudelleenallokoiteihin palvelu- ja leasetuoton välillä. Oikaisun suuruutta ei ole tässä vaiheessa mahdollista arvioida luotettavasti. Oikaisu tullaan kirjaamaan voittovaroihin ja se aiheuttaa erityisesti tulouttamisajankohdan täsmentämisestä ja transaktiohinnan kohdistamisesta lease- ja palvelutuoton välillä.

Konserni käsittelee asennuspalvelua yhdessä siihen liittyvien kuljetuselementtien kanssa yhtenä suoritevelvoitteena; sekä purkupalvelua yhdessä siihen liittyen pois kuljetusten kanssa yhtenä suoritevelvoitteena. Muut konsernin palvelut ovat erillisiä suoritevelvoitteita. Tämä vastaa pääosin nykyistä käytäntöä. Suoritevelvoitteet tuloutetaan niiden kausien aikana, joina palvelu suoritetaan. Vähäistä vaikutusta siirtymähetkellä 1.1.2018 avoinna olevista asennuspalveluista tulee kohdistumaan voittovaroihin siten, että tuloutusajankohta aikaistuu. Asiakassopimuksiin liittyvät sopimussaavat- ja velat tullaan IFRS 15 mukaisesti esittämään sopimuskohtaisesti nettoeränä.

Konserni on päättänyt soveltaa IFRS 15 –standardin sallimaa siirtymäsääntöä, jonka mukaan 1.tammikuuta 2018 avoinna olevat asiakassopimukset muunnetaan IFRS 15 mukaisiksi ja muutoksen kumulatiiviset vaikutukset kirjataan voittovaroihin. Tilikauden 2018 tilinpäätös esitetään IFRS 15-standardin mukaisena, mutta tilinpäätöksen liitetiedot tilikaudelta annetaan sekä IFRS 15 että IAS18 /IAS 11 standardien mukaisesti.

- Muutokset IFRS 15:een Myyntituotot asiakassopimuksista - Clarifications to IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers* (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Selvennykset on sisällytetty edellä kuvattuun IFRS 15 vaikutusten arviointiin.
- IFRS 9 Rahoitusinstrumentit (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRS 9 korvaa nykyisen IAS 39-standardin. Uuteen standardiin sisältyy uudistettu ohjeistus rahoitusinstrumenttien kirjaamisesta ja arvostamisesta. Tämä kattaa myös uuden, odotettuja luottotappioita koskevan kirjanpitoikäisyyden mallin, jota sovelletaan rahoitusvaroista kirjattavien arvonalentumisten määrittämiseen. Standardin yleistä suojauslaskentaa koskevat säännökset on myös uudistettu. IAS 39:n säännökset rahoitusinstrumenttien taseeseen kirjaamisesta ja taseesta pois kirjaamisesta on säilytetty. IFRS 9:n vaikutuksia konsernitiilinpäätökseen on arvioitu ja odotetut vaikutukset eivät ole materiaalisia Cramo-

1 konsernin rahoitusinstrumenttien
2 arvostamisen osalta verrattuna
3 nykyiseen IAS 39 –standardiin. Joitakin
4 vaikutuksia on odotettavissa saamisen
5 arvonalentumisprosessiin. IFRS 9:n
6 suurimman vaikutuksen odotetaan
7 liittyvän tilinpäätöksen kvalitatiivisiin
8 liitetietoihin liittyen:

- kuvaukseen konsernin riskienhallintastrategiasta ja tavoitteista liittyen suojauslaskentaan; sekä
 - kuvaukseen konsernin luottoriskin arvioimisesta ja seurannasta.
- IFRS 16 Vuokrasopimukset (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uusi standardi korvaa IAS 17 -standardin ja siihen liittyvät tulkinnat. IFRS 16 -standardi edellyttää vuokralle otajilta vuokrasopimusten merkitsemistä taseeseen vuokranmaksuvelvoitteena sekä siihen liittyvänä omaisuuseränä. Taseeseen merkitseminen muistuttaa paljon IAS 17:n mukaista rahoitusleasingin kirjanpitokäsittelyä. Taseeseen merkitsemisestä on kaksi helpotusta, jotka koskevat lyhytaikaisia enintään 12 kuukautta kestäviä vuokrasopimuksia sekä arvoltaan enintään USD 5 000 olevia hyödykkeitä. Vuokralle antajien kirjanpitokäsittely tulee säilymään suurelta osin nykyisen IAS 17:n mukaisena. Konsernissa on aloitettu standardin vaikutusten alustava arviointi. IFRS 16:n odotetaan vaikuttavan merkittävästi konsernitilinpäätöksen lukuihin.

22 Cramo –konsernin vuokratuottojen
23 tulouttaminen säilyi materiaalisesti
24 muuttumattomana nykyiseen IAS17
25 –standardiin nähden. Kuitenkin IFRS
26 16 –standardin siirtymäpäivästä lähtien
27 siirtyvien tilojen asiakkasopimusten
28 vuokra- ja palvelukomponenttien
29 suhteellinen erillismyyntihinta allokoidaan
30 näille komponenteille yllä kuvatun
31 mukaisesti, mikä muuttaa näiden
32 komponenttien välistä tuloutusta.

33 Konserni arvioi, että IFRS 16:lla
34 on merkittävää vaikutusta konsernin
taloudelliseen asemaan vuokrasopimusten
merkitsemisestä taseeseen johtuen.
Konsernilla on useantyyppisiä
vuokrasopimuksia nykyisen IAS 17 –
standardin mukaan. Nämä sisältävät eri
pituisin sitoutumisjaksoin olevia depot- ja
toimitilavuokrasopimuksia, operatiivisia
autojen lease-sopimuksia, sekä eri
tyyppisiä leasingrahoituksella hankittuja
koneita. Depot- ja toimitilasopimukset
muodostavat suurimman vaikutuksen
konsernin tilinpäätösluville IFRS 16:aan
siirryttäessä.

Konsernin tuloksen ei odoteta
muuttuvan materiaalisesti IFRS 16:aa
sovellettaessa, mutta merkittävä
vaikutusta tulee olemaan konsernin
laajan tuloslaskelman raportointirivien

välillä. Esimerkiksi muut liiketoiminnan
kulut vähenevät merkittävästi samalla
kun poistot aineellisista hyödykkeistä
kasvavat huomattavasti. Konsernin
rahavirtalaskelmalla vaikutukset tulevat
koskemaan muutoksia operatiivisen
rahavirran ja rahoituksen rahavirran
välillä. Konserni arvioi parhaillaan IFRS
16:aan siirtymisen kokonaisvaikutuksia
vuokralle ottajan näkökulmasta.

- Muutos IAS7:ään Rahavirtalaskelmat-Disclosure Initiative* (sovellettava 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksilla pyritään siihen, että tilinpäätöksen käyttäjät voisivat arvioida rahoitustoiminnasta syntyvien rahavirtavaikutteisten ja ei-rahavirtavaikutteisten velkojen muutoksia. Standardimuutos vaikuttaa konsernitilinpäätöksen liitetietoihin.
- Muutos IAS 12:een Tuloverot - Recognition of Deferred Tax Assets for Unrealised Losses *(sovellettava 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset selventävät, että vähennyskelpoisen väliaikaisen eron olemassaolo riippuu yksinomaan omaisuuserän ja sen verotusarvon vertaamisesta tilinpäätöshetkellä, eikä siihen vaikuta mahdolliset tulevat muutokset omaisuuserän kirjanpitoarvossa tai siinä tavassa, kuinka kirjanpitoarvoa vastaava määrä kertyy tulevaisuudessa. Standardimuutoksella ei ole materiaalista vaikutusta konsernitilinpäätökseen.
- Muutokset IFRS 2:een Osakeperusteiset maksut - Clarification and Measurement of Sharebased Payment Transactions * (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset selventävät tietäntyyppisten järjestelyjen kirjanpitokäsittelyä. Ne koskevat kolmea osa-aluetta: käteisvaroina maksettavien maksujen arvostaminen, osakeperusteiset maksut, joista on vähennetty lähdevero sekä osakeperusteisten maksujen muuttaminen käteisvaroina maksettavaksi. Standardimuutoksella ei arvioida olevan olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen.
- Muutokset IFRS 4:ään Vakuutusopimukset - Applying IFRS 9 Financial Instruments with IFRS 4 Insurance Contracts* (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksilla vastataan toimialan huoleen liittyen soveltamisen aloittamiseen eri ajankohtina. Standardiin tuodaan kaksi vaihtoehtoista menettelytapaa tilapäisen kirjanpidossa syntyvän yhteensopimattomuuden ja volatiliteetin helpottamiseksi. Standardimuutoksilla ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

- Muutokset IFRS 10:een Konsernitilinpäätös ja IAS 28:een Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin – Sale or Contribution of Assets between an Investor and its Associate or Joint Venture * (voimaantuloa on toistaiseksi lykätty eikä voimaantulon ajankohtaa ole päätetty). Standardimuutoksella tarkennetaan ohjeistusta, kun kyseessä on omaisuuserien myynti tai panos sijoittajan ja sen osakkuus- tai yhteisyrityksen välillä. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen.
- Tulkinta IFRIC 22 Foreign Currency Transactions and Advance Consideration* (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Kun ulkomaanrahan määräinen – omaisuuserän, kuluun tai tuottoon liittyvä – ennakosuoritus maksetaan tai vastaanotetaan, IAS 21 Valuuttakurssien muutosten vaikutukset ei ota kantaa siihen, miten kyseisen erän muuntamisen toteutumispäivä määritetään. Tulkinta selventää, että toteutumispäivä on se päivä, jolloin yhteisö alun perin kirjaa ennakosuorituksesta ennakomaksun tai tuloennakon. Liiketoimen muodostuessa useista ennakosuorituksista, toteutumispäivä määritetään erikseen kullekin yksittäiselle suoritukselle. Konsernissa arvioidaan tulkinnan vaikutusta konsernitilinpäätökseen.
- Muutokset IAS 40:ään Sijoituskiinteistöt - Transfers of Investment Property* (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset selventävät, että johdon aikomusten muuttuminen ei yksinään osoita sijoituskiinteistön käyttötarkoituksen muuttumista. Käyttötarkoituksen muutosta osoittavat esimerkit standardissa on myös muutettu niin, että ne viittaavat myös rakenteilla olevaan kiinteistöön samoin kuin valmiiseen kiinteistöön. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen.
- Vuosittaiset parannukset IFRS-standardeihin, muutuskokoelma 2014–2016 * (sovellettava IFRS 12:n osalta 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla, IFRS 1:n ja IAS 28:n osalta 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutokset koskevat kolmea standardia. Muutosten vaikutukset vaihtelevat merkittävin, mutta ne eivät ole merkittäviä.

2. SEGMENTTIRAPORTOINTI

Konsernin johto on määritelty toimintasegmentit perustuen raportointiin, jota konsernin ylin operatiivinen päätöksentekijä säännöllisesti seuraa. Konsernin johtoryhmä on määritelty konsernin ylimmäksi operatiiviseksi päätöksentekijäksi. Segmenttirakenne noudattaa konsernin sisäistä raportointia, jossa kone- ja laitevuokrausta sekä siirtokelpoisten tilojen liiketoimintaa seurataan yhdessä yksittäisten maiden tasolla. Siirtokelpoisten tilojen liiketoimintaa seurataan myös tuoteryhmätasolla. Segmentti-informaation lisäksi Cramo esittää tuotealuekohtaisia taloudellisia lisätietoja kone- ja laitevuokrauksen sekä siirtokelpoisten tilojen tuotealueista. Cramo jatkaa myös siirtokelpoisten tilojen vuokrauksen ja muun myynnin tilauskannan raportointia.

Cramo-konsernin liiketoiminta-alueet jakautuivat seuraaviin raportoitaviin segmentteihin:

- Suomi
- Ruotsi
- Norja
- Tanska
- Keski-Eurooppa
- Itä-Eurooppa*

* Venäjällä ja Ukrainassa toimiva Fortrent-yhteisyritys, jonka omistajuus ja hallinta on jaettu Cramon ja Ramirentin kesken 50/50, esitetään osana Itä-Eurooppa -segmenttiä. Cramon osuus (50 %) tuloksesta esitetään pääomaosuusmenetelmän mukaisesti Itä-Eurooppa -segmentin tuloksessa EBITA-liikevoiton (liikevoitto ennen yrityshankinnoista aiheutuneita aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia) yläpuolella.

Cramo tarjoaa kaikilla toimintasegmenteillään nykyaikaisia vuokrauspalveluratkaisuja Cramo Vuokrauskonseptin mukaisesti. Konseptin mukaan rakennusyrityksille, kaupan, teollisuuden ja julkisen sektorin asiakkaille sekä yksityishenkilöille tarjotaan erilaisia vuokrausratkaisuja ja -palveluja koneiden, laitteiden ja siirtokelpoisten tilojen vuokraamiseen.

Kustakin segmentistä raportoitava informaatio vastaa konsernin johtoryhmän segmenttien tulokellisuuden arvioimiseksi sekä resurssien kohdentamiseksi käyttämää konsernin sisäistä raportointia.

Konsernissa segmenttien tulokellisuuden arviointi sekä segmenteille kohdennettavia resursseja koskevat päätökset perustuvat segmenttien liiketulokseen ennen yrityshankinnoista aiheutuneita aineettomien hyödykkeiden poistoja ja alaskirjauksia (EBITA-liikevoitto). Tämä on johdon käsityksen mukaan soveltuvin mittari vertailtaessa segmenttien tulokellisuutta toimialan muihin yrityksiin. Konsernin johtoryhmälle raportoitava segmenttien tulokellisuutta kuvaava informaatio on määritelty konsernin tilinpäätöksen laadintaperiaatteita vastaavalla tavalla.

Konsernin johtoryhmälle raportoitavien varojen ja velkojen arvostusperiaatteet ovat konsernin tilinpäätösperiaatteiden mukaiset. Varat ja velat kohdistetaan segmenteille segmentin toimintojen perusteella. Segmenteille kohdistettavat varat ja velat vastaavat johtoryhmälle raportoitavaa informaatiota. Segmenteille kohdistamattomat varat ja velat muodostuvat lainasaamisista, laskennallisista verosaamisista ja -veloista, tuloverosaamisista ja -veloista, johdannaisinstrumenteista, rahavaroista ja korollisista veloista.

Segmenttien väliset sisäiset hinnat ovat markkinaperusteiset.

RAPORTOITAVAT SEGMENTIT 2016

1 000 € Tuloslaskelma	Suomi	Ruotsi	Norja	Tanska	Keski- Eurooppa	Itä-Eurooppa	Raportoitavat segmentit yhteensä
Ulkoinen liikevaihto	129 215	354 961	67 350	32 024	78 451	50 287	712 287
Segmenttien välinen liikevaihto	6	653		-49	60	2	671
Segmentin liikevaihto	129 221	355 614	67 350	31 975	78 510	50 288	712 958
Poistot ja arvonalentumiset ¹	-20 081	-44 043	-8 415	-10 102	-15 035	-13 631	-111 307
Osuus yhteisyritysten tuloksesta			-2			1 332	1 330
EBITA-liikevoitto	28 366	73 713	5 163	356	3 895	5 509	117 001
Yrityshankinnoista aiheutuneet poistot	-2 142	-1 833	-308		-48	-536	-4 867
Yrityshankinnoista aiheutuneet arvonalentumiset ¹						-1 275	-1 275
Liikevoitto	26 224	71 880	4 855	356	3 847	3 698	110 859
Segmenttien varat ja velat							
Aineettomat hyödykkeet	36 195	101 403	19 922	99	1 225	18 380	177 224
Aineelliset hyödykkeet ja muut varat	164 806	404 908	72 715	66 671	107 546	79 103	895 750
Osuudet yhteisyrityksissä			121			7 171	7 292
Segmenttien varat²	201 001	506 312	92 758	66 770	108 771	104 655	1 080 266
Segmenttien velat³	21 668	82 329	14 625	9 344	9 732	7 604	145 302
Sitoutunut pääoma⁴	179 333	423 983	78 132	57 426	99 040	97 051	934 964
Muut tiedot							
Bruttoinvestoinnit	47 281	75 632	7 739	16 126	36 168	20 002	202 948
Henkilöstön lukumäärä 31.12. (HTV)	480	877	225	98	336	474	2 490
Henkilöstö keskimäärin	479	857	228	98	343	481	2 485

1 Segmenttien poistot ja arvonalentumiset sisältävät yhteensä EUR 6,6 miljoonaa arvonalentumisia, jakautuen segmenteille seuraavasti: Suomi EUR 0,09 miljoonaa, Ruotsi EUR 0,9 miljoonaa, Norja EUR 0,07 miljoonaa, Tanska EUR 3,7 miljoonaa, Keski-Eurooppa EUR 0,4 miljoonaa ja Itä-Eurooppa EUR 1,3 miljoonaa. Tanskan arvonalentumistappiot aiheutuivat liikearvon ja muiden taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittomien aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistestauksesta. Itä-Euroopan arvonalentumistappioiden sisältyä vuosittaisen liikearvon ja muiden taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomien aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistestauksen seurauksena kirjattu arvonalentumisia EUR 1,2 miljoonan euron arvosta koskien aineellisia hyödykkeitä sekä yrityshankinnoista aiheutuneiden aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisia EUR 1,3 miljoonan euron edestä. Tanskalle ja Itä-Euroopalle testausta varten allokoidusta Cramo-brändin osuudesta kirjattu EUR 1,9 miljoonan arvonalentumistappio sisältyy konsernin kohdistamattomiin eriin (ks. liitetieto 5 liikearvon ja muun taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomien aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistestaus).

2 Segmenttien varat sisältävät liikearvon, muut aineettomat hyödykkeet, aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet, osuudet yhteisyrityksissä, vaihto-omaisuuden, pitkä- ja lyhytaikaiset myynti- ja muut saamiset sekä myytävänä oleviksi luokitellut omaisuuserät.

3 Segmenttien velat sisältävät varaukset, eläkevelat sekä pitkä- ja lyhytaikaiset osto- ja muut velat.

4 Segmentin sitoutunut pääoma on segmentin varat vähennettynä segmentin veloilla.

RAPORTOITAVAT SEGMENTIT 2015

1 000 €	Suomi	Ruotsi	Norja	Tanska	Keski-Eurooppa	Itä-Eurooppa	Raportoitavat segmentit yhteensä
Tuloslaskelma							
Ulkoinen liikevaihto	110 860	330 422	70 394	28 188	77 162	50 850	667 877
Segmenttien välinen liikevaihto	50	768		66	78	16	978
Segmentin liikevaihto	110 909	331 190	70 394	28 254	77 241	50 866	668 855
Poistot ja arvonalenemiset ¹	-18 075	-41 055	-10 035	-5 737	-13 836	-11 866	-100 604
Osuus yhteisyritysten tuloksesta			5			390	395
EBITA-liikevoitto/-tappio	22 423	61 662	5 386	1 857	-3 312	6 254	94 270
Yrityshankinnoista aiheutuneet poistot	-2 566	-3 565	-1 277			-706	-8 114
Liikevoitto/-tappio	19 857	58 098	4 109	1 857	-3 312	5 548	86 157
Segmenttien varat ja velat							
Aineettomat hyödykkeet	37 579	107 986	19 364	633	1 641	20 301	187 504
Aineelliset hyödykkeet ja muut varat	136 151	389 346	70 561	60 470	95 708	73 647	825 883
Osuudet yhteisyrityksissä			116			2 491	2 608
Segmenttien varat²	173 730	497 332	90 042	61 103	97 349	96 439	1 015 995
Segmenttien velat³	19 613	75 208	12 247	8 166	10 054	7 368	132 656
Sitoutunut pääoma⁴	154 117	422 123	77 794	52 938	87 295	89 071	883 338
Muut tiedot							
Bruttoinvestoinnit	37 277	70 459	6 732	14 921	26 089	17 829	173 308
Henkilöstön lukumäärä 31.12. (HTV)	448	825	219	97	350	466	2 405
Henkilöstö keskimäärin	450	818	225	103	358	465	2 419

1 Segmenttien poistot ja arvonalentumiset sisältävät yhteensä EUR 1,4 miljoonaa arvonalentumisia, jakautuen segmenteille seuraavasti: Suomi EUR 0,05 miljoonaa, Ruotsi EUR 0,5 miljoonaa, Norja EUR 0,2 miljoonaa, Tanska EUR 0,1 miljoonaa, Keski-Eurooppa EUR 0,4 miljoonaa ja Itä-Eurooppa EUR 0,2 miljoonaa.

2 Segmenttien varat sisältävät liikearvon, muut aineettomat hyödykkeet, aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet, osuudet yhteisyrityksissä, vaihto-omaisuuden, pitkä- ja lyhytaikaiset myynti- ja muut saamiset sekä myytävänä oleviksi luokitellut omaisuuserät.

3 Segmenttien velat sisältävät varaukset, eläkevelat sekä pitkä- ja lyhytaikaiset osto- ja muut velat.

4 Segmentin sitoutunut pääoma on segmentin varat vähennettynä segmentin veloilla.

TÄSMÄYTYSLASKELMAT

1 000 €	2016	2015	1 000 €	2016	2015
Liikevaihto			Varat		
Raportoitavien segmenttien liikevaihto yhteensä	712 958	668 855	Raportoitavien segmenttien varat yhteensä	1 080 266	1 015 995
Segmenttien välisen liikevaihdon eliminointi	-671	-978	Kohdistamattomat erät ja eliminoinnit	34 657	33 642
Konsernin liikevaihto	712 287	667 877	Konsernin sitoutuneen pääoman varat¹	1 114 923	1 049 637
EBITA-liikevoitto			Muut varat	40 835	36 241
Raportoitavien segmenttien EBITA-liikevoitto yhteensä	117 001	94 270	Konsernin varat yhteensä	1 155 758	1 085 878
Eliminoinnit	46	270	Velat		
Kohdistamattomat erät	-10 308	-9 713	Raportoitavien segmenttien velat yhteensä	145 302	132 656
Konsernin EBITA-liikevoitto	106 739	84 827	Kohdistamattomat erät ja eliminoinnit	7 793	8 564
Yrityshankinnoista aiheutuneet poistot ja arvonalentumiset	-8 034	-8 114	Konsernin sitoutuneen pääoman velat²	153 094	141 220
Konsernin rahoituserät, netto	-11 849	-12 923	Muut velat	482 993	453 915
Konsernin tulos ennen veroja	86 856	63 791	Konsernin velat yhteensä	636 087	595 135
			Sitoutunut pääoma		
			Raportoitavien segmenttien sitoutunut pääoma yhteensä	934 964	883 338
			Kohdistamattomat erät ja eliminoinnit	26 864	25 078
			Konsernin sitoutunut pääoma³	961 828	908 417

1 Konsernin sitoutuneen pääoman varat ovat yhteneväiset segmenteille kohdistettujen varojen kanssa

2 Konsernin sitoutuneen pääoman velat ovat yhteneväiset segmenteille kohdistettujen velkojen kanssa

3 Konsernin sitoutunut pääoma on sitoutuneen pääoman varat vähennettynä sitoutuneen pääoman veloilla

MUUT TIEDOT

1 000 €	2016			2015		
	Raportoitavat segmentit yhteensä	Kohdistamattomat erät ja eliminoinnit	Yhteensä	Raportoitavat segmentit yhteensä	Kohdistamattomat erät ja eliminoinnit	Yhteensä
Poistot ja arvonalentumiset	-111 307	-655	-111 962	-100 604	-274	-100 878
Bruttoinvestoinnit	202 948	4 308	207 256	173 308	1 678	174 987
Henkilöstön lukumäärä 31.12. (HTV)	2 490	72	2 562	2 405	68	2 473
Henkilöstö keskimäärin	2 485	66	2 550	2 419	68	2 486

SIIRTOKELPOISTEN TILOJEN MYNNIN JA VUOKRAUKSEN TILAUSKANTA 2016

1 000 €	Suomi	Ruotsi	Norja	Tanska	Keski-Eurooppa	Itä-Eurooppa	Raportoitavat segmentit yhteensä
Vuokratuotot	20 420	65 559	5 022	7 812	6 336	824	105 974
Muut tuotot	1 222	3 246	553	1 796	1 585	319	8 720
Yhteensä	21 642	68 805	5 575	9 608	7 921	1 143	114 694

SIIRTOKELPOISTEN TILOJEN MYNNIN JA VUOKRAUKSEN TILAUSKANTA 2015

1 000 €	Suomi	Ruotsi	Norja	Tanska	Keski-Eurooppa	Itä-Eurooppa	Raportoitavat segmentit yhteensä
Vuokratuotot	20 649	56 313	1 879	9 265	6 985	1 063	96 154
Muut tuotot	2 199	2 350	647	2 175	1 058		8 429
Yhteensä	22 848	58 663	2 526	11 440	8 043	1 063	104 583

TUOTEALUEKOHTAISET LISÄTIEDOT 2016

1 000 €	Kone- ja laitevuokraus	Siirtokelpoiset tilat	Tuotealueet yhteensä	Kohdistamattomat erät ja eliminoinnit	Konserni
Liikevaihto	595 329	117 603	712 933	-646	712 287
EBITDA	179 071	48 874	227 945	-9 244	218 701
EBITDA-%	30,1 %	41,6 %	32,0 %		30,7 %
Poistot ja arvonalentumiset käyttöomaisuudesta	-92 912	-18 120	-111 033	-929	-111 962
EBITA-liikevoitto	86 159	30 753	116 912	-10 173	106 739
EBITA-%	14,5 %	26,2 %	16,4 %		15,0 %
Sitoutunut pääoma¹	638 441	295 943	934 384	27 444	961 828

1 Sitoutunut pääoma on tuotealueelle allokoituiden varat vähennettynä tuotealueelle allokoituilla veloilla. Tuotealueille allokoituiden varat ja velat ovat yhteneväiset raportoitaville segmenteille allokointien varojen ja velkojen kanssa.

TUOTEALUEKOHTAISET LISÄTIEDOT 2015

1 000 €	Kone- ja laitevuokraus ¹	Siirtokelpoiset tilat	Tuotealueet yhteensä	Kohdistamattomat erät ja eliminoinnit ¹	Konserni
Liikevaihto	568 449	100 001	668 451	-574	667 877
EBITDA	150 024	44 617	194 641	-8 935	185 705
EBITDA-%	26,4 %	44,6 %	29,1 %		27,8 %
Poistot ja arvonalentumiset käyttöomaisuudesta	-85 169	-15 075	-100 244	-634	-100 878
EBITA-liikevoitto	64 855	29 541	94 396	-9 569	84 827
EBITA-%	11,4 %	29,5 %	14,1 %		12,7 %
Sitoutunut pääoma²	625 035	257 813	882 847	25 569	908 417

1 Vertailukauden kone- ja laitevuokrauksen EBITDA- ja EBITA-liikevoittoa on oikaistu osuudella yhteisyritys Fortrentin tuloksesta.

2 Sitoutunut pääoma on tuotealueelle allokoituiden varat vähennettynä tuotealueelle allokoituilla veloilla. Tuotealueille allokoituiden varat ja velat ovat yhteneväiset raportoitaville segmenteille allokointien varojen ja velkojen kanssa.

TUOTTEITA JA PALVELUITA KOSKEVAT TIEDOT

1 000 €	2016	2015
Vuokraustoiminnan tuotot	527 473	493 930
Vuokraukseen liittyvät palvelut	147 516	131 997
Myyntituotot	37 298	41 949
Liikevaihto yhteensä	712 287	667 877

3. AINEELLISET KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET

1 000 €	Maa-alueet	Rakennukset ja perusparannukset	Koneet ja kalusto	Kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno					
1.1.2015	1 680	22 099	1 162 820	527	1 187 126
Kurssierot	26	-203	6 359	18	6 199
Lisäykset		1 922	161 065	1 622	164 610
Liiketoimintahankinnat (liite 6)			7 556		7 556
Vähennykset		-1 267	-77 140	-59	-78 467
Siirrot erien välillä		7 766	-5 438	-259	2 069
31.12.2015	1 706	30 317	1 255 221	1 849	1 289 093
Kertyneet poistot ja arvonalentumistappiot					
1.1.2015		-13 970	-547 418		-561 387
Kurssierot		174	-3 282		-3 108
Vähennykset		1 027	61 950		62 977
Siirrot erien välillä		-6 385	4 123		-2 262
Poistot (liite 24)		-2 434	-94 539		-96 973
Arvonalentumistappiot (liite 24)			-1 430		-1 430
31.12.2015		-21 588	-580 597		-602 184
Hankintameno					
1.1.2016	1 706	30 317	1 255 221	1 849	1 289 093
Kurssierot	1	-159	-17 624	-57	-17 839
Lisäykset		1 485	195 819	1 846	199 150
Liiketoimintahankinnat (liite 6)			3 299		3 299
Vähennykset		-3 531	-79 118	-179	-82 828
Siirrot erien välillä		-398	226	-1 071	-1 243
31.12.2016	1 707	27 714	1 357 822	2 388	1 389 631
Kertyneet poistot ja arvonalentumistappiot					
1.1.2016		-21 588	-580 597		-602 184
Kurssierot		123	8 582		8 705
Vähennykset		3 579	59 445		63 024
Siirrot erien välillä		343	-169		174
Poistot (liite 24)		-2 288	-100 406		-102 695
Arvonalentumistappiot (liite 24)		-465	-5 681		-6 145
31.12.2016		-20 295	-618 826		-639 121
Kirjanpitoarvo:					
1.1.2015	1 680	8 129	615 401	527	625 738
31.12.2015	1 706	8 730	674 624	1 849	686 909
31.12.2016	1 707	7 419	738 996	2 388	750 509

Aineellisen käyttöomaisuuden kirjanpitoarvo kasvoi 63,6 miljoonaa euroa 686,9 miljoonasta eurosta 750,5 miljoonaan euroon vuonna 2016. Kirjanpitoarvon kasvu johtui pääosin investoinneista (199,2 miljoonaa euroa) ja liiketoimintahankinnoista (3,3 miljoonaa euroa), joiden määrä ylitti poistot ja arvonalentumistappiot (108,8 miljoonaa euroa) sekä vähennykset (63,0 miljoonaa euroa). Kurssierot pienensivät kirjanpitoarvoa 9,1 miljoonalla eurolla.

Koneisiin ja kalustoon sisältyy rahoitusleasingsopimuksella vuokralle otettuja hyödykkeitä. Näiden hankintameno vuoden lopussa on 46,0 (78,4) miljoonaa euroa, kertyneet poistot 30,8 (43,4) miljoonaa euroa ja kirjanpitoarvo 15,2 (35,0) miljoonaa euroa.

Investointisitoumukset on esitetty liitetiedossa 19.

4. LIIKEARVO JA MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

EUR 1,000	Liikearvo		Muut aineettomat hyödykkeet					Yhteensä	
	Cramo-brändi	Co-brändit	Asiakas-suhteet	Toimi-piste-verkko	Kilpailu-kielto-sopimukset	Muut aineettomat hyödykkeet	Atk-ohjelmat		
Hankintameno									
1.1.2015	186 481	29 500	8 436	46 444	66 073	6 655	2 079	16 418	362 087
Kurssierot	946		6	-35	288	-5	20	64	1 285
Lisäykset							205	388	593
Liiketoimintahankinnat (liite 6)	711			728	457	332			2 228
Vähennykset								-6	-6
Siirrot erien välillä							-756	822	66
31.12.2015	188 137	29 500	8 442	47 137	66 818	6 983	1 549	17 687	366 253
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset									
1.1.2015	-37 009		-8 011	-38 402	-38 699	-6 011	-1 351	-6 964	-136 448
Kurssierot	12		-4	81	-68	6	-5	-49	-29
Vähennykset								5	5
Siirrot erien välillä								127	127
Poistot (liite 24)							-99	-2 376	-2 475
Yrityshankinnoista aiheutuneiden aineettomien hyödykkeiden poistot (liite 24)			-327	-4 961	-2 567	-259			-8 114
31.12.2015	-36 996		-8 342	-43 282	-41 334	-6 264	-1 456	-9 257	-146 932
Hankintameno									
1.1.2016	188 137	29 500	8 442	47 137	66 818	6 983	1 549	17 687	366 253
Kurssierot	-2 565		-24	-115	-643	-7		-259	-3 612
Lisäykset							23	3 684	3 708
Liiketoimintahankinnat (liite 6)	377			380		344			1 101
Vähennykset							-16	-73	-89
Siirrot erien välillä								1 069	1 069
31.12.2016	185 950	29 500	8 418	47 402	66 175	7 320	1 556	22 108	368 431
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset									
1.1.2016	-36 996		-8 342	-43 282	-41 334	-6 264	-1 456	-9 257	-146 932
Kurssierot	-22		22	69	189	7	13	142	419
Vähennykset								73	73
Siirrot erien välillä									
Poistot (liite 24)							-58	-2 645	-2 703
Yrityshankinnoista aiheutuneiden aineettomien hyödykkeiden poistot (liite 24)			-97	-1 913	-2 541	-316			-4 867
Arvonlennustappio (liite 24)	-948	-1 892			-324		-16	-404	-3 586
31.12.2016	-37 965	-1 892	-8 418	-45 125	-44 010	-6 574	-1 517	-12 090	-157 595
Kirjanpitoarvo:									
1.1.2015	149 472	29 500	424	8 042	27 374	644	728	9 455	225 639
1.12.2015	151 142	29 500	99	3 855	25 484	718	93	8 430	219 320
31.12.2016	147 985	27 608	0	2 277	22 164	746	39	10 018	210 836

Liikearvon ja aineettomien hyödykkeiden kirjanpitoarvo laski 8,5 miljoonaa euroa 219,3 miljoonasta eurosta 210,8 miljoonaan euroon vuonna 2016. Kirjanpitoarvon lasku johtui pääosin vuosittaisista poistoista ja arvonalentumisista (7,6 miljoonaa euroa) sekä arvonalentumistappiosta

(3,6 miljoonaa euroa). Tilikauden yrityshankinnat ja muut investoinnit kasvattivat kirjanpitoarvoa yhteensä 4,8 miljoonaa euroa. Kurssierot alensivat kirjanpitoarvoa 3,2 miljoonaa euroa.

5. LIIKEARVON JA MUIDEN TALOUDELLISELTA VAIKUTUSAJALTAAN RAJOITTAMATTOMIEN AINEETTOMIEN HYÖDYKKEIDEN ARVONALENTUMISTESTAUS

Liikearvon ja muun taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomien aineettomien hyödykkeiden kohdistus

Liikearvo ja muut liiketoimintojen hankinnoista syntyneet aineettomat hyödykkeet on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille arvonalentumistestin suorittamista varten. Rahavirtaa tuottava yksikkö sisältää liiketoimintasegmentin toiminnot kussakin maa, lukuunottamatta

Keski-Eurooppaa, Latviaa ja Liettuaa sekä Tsekiä ja Slovakiaa. Keski-Eurooppa sisältää Saksan, Itävallan sekä Unkarin liiketoiminnot. Cramo-brändi on konsernin yhteinen omaisuus, joka testausta varten kohdistetaan vuosittain rahavirtaa tuottaville yksiköille liikevaihdon suhteessa. Liikevaihdon arvioidaan parhaiten kuvastavan brändin tuottamia vastaisia rahavirtoja.

Liikearvo ja Cramo-brändi on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille seuraavasti:

1 000 €	2016		2015	
	Liikearvo	Cramo-brändi	Liikearvo	Cramo-brändi
Suomi	31 500	5 347	31 123	4 892
Ruotsi	85 101	14 715	88 462	14 607
Norja	16 426	2 787	15 542	3 105
Tanska				1 246
Keski-Eurooppa		3 249		3 407
Viro	11 806	726	11 806	703
Latvia ja Liettua			948	697
Puola	3 152	432	3 261	494
Tsekin tasavalta ja Slovakia		351		349
Yhteensä	147 985	27 608	151 142	29 500

Arvonalentumistestausta

Liikearvo testataan arvonalentumisen osalta vuosittain tai useammin mikäli on viitteitä mahdollisesta arvonalentumisesta. Viimeisin arvonalentumistestausta on suoritettu joulukuussa 2016. Testauksessa käytettiin 31. lokakuuta 2016 tasetta. Liikearvon arvonalentumistestauksessa rahavirtaa tuottavan yksikön varoja verrataan kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Liiketoiminnasta kerrytettävissä oleva rahamäärä on arvonalentumistestauksessa määritetty käyttöarvon avulla, joka arvioidaan diskontatun rahavirtamallin avulla. Laskelmien pohjana olevat rahavirtaennusteet perustuvat johdon hyväksymään seuraavan vuoden budjettiin ja sitä seuraavien neljän vuoden ennusteisiin. Rahavirtaennusteet, jotka kattavat yhteensä viiden vuoden jakson, perustuvat kokemukseen ja tulevaisuuden ennustettuihin markkinakehityksiin. Ennusteet ovat yhdenmukaisia ulkoisten tietolähteiden kanssa siltä osin, kun ennusteita on saatavilla. Johto on hyväksynyt suunnitelmat, joihin arvonalentumistestaukset perustuvat.

Arvonalentumistappio 2016

Joulukuussa 2016 tehdyn arvonalentumistestauksen seurauksena tehtiin arvonalentumistappiokirjaus, yhteensä 8,0 miljoonaa euroa, vuoden 2016 tilinpäätökseen. Arvonalentumistappio kohdistui kassavirtayksikköihin Tanska yhteensä 5,0 miljoonaa euroa ja Latvia ja Liettua 3,0 miljoonaa euroa. Arvonalentumistappio kohdistui 1,9 miljoonaa euroa Cramo brändiin, 0,9 miljoonaa euroa liikearvoon, 0,3 miljoonaa euroa toimipisteverkkoon, 0,4 miljoonaa euroa muihin aineettomiin hyödykkeisiin ja 4,4 miljoonaa euroa aineellisiin hyödykkeisiin. Tanskan arvonalentumistappio on seurausta matalasta kannattavuudesta kone- ja laitevuokrauspuolella. Latvia ja Liettuan arvonalentumistappio on seurausta matalasta kannattavuudesta erityisesti Latviassa.

Vuosien 2016 ja 2015 arvonalentumistestien keskeiset oletukset esitetään alla olevissa kahdessa taulukossa.

Käyttöarvon laskennassa käytetyt keskeiset oletukset:

2016	EBITA%	Kasvutekijä 1-5 vuotta	Kasvutekijä 5 vuoden jälkeen	Diskontto- korko ennen veroja	Diskontto- korko verojen jälkeen
Suomi	19,3–22,5	0,7	1,0	7,29	5,99
Ruotsi	17,3–20,7	0,2	1,0	7,27	5,82
Norja	7,8–10,9	2,2	1,0	8,17	6,38
Tanska	10,7–12,0	0,8	1,0	8,00	6,42
Keski-Eurooppa	7,3–10,7	2,6	1,0	8,37	6,18
Itä-Eurooppa	5,5–19,5	1,6–2,9	1,5	8,29–9,05	6,89–7,85

2015	EBITA%	Kasvutekijä 1-5 vuotta	Kasvutekijä 5 vuoden jälkeen	Diskontto- korko ennen veroja	Diskontto- korko verojen jälkeen
Suomi	18,9–22,8	1,3	1,0	6,98	5,81
Ruotsi	17,3–19,4	0,8	1,0	7,12	5,79
Norja	7,6–11,8	1,7	1,0	7,99	6,18
Tanska	9,8–11,0	2,0	1,0	7,90	6,37
Keski-Eurooppa	0,2–9,7	4,0	1,0	8,01	6,15
Itä-Eurooppa	13,6–20,1	0,6–3,3	1,5	7,42–8,90	6,26–7,45

EBITA-marginaali

Konsernin kannattavuustaso parantui vuonna 2016. Kassavirtayksikkökohtaiset erot olivat kuitenkin merkittäviä. Konsernin operatiivisen tehokkuuden odotetaan asteittain paranevan ennustejaksolla, minkä arvioidaan asteittain parantavan Cramon rahavirtaa tuottavien yksiköiden kannattavuutta. Kannattavuusolelutukset jäännösarvolaskelmissa perustuvat pääosin historiallisesti saavutettuihin maltillisiin kannattavuustasoihin.

Kasvutekijä 1-5 vuoden ennustejaksolla

Tulevaisuuden kasvuennusteet perustuvat pääosin parempiin käyttöasteisiin ja hintoihin. Kasvuinvestonnit ja niiden vaikutukset on jätetty laskelmista pois. Tulevaisuuden ennusteissa liikevaihdon ennustetaan kasvavan ajanjaksolla 2017-2021 keskimäärin 0,2 - 2,9 prosenttia vuodessa rahavirtaa tuottavasta yksiköstä riippuen. Pohjoismaissa seuraavien viiden vuoden keskimääräisen vuosikasvun odotetaan olevan yksiköstä riippuen 0,2 - 2,2 prosenttia vuodessa. Keski-Euroopassa liikevaihdon odotetaan kasvavan keskimäärin 2,6 prosenttia vuodessa ajanjaksolla 2017-2021. Itä-Euroopassa vuosikasvun odotetaan olevan keskimäärin 1,6-2,9 prosenttia vuodessa.

Kasvutekijä viiden vuoden jälkeen

Itä-Euroopan yksiköiden kasvuennuste viiden vuoden jälkeen on 1,5 prosenttia. Pohjoismaisten sekä Keski-Euroopan liiketoimintojen viiden

vuoden jälkeinen kasvuennuste on yksi prosenttia vuodessa. Kasvuennusteet vastaavat maltillista pitkän aikavälin inflaatiotasoa.

Diskonttokorko

Tulevaisuuden rahavirrat diskontataan nykyhetken rahavirtayksikkökohtaisella diskonttokorolla. Cramo-konsernin painotettu keskimääräinen pääomakustannus (Weighted Average Cost of Capital, WACC) muodostaa perustan diskonttokorolle. Pääomakustannus sisältää oletukset pääomarakenteesta, riskittömästä korkotasosta, riskipreemiosta, vieraan ja oman pääoman kustannuksesta sekä oman pääoman betasta. Rahavirtayksikkökohtaisia diskonttokorkoja määritettäessä painotettua keskimääräistä pääomakustannusta korotetaan yksikkökohtaisesti määriteltävällä markkinariskitekijällä, joka sisältää arvion kuhunkin rahavirtaa tuottavaan yksikköön kohdistuvasta maa-, valuutta- ja hintariskistä.

Keskeisten muuttujien herkkyyshanalyysi

Alla olevat arvot kuvaavat ne maksimimuutokset keskeisten oletusten osalta kunkin oletuksen osalta erikseen, jonka jälkeen rahavirtaa tuottavan yksikön kirjanpitoarvo vastaa sen kerrytettävissä olevaa rahamäärää. Herkkyyshanlyysissä kutakin tekijää on muutettu kerrallaan pitäen muut tekijät ennallaan.

2016	EBITA-marginaali Max, muutos %-yksikköä	Kasvutekijä 1-5 vuotta Max, muutos %-yksikköä	Kasvutekijä 5 vuoden jälkeen Max, muutos %-yksikköä	Diskontto- korko Max, muutos %-yksikköä	Määrä, jolla kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää kirjanpitoarvon, miljoonaa euroa	Määrä, jolla kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää kirjanpitoarvon, %-yksikköä
Suomi	-11,0	-17,2	-13,3	6,6	221,0	> 100
Ruotsi	-10,4	-18,3	-15,8	7,3	551,5	> 100
Norja	-1,2	-2,7	-0,9	0,7	12,2	0-20
Tanska	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0
Keski-Eurooppa	-1,3	-3,0	-1,0	0,8	15,6	0-20
Itä-Eurooppa	-2,6-0,0	-3,6-0,0	-1,3-0,0	0,0-1,0	0,0-6,9	0-20

6. LIIKETOIMINTAHANKINNAT

2016

Vuonna 2016 Cramo teki yhden yrityshankinnan. 1. huhtikuuta 2016. Cramo osti Kurottaja- ja Kuljetuspalvelu Parviainen Oy:n liiketoiminnan.

Vuonna 2004 perustettu Kurottaja- ja Kuljetuspalvelu Parviainen Oy on Suomen suurin yksityinen kurottajapalveluita tarjoava yritys. Parviaisen toiminta on keskittynyt pääasiassa Etelä-Suomeen. Yhtiön liikevaihto vuonna 2015 oli noin kolme miljoonaa euroa. Parviaisen 23 työntekijää siirtyivät vanhoina työntekijöinä Cramon palvelukseen.

Konsernin liikevaihto olisi ollut noin 0,8 miljoonaa euroa suurempi ja EBITA-liikevoitto noin samalla tasolla, jos hankinta olisi suoritettu 1.1.2016.

Hankintaan sisältyy noin 0,6 miljoonaa euroa ehdollista kauppahintavastiketta, joka maksetaan kaupan jälkeisen taloudellisen suoritumisen perusteella. Aikaisempiin yrityshankintoihin liittyvää ehdolliseen kauppahintavastikkeeseen liittyvää velkaa on maksettu tilikaudella 2016 0,6 miljoonaa euroa. Yhteensä yrityshankintojen ehdolliseen vastikkeeseen liittyvää velkaa on tilinpäätöspäivän lopussa taseessa jäljellä 1,1 miljoonaa euroa.

2015

Tiedot hankituista liiketoiminnoista on esitetty yhteenlaskettuina, koska mikään niistä ei ole yksitellen tarkasteltuna olennainen. Yksittäisiä kauppahintoja ei ole esitetty erikseen, koska mikään niistä ei ole yksitellen tarkasteltuna olennainen.

Cramo osti 4.2.2015 Vuokra-Pekati Oy:n osakekannan.

Vuonna 2004 perustettu Vuokra-Pekati Oy on vahva paikallinen yleislaitevuokraamo Etelä-Suomessa. Yhtiön erityisosaamisaluetta on vuokrausliitännäinen pölyhallinta, jossa se on myös markkinajohtaja Suomessa. Pölyhallintapalvelu täydentää erinomaisesti Cramon vuokrausliitännäisten palvelujen tarjontaa koko maassa. Vuokra-Pekatin liikevaihto vuonna 2014 oli noin 4,8 miljoonaa euroa, kannattavuus hyvä ja työntekijöiden määrä 20.

Cramo ilmoitti 13.2.2015 vahvistavansa asemaansa Gotlannin saaren alueella Ruotsissa ostamalla Visby Hyrmaskiner AB:n (VHM) koko

vuokrausliiketoiminnan ja kaluston. Kauppa astui voimaan 1.4.2015. VHM muutettiin hankinnan yhteydessä Cramon yrittäjävetoiseksi toimipisteeksi. VHM:n liikevaihto vuonna 2013 oli noin 2,3 miljoonaa euroa. Vuonna 1998 perustetulla, Visbyn keskustassa sijaitsevalla VHM:lla on vahva asema paikallisilla vuokrausmarkkinoilla. Yhtiö tarjoaa laajan valikoiman vuokratoneita ja -laitteita rakennusliikkeille ja urakoitsijoille Gotlannin saaren alueella.

Cramo osti 22.12.2015 MDS Raumsysteme -yhtiön siirtokelpoisten tilojen vuokrausliiketoiminnan, johon kuului noin 180 siirtokelpoista tilaa ja yhtiön asiakassopimukset. Kaupasta syntyi 136 tuhannen euron negatiivinen liikearvo, joka on esitetty liiketoiminnan muissa tuotoissa.

Konsernin liikevaihto olisi ollut noin 0,8 miljoonaa euroa suurempi ja EBITA-liikevoitto noin samalla tasolla, jos hankinnat olisi suoritettu 1.1.2015.

Hankintoihin sisältyy noin 1,0 miljoonaa euroa ehdollista kauppahintavastiketta, joka maksetaan pääosin kaupan jälkeisen taloudellisen suoritumisen perusteella. Tilikaudella 2015 ehdollisesta kauppahinnasta on peruutettu 0,4 miljoonaa euroa, joten jäljellä oleva ehdolliseen vastikkeeseen liittyvä velka on 0,6 miljoonaa euroa. Tämä on kirjattu liiketoiminnan muihin tuottoihin. Aikaisempiin yrityshankintoihin liittyvää ehdolliseen kauppahintavastikkeeseen liittyvää velkaa on maksettu tilikaudella 2015 0,7 miljoonaa euroa. Aikaisempien kauppojen ehdolliseen vastikkeeseen liittyvää velkaa on taseessa jäljellä 0,5 miljoonaa euroa.

Alla olevassa taulukossa on esitetty yhteenvedo vuonna 2015 hankituista liiketoiminnoista. Alla olevat hankintamenot on muunneltu euroiksi käyttäen hankinta-ajankohdan kurssia. Kurssierot tilinpäätöspäivän kurssiin verrattuna ovat epäolennaisia.

1 000 €	2016
Luovutettu vastike	
Käteisvastike	3 517
Ehdollinen vastike	600
Vastike yhteensä	4 117
Hankituista varoista ja vastattavaksi otetuista veloista kirjatut määrät	
Yksilöitävissä olevat varat	
Pitkäaikaiset varat	
Aineettomat hyödykkeet	
Asiakassuhteet	380
Kilpailukieltosopimukset	344
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	724
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	
Koneet ja kalusto	3 300
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet yhteensä	3 300
Pitkäaikaiset varat yhteensä	4 024
Yksilöitävissä olevat varat yhteensä	4 024
Vastattavaksi otettavat velat	
Korolliset velat	171
Osto- ja muut velat	112
Vastattavaksi otettavat velat yhteensä	283
Yksilöitävissä oleva nettovarallisuus yhteensä	3 741
Liikearvo	376

1,000 €	2015
Luovutettu vastike	
Käteisvastike	6 750
Ehdollinen vastike	1 000
Vastike yhteensä	7 750
Hankituista varoista ja vastattavaksi otetuista veloista kirjatut määrät	
Yksilöitävissä olevat varat	
Pitkäaikaiset varat	
Aineettomat hyödykkeet	
Asiakassuhteet	728
Toimipisteverkko	457
Kilpailukieltosopimukset	332
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	1 517
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	
Koneet ja kalusto	7 527
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet yhteensä	7 527
Pitkäaikaiset varat yhteensä	9 044
Lyhytaikaiset varat	
Vaihto-omaisuus	38
Myynti- ja muut saamiset	586
Rahavarat	134
Lyhytaikaiset varat yhteensä	758
Yksilöitävissä olevat varat yhteensä	9 802
Vastattavaksi otettavat velat	
Laskennalliset verovelat	721
Korolliset velat	832
Osto- ja muut velat	1 074
Vastattavaksi otettavat velat yhteensä	2 627
Yksilöitävissä oleva nettovarallisuus yhteensä	7 175
Liikearvo	711
Negatiivinen liikearvo (tuloutettu)	-136

7. YHTEISYRITYKSET

Täsmäytyslaskelma

1 000 €	Fortrent		Fellesutleie AS		Total	
Yhteenveto	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Kirjanpitoarvo 1.1.	2 801	6 086	233	238	3 034	6 324
Tilikauden voitto/tappio	2 663	780	-4	9	2 659	789
Muut laajan tuloksen erät	6 695	-4 065	13	-15	6 708	-4 080
Kirjanpitoarvo 31.12.	12 159	2 801	242	233	12 401	3 034
Konsernin osuus yhteisyrityksestä [50 %]	6 080	1 401	121	116	6 200	1 517
Transaktiokustannukset	1 091	1 091			1 091	1 091
Investoinnin kirjanpitoarvo	7 171	2 492	121	116	7 292	2 608

Fortrent on Venäjällä ja Ukrainassa toimiva rakennuskoneiden- ja laitteiden vuokrausyritys. Yhtiön omistajuus ja hallinta on jaettu Cramon ja Ramirentin kesken tasan 50/50. Cramo esittää osuutensa yhteisyrityksen tuloksesta konsernin tuloslaskelmassa käyttökateen (EBITDA) yläpuolella pääomaosuusmentelmällä.

Cramo ja Ramirent ovat myöntäneet yhteisyritykselle lainan, josta tilikauden 2016 lopussa on jäljellä 25,9 miljoonaa euroa. Tilikaudella 2016 Fortrent on lyhentänyt lainoja 4,7 (4,8) miljoonalla eurolla.

Lisäksi tilikauden viimeisellä neljänneksellä lainojen uudelleenluokittelun seurauksena Fortrent käsittelee osan

valuuttamääräisten lainojen kurssieroista tulosvaikutteisesti aiemman oman pääoman kirjauksen sijaan (nettosijoituskäsittely). Muutoksen seurauksena Fortrentin tulos parani 1,0 miljoonaa euroa.

Lisäksi konserni omistaa 50 prosenttia yhteisyrityksestä Fellesutleie AS. Yhtiö harjoittaa vuokrausliiketoimintaa Norjassa. Cramo esittää osuutensa yhteisyrityksen tuloksesta pääomaosuusmentelmällä käyttökateen (EBITDA) yläpuolella.

1 000 €	Fortrent		Fellesutleie AS	
	2016	2015	2016	2015
Taseen yhteenveto				
Lyhytaikaiset varat				
Rahavarat	351	894	44	180
Muut lyhytaikaiset varat pois lukien rahavarat	6 837	5 393	255	69
Lyhytaikaiset varat yhteensä	7 188	6 287	299	249
Muut lyhytaikaiset velat	3 265	2 881	17	2
Lyhytaikaiset velat yhteensä	3 265	2 881	17	2
Pitkäaikaiset varat				
Liikearvo	5 421	4 321		
Yrityshankintaan liittyvät aineettomat hyödykkeet	4 760	4 440		
Muut pitkäaikaiset varat	24 513	21 462	4	223
Laskennalliset verosaamiset	2 287	2 144		
Pitkäaikaiset varat yhteensä	36 981	32 367	4	223
Korolliset velat	25 852	30 533		185
Laskennalliset verovelat	2 893	2 439	45	53
Pitkäaikaiset velat yhteensä	28 745	32 972	45	237
Nettovarallisuus	12 159	2 801	242	233

Fortrentillä on vastuusitoumuksia 0,2 (0,1) milj. euroa.

1 000 €	Fortrent		Fellesutleie AS	
	2016	2015	2016	2015
Laajan tuloslaskelman yhteenveto				
Liikevaihto	29 578	30 503	382	441
Materiaalit ja palvelut	-9 615	-9 466		
Muut kulut	-10 356	-10 898	-389	-429
Poistot ja arvonalentumiset käyttöomaisuudesta	-6 477	-7 864		
EBITA-liikevoitto/-tappio	3 130	2 275	-7	11
Yrityshankinnoista aiheutuneet poistot ja arvonalentumiset	-702	-758		
Korkokulut	-724	-887		
Muut rahoituskulut	1 196	-87	1	-2
Tulos ennen varauksia ja veroja	2 900	543	-7	10
Tuloverot	-237	237	3	0
Tilikauden voitto/-tappio	2 663	780	-4	9
Muut laajan tuloksen erät	6 695	-4 065	13	-15
Tilikauden laaja tulos	9 358	-3 285	9	-5

8. LASKENNALLISET VEROT

Laskennalliset verosaamiset ja verovelat on esitetty taseessa seuraavasti:

1 000 €	2016	2015
Laskennalliset verosaamiset	13 874	13 463
Laskennalliset verovelat	75 331	70 636
Laskennalliset verovelat (netto)	61 457	57 173

Muutokset laskennallisissa verosaamisissa ja verovelloissa tilikauden aikana:

1000 €	1.1.2016	Kirjattu tulos- vaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Ostetut / myytyt liiketoiminnot	Kurssierot	31.12.2016
Laskennalliset verosaamiset						
Vahvistetut tappiot	8 047	277			-177	8 147
Negatiivinen poistoero	913	-47				866
Rahoitusleasing	252	-76			-4	172
Suojausrahaston arvostusero	1 664		426			2 090
Johdannaisinstrumentit	47	-44				3
Sisäisen katteen eliminointi	873	-118				755
Etuuspohjaiset eläkevelat	552	8	-6		-15	539
Muut väliaikaiset erot	1 115	183			4	1 302
Yhteensä	13 463	183	420		-192	13 874
Laskennalliset verovelat						
Poistoerot	53 919	8 397			-1 415	60 900
Rahoitusleasing	3 709	-906			-103	2 700
Johdannaisinstrumentit	178	-1				177
Pitkäaikaisten varojen arvostaminen käypään arvoon hankituissa liiketoiminnoissa	12 608	-967		-378	-129	11 134
Jakamattomat voittovarot	200	125				325
Muut väliaikaiset erot	22	129			-55	95
Yhteensä	70 636	6 777		-378	-1 702	75 331
Laskennalliset verovelat (netto)	57 173	6 594	-420	-378	-1 510	61 457

1 000 €	1.1.2015	Kirjattu tulos- vaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Ostetut / myytyt liiketoiminnot	Kurssierot	31.12.2015
Laskennalliset verosaamiset						
Vahvistetut tappiot	8 375	-35			-293	8 047
Negatiivinen poistoero	1 545	-645			13	913
Rahoitusleasing	382	-133			3	252
Suojausrahaston arvostusero	1 857		-193			1 664
Johdannaisinstrumentit	116	-69				47
Sisäisen katteen eliminointi	993	-120				873
Etuuspohjaiset eläkevelat	542	24	-22		8	552
Muut väliaikaiset erot	526	596			-7	1 115
Yhteensä	14 336	-382	-215		-276	13 463
Laskennalliset verovelat						
Poistoerot	49 643	3 688		86	503	53 919
Rahoitusleasing	3 879	-248			78	3 709
Johdannaisinstrumentit	726	-548				178
Pitkäaikaisten varojen arvostaminen käypään arvoon hankituissa liiketoiminnoissa	13 411	-1 567		685	79	12 608
Jakamattomat voittovarot	372	-172				200
Muut väliaikaiset erot	65	-45			2	22
Yhteensä	68 096	1 108		771	662	70 636
Laskennalliset verovelat (netto)	53 760	1 490	215	771	938	57 173

Viron jakamattomista voittovaroista on tilikaudesta 2013 lähtien kirjattu laskennallinen verovelka, joka vastaa puolta vuosittaisesta tuloksesta osingonjakopolitiikan mukaisesti. Aikaisempien tilikausien jakamattomista voittovaroista ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa, koska voitonjako on konsernin päätävävallassa, eikä verovaikutuksen toteutumiseen johtava voitonjako ole todennäköinen lähitulevaisuudessa.

Laskennallinen verosaaminen on kirjattu tytäryhtiöiden verotappioista siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että niitä voidaan hyödyntää

tulevia verotettavia tuloja vastaan. Konsernitilinpäätöksessä on jätetty kirjaamatta laskennallista verosaamista 11 559 (13 551) tuhatta euroa tappiollisten konserniyhtiöiden verotappioista.

Erittely muihin laajan tuloksen eriin liittyvistä veroista on esitetty liitetiedossa 26.

9. RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KÄYVÄT ARVOT

1 000 € 31.12.2016	Liite	Käypään arvoon tulos- vaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat / -velat	Hankinta- menoon jaksotettavat lainat ja saamiset	Suojaus- laskennan alaiset johdannaiset	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Käyvän arvon hierarkia
Pitkäaikaiset rahoitusvarat							
	11		12 926		12 926	12 926	2
	11		1 316		1 316		-
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
	10	883			883	883	2
	11		120 346		120 346		-
	13		9 099		9 099	9 099	2
Yhteensä		883	143 687		144 570		
Pitkäaikaiset rahoitusvelat							
	15		347 858		347 858	350 717	2
	10			10 451	10 451	10 451	2
	17		2 710		2 710		-
Lyhytaikaiset rahoitusvelat							
	15		48 245		48 245	48 245	2
	10	250			250	250	2
	18		86 285		86 285		-
Yhteensä		250	485 098	10 451	495 799		

1 000 € 31.12.2015	Liite	Käypään arvoon tulos- vaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat / -velat	Hankinta- menoon jaksotettavat lainat ja saamiset	Suojaus- laskennan alaiset johdannaiset	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Käyvän arvon hierarkia
Pitkäaikaiset rahoitusvarat							
	11		15 267		15 267	15 267	2
	11		1 436		1 436		-
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
	10	889			889	889	2
	11		108 931		108 931		-
	13		3 511		3 511	3 511	2
Yhteensä		889	129 145		130 034		
Pitkäaikaiset rahoitusvelat							
	15		293 811		293 811	299 493	2
	10			8 322	8 322	8 322	2
	17		2 559		2 559		-
Lyhytaikaiset rahoitusvelat							
	15		78 097		78 097	78 097	2
	10	233			233	233	2
	18		76 153		76 153		-
Yhteensä		233	450 620	8 322	459 175		

Johdannaistrumentit

Valuuttatermiinien käyvät arvot määritetään käyttämällä tilinpäätöspäivän termiinikursseja vastaavan pituisille sopimuksille. Koronvaihtosopimusten käyvät arvot on määritetty tulevien rahavirtojen nykyarvoon perustuvalla menetelmällä, jonka tukena ovat tilinpäätöspäivän markkinakorot. Jos käytetään vastapuolen hintanoteerausta, konserni laatii lisäksi oman tarkistuslaskelman yleisesti hyväksytyjä arvostusmenetelmiä käyttäen.

Korolliset saamiset ja velat

Saamisten ja lainojen käypä arvo pohjautuu diskontattuihin rahavirtoihin. Diskonttokorkona on käytetty korkoa, jolla konserni saisi vastaavaa uutta

lainaa ulkopuolelta, tai tekisi uuden sijoituksen, tilinpäätöshetkellä. Kokonaiskorko muodostuu riskittömästä korosta ja yrityskohtaisesta riskipreemiosta. Rahoitusleasingsopimusten käypä arvo on laskettu diskonttaamalla tulevat rahavirrat korolla, joka peilaa vastaavien sopimusten korkoa.

Myynti- ja muut saamiset sekä osto- ja muut velat

Myynti- ja muiden saamisten sekä osto- ja muiden velkojen alkuperäinen kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa, koska diskonttauksen vaikutus ei ole olennainen saamisten ja velkojen maturiteetti huomioon ottaen.

Käyvän arvon hierarkia käypään arvoon arvostetuista rahoitusvaroista ja -veloista

Käypään arvoon arvostettavat rahoitusinstrumentit jaotellaan seuraavan kolmitasoisien käyvänarvon hierarkian mukaisesti.

- Hierarkian tason 1 käyvät arvot perustuvat täysin samanlaisten omaisuuserien tai velkojen noteerattuihin (oikaisemattomiin) hintoihin toimivilla markkinoilla.
- Tason 2 instrumenttien käyvät arvot perustuvat merkittäville osin muihin syöttötietoihin kuin tason 1 sisältyviin noteerattuihin hintoihin,

mutta kuitenkin tietoihin, jotka kyseiselle omaisuuserälle tai velalle ovat todettavissa joko suoraan (ts. hintana) tai epäsuorasti (ts. hinnoista johdettuina).

- Tason 3 instrumenttien käyvät arvot puolestaan perustuvat omaisuuserää tai velkaa koskeviin syöttötietoihin, jotka eivät perustu todettavissa olevaan markkinatietoon (ei todettavissa olevat syöttötiedot), vaan merkittäviltä osin johdon arvioihin ja niiden käyttöön yleisesti hyväksytyissä arvostusmalleissa.

10. RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Konserni altistuu liiketoiminnassaan useille rahoitusriskeille: markkinariskille (sisältäen valuuttariskin ja rahavirran korkoriskin), luottoriskille ja likviditeettiriskille. Konsernin riskienhallinnan tavoitteena on minimoida rahoitusmarkkinoiden muutosten haitalliset vaikutukset konsernin tulokseen, rahavirtoihin ja taseeseen sekä varmistaa riittävä maksuvalmius. Konserni käyttää johdannaisinstrumentteja tiettyjen riskipositoidensa suojaamiseen.

Riskienhallinnan toteutuksesta vastaa konsernin keskitetty rahoitustoiminto. Konsernin rahoitustoiminto tunnistaa, arvioi ja suojaa rahoitusriskejä tiiviissä yhteistyössä operatiivisten yksiköiden kanssa hallituksen hyväksymän rahoituspolitiikan mukaisesti. Rahoitustoiminnon tavoitteena on varmistaa, että yhtiöllä on riittävät varjat harjoittaa liiketoimintaa kaikkina aikoina ilman rajoitteita, tuottaa tarpeellisia rahoituspalveluja liiketoimintayksiköille, minimoida rahoituskustannukset, hallita rahoitusriskejä (valuutta-, korko-, maksuvalmius- ja jälleenrahoitusriskit, luottoriskit sekä operatiiviset riskit) sekä tuottaa johdolle säännöllisesti informaatiota konsernin ja sen liiketoimintayksiköiden rahoituskellisesta tilanteesta ja riskeistä. Lisäksi konsernin rahoitustoiminto seuraa aktiivisesti konsernin taloudellisten kovenanttien toteuma-arvoja sekä ennakoii rahoituskellista liikkumavaraa suhteessa kovenanttien maksimiarvoihin osana konsernin liiketoiminnan suunnittelua.

MARKKINARISKI

Korkoriski

Markkinakorkojen muutoksilla on vaikutusta konsernin nettokorkoihin sekä korollisten saamisten ja velkojen sekä johdannaisopimusten käyppiin arvoihin. Korkoriskin hallinnan tavoitteena on pienentää korkojen muutoksen vaikutusta tuloslaskelmaan, taseeseen ja kassavirtaan ottaen myös huomioon nettovelkaposition markkina-arvon.

Konsernin korkoriski liittyy ensisijaisesti pitkäaikaiseen lainasalkkuun. Konserni on pääasiallisesti altistunut korkojen rahavirtariskille, joka syntyy vaihtuvakorkoisista veloista. Tätä tasapainottaa osaltaan kiinteäkorkoiset joukkovelkakirjalainat. Tilinpäätöspäivänä 75,2 (62,4) prosenttia korollisista veloista on johdannaisten vaikutus mukaan lukien kiinteäkorkoisista. Tilikausien 2016 ja 2015 aikana konsernin lainat ovat olleet pääosin EUR-määräisinä. Rahoitusleasingvelkojen valuuttajakauma on esitetty myöhemmin tässä liitetiedossa. Rahoitussalkun korkosidonnaisuusajaka oli 3,8 (3,0) vuotta. Rahoituspolitiikan mukainen raja kiinteäkorkoisten lainojen osuudelle koko lainasalkusta on 20–80 prosenttia sekä korkosidonnaisuusajalle 1–4 vuotta.

Konserni hallinnoi korkojen rahavirtariskiä käyttämällä koronvaihtosopimuksia rahoituspolitiikan puitteissa. Koronvaihtosopimuksia käyttämällä saadaan tavoitteen mukaisesti vaihtuvakorkoinen laina vaihdettua kiinteäkorkoiseksi. Koronvaihtosopimusten nimellisarvo 31.12.2016 oli 130,0 (130,0) miljoonaa euroa. Kaikkiin koronvaihtosopimuksiin sovellettiin IAS 39 mukaista suojauslaskentaa. Korkosuojausten erääntyminen on esitetty myöhemmin tämän liitetiedon osana.

IFRS 7 -standardin mukaisen herkkyysanalyysin perusteella, jos konsernin euromääräisten lainojen korkotaso 31.12.2016 olisi muiden muuttajien pysyessä paikallaan ollut yhden prosenttiyksikön verran korkeampi/matalampi, olisi vaikutus konsernin tulokseen ennen veroja ollut -0,7/-0,9 [-1,3/-0,5] miljoonaa euroa, johtuen vaihtuvakorkoisten lainojen ja korkosuojausten korkovirtojen muutoksesta. Korkotason muutoksen vaikutus muihin laajan tuloksen eriin olisi ollut +5,9/-5,9 [+5,6/-6,0] miljoonaa euroa johtuen suojauslaskennan alaisten korkosuojausten markkina-arvon muutoksesta. Herkkyysanalyysi esitetään seuraavassa taulukossa.

M€	2016				2015			
	Tuloslaskelma		Muut laajan tuloksen erät		Tuloslaskelma		Muut laajan tuloksen erät	
Korkotason muutoksen vaikutus	+ 1%	- 1%	+ 1%	- 1%	+1%	-1%	+1%	-1%
Korolliset velat	-1,7				-2,0	0,2		
Suojauslaskennan alaiset korkojohdannaiset	0,9	-0,9	5,9	-5,9	0,7	-0,7	5,6	-6,0
Yhteensä	-0,7	-0,9	5,9	-5,9	-1,3	-0,5	5,6	-6,0

Koska konsernilla ei ole merkittäviä korollisia varoja, konsernin tuotot ja operatiiviset kassavirrat eivät olennaisesti altistu markkinakorkojen vaihtelulle. Korolliset velat ja niiden keskimääräiset korkokannat esitetään liitetiedossa 15.

Valuuttariski

Konserni toimii kansainvälisesti ja on siten altistunut valuuttakurssivaihteluista aiheutuville riskeille. Konsernin merkittävimmät valuuttapositiot muodostuvat Ruotsin, Norjan ja Tanskan kruunu -määräisistä eristä. Valuuttakurssiriski syntyy pääasiassa nettosijoituksista ulkomaisiin tytäryhtiöihin (muuntoeroriski) sekä taseen valuuttamääräisistä eristä.

Konsernin sisäisen rahoituksen sekä taseen valuuttamääräisistä eristä syntyvää valuuttakurssiriskiä suojataan ensisijaisesti valuuttatermiineillä, joiden erääntyminen on esitetty tämän liitetiedon taulukoissa. Näihin johdannaisiin ei sovellettu tilikaudella suojauslaskentaa, vaan käyvän arvon muutos kirjattiin tulosaikutteisesti.

Konserniyhtiöiden myynti tapahtuu kunkin yksikön toimintavaiheissa eikä konserni tältä osin altistu merkittäville valuuttakurssiriskeille. Konsernin ostot tapahtuvat sekä euroissa että paikallisissa valuutoissa. Ostosta aiheutuva valuuttakurssiriski katsotaan tuloksen kannalta niin vähäiseksi, että rahoituspolitiikan mukaisesti tulevia ostoja ei suojata.

IFRS 7 -standardin edellyttämä herkkyysanalyysi havainnollistaa konsernin tuloksen ja oman pääoman herkkyyttä valuuttakurssien muutokselle. Konsernin valuuttakurssimuutoksille avoin europositio muita toiminnallisia valuuttoja kohtaan syntyy ostovelosta, muissa kuin paikallisvaluutoissa olevista leasingvastuista sekä konsernirahoituksen avoimesta positioista.

Oheisessa taulukossa on esitetty konsernin avoin positio sekä herkkyysanalyysin mukaiset vaikutukset konsernin omaan pääomaan. Herkkyysanalyysi perustuu euron 10 prosentin muutokseen konsernin kaikkia toimintavaiheita vastaan.

1 000 € 31.12.2016	SEK	DKK	NOK	Muut valuutat	Yhteensä
Muuntoeroriski ja suojaukset					
Muuntoeroriskille altis nettoinvestointi	413 074	40 951	19 164	19 552	492 741
Avoin positio	413 074	40 951	19 164	19 552	492 741
Herkkyysanalyysi, +/- 10% valuuttakurssin muutos euroa vastaan					
Muuntoero	+/- 41 307	+/- 4 095	+/- 1 916	+/- 1 955	+/- 49 274
Yhteensä	+/- 41 307	+/- 4 095	+/- 1 916	+/- 1 955	+/- 49 274

1 000 € 31.12.2015	SEK	DKK	NOK	Muut valuutat	Yhteensä
Muuntoeroriski ja suojaukset					
Muuntoeroriskille altis nettoinvestointi	375 445	11 721	28 508	17 906	433 580
Avoin positio	375 445	11 721	28 508	17 906	433 580
Herkkyysanalyysi, +/- 10% valuuttakurssin muutos euroa vastaan					
Muuntoero	+/- 37 545	+/- 1 172	+/- 2 851	+/- 1 791	+/- 43 358
Yhteensä	+/- 37 545	+/- 1 172	+/- 2 851	+/- 1 791	+/- 43 358

Vuosina 2016 ja 2015 Cramo ei ole käyttänyt rahoitusinstrumentteja tytäryhtiöihin tehdyn muun kuin euromääräisen nettoinvestoinnin suojaamiseksi.

Tilikaudella 2016 muun kuin euromääräisten nettoinvestointien muuntoeroja kertyi SEK-määräisistä nettoinvestoinneista -14,7 (7,7) miljoonaa euroa, DKK-määräisistä -0,0 (-0,0) miljoonaa euroa, NOK-

määräisistä 1,6 (-1,7) miljoonaa euroa ja muun valuutan määräisistä yhteensä -0,5 (0,9) miljoonaa euroa. Näiden lisäksi yhteisyritys Fortrentin kautta tulevaa muuntoeroa kertyi 3,3 (-2,0) miljoonaa euroa. Kumulatiivisesti muihin laajan tuloksen eriin on kirjattu kaikista yhteensä -36,7 (-26,4) miljoonaa euroa.

1 000 € 31.12.2016	SEK	DKK	NOK	Muut valuutat	Yhteensä
Transaktioriski ja suojaukset					
Transaktiopositio	-43 852	36 166	36 325	13 127	41 765
Suojaukset	39 497	-34 088	-31 325	-11 266	-37 181
Avoin positio	-4 355	2 078	5 000	1 862	4 584
Herkkyysanalyysi, +/- 10% valuuttakurssin muutos euroa vastaan					
Transaktiopositio	+/- 4 385	+/- 3 617	+/- 3 632	+/- 1 313	+/- 4 177
Suojaukset	+/- 3 950	+/- 3 409	+/- 3 132	+/- 1 127	+/- 3 718
Yhteensä	+/- 436	+/- 208	+/- 500	+/- 186	+/- 458

1 000 € 31.12.2015	SEK	DKK	NOK	Muut valuutat	Yhteensä
Transaktioriski ja suojaukset					
Transaktiopositio	-8 998	40 976	44 167	9 514	85 659
Suojaukset	7 617	-37 252	-42 643	-7 622	-79 900
Avoin positio	-1 381	3 724	1 524	1 892	5 759
Herkkyysanalyysi, +/- 10% valuuttakurssin muutos euroa vastaan					
Transaktiopositio	+/- 890	+/- 4 098	+/- 4 417	+/- 951	+/- 8 566
Suojaukset	+/- 762	+/- 3 725	+/- 4 264	+/- 762	+/- 7 990
Yhteensä	+/- 138	+/- 372	+/- 152	+/- 189	+/- 576

Hintariski

Konsernilla on vähäinen määrä noteeraamattomia osakkeita, jotka eivät muodosta merkittävää hintariskiä. Konserni ei ole altistunut hyödykeriskeille.

1 JOHDANNAISSOPIMUKSET

2 1 000 €	Positiivinen	Negatiivinen	Netto
Johdannaissopimusten käyvät arvot 31.12.2016	käypä arvo	käypä arvo	käypä arvo
3 Valuuttatermiinit	813	-180	633
Koronvaihtosopimukset, rahavirran suojaus		-10 451	-10 451
4 Yhteensä	813	-10 631	-9 818
5 Pitkäaikaisten johdannaissopimusten osuus		-10 451	-10 451
6 Lyhytaikaisten johdannaissopimusten osuus	813	-180	633

7
8
9 JOHDANNAISSOPIMUKSET

10 1 000 €	Positiivinen	Negatiivinen	Netto
Johdannaissopimusten käyvät arvot 31.12.2015	käypä arvo	käypä arvo	käypä arvo
11 Valuuttatermiinit	780	-123	657
Koronvaihtosopimukset, rahavirran suojaus		-8 322	-8 322
12 Yhteensä	780	-8 445	-7 665
13 Pitkäaikaisten johdannaissopimusten osuus		-8 322	-8 322
14 Lyhytaikaisten johdannaissopimusten osuus	780	-123	657

17 1 000 €	2016	2015
Johdannaissopimusten nimellisarvot		
18 Valuuttatermiinit	116 225	106 904
Koronvaihtosopimukset	130 000	130 000
19 Yhteensä	246 225	236 904

20 Yhtiön vuosina 2016 ja 2015 käyttämät johdannaissopimukset koostuivat
21 valuuttatermiineistä sekä koronvaihtosopimuksista. Kyseisiä sopimuksia
22 on käytetty konsernin rahoituspolitiikan mukaiseen suojaukseen.

23 Valuuttajohdannaisten käyvän arvon muutos on kirjattu tulosvaikutteisesti.
24 Suojauslaskentaan kuuluvien korkojohdannaisten käyvän arvon muutos on

25 1 000 €	2016	2015
Johdannaisvarat		
26 Bruttomäärinä taseessa esitetyt varat	801	780
Netotusjärjestelyn piirissä olevat erät	-436	-587
27 Yhteensä	365	193

kirjattu muihin laajan tuloksen eriin laskennallisella verolla vähennettynä.
Tilinpäätöshetken johdannaispositio vastaa hyvin tilikauden aikana ylläpidettyä
positiota.

Cramo tekee johdannaiskauppoja master netting agreement -sopimusten
puitteissa. Keskinäiset velat ja saamiset kunkin vastapuolen kanssa
selvitetään yleensä nettomaksuilla. Tietyissä luottoriskitapahtumissa,
kuten irtisanomistilanteessa, kaikki sopimusten puitteissa olevat avoimet
kaupat päätetään ja selvitetään maksamalla vain yksi nettosumma.
Netotussopimusten nojalla johdannaissopimuksia ei voida esittää
taseessa netotettuna. Seuraavassa taulukossa esitetään käyvät arvot
rahoitusinstrumenteista, joihin sovelletaan edellä kuvattuja sopimuksia.

25 1 000 €	2016	2015
Johdannaisvelat		
26 Bruttomäärinä taseessa esitetyt velat	10 717	8 445
Netotusjärjestelyn piirissä olevat erät	-436	-587
27 Yhteensä	10 281	7 858

1 000 €	2017	2018	2019	2020	2021	2022+	Yhteensä
Johdannaissopimusten erääntymisaikataulu, 2016							
Valuuttajohdannaissopimukset	116 225						116 225
Koronvaihtosopimukset				20 000	20 000	90 000	130 000
Johdannaissopimukset yhteensä	116 225			20 000	20 000	90 000	246 225

1 000 €	2016	2017	2018	2019	2020	2021+	Yhteensä
Johdannaissopimusten erääntymisaikataulu, 2015							
Valuuttajohdannaissopimukset	106 904						106 904
Koronvaihtosopimukset					20 000	110 000	130 000
Johdannaissopimukset yhteensä	106 904				20 000	110 000	236 904

LUOTTORISKI

Konsernin politiikka määrittelee asiakkaiden, sijoitustransaktioiden ja johdannaissopimusten vastapuolten luottokelpoisuusvaatimukset sekä sijoitusperiaatteet. Konsernilla ei ole merkittäviä luottoriskikeskittymiä, koska sillä on laaja asiakaskunta, joka on jakautunut maantieteellisesti laajalle alueelle ja konserni luotottaa yrityksiä ja yksityishenkilöitä, joilla on asianmukaiset luottotiedot. Konsernin luottoriskin enimmäismäärä on saamisten ja muiden rahoitusvarojen käypä arvo 31.12.2016.

Myyntisaamisten erääntymisjakauma on esitetty liitetiedossa 11.

Myös luottotappioiden ja luottotappiovarausten määrät esitetään liitetiedossa 11. Saamiset eivät sisällä merkittäviä riskikeskittymiä.

JÄLLEENRAHOITUS- JA LIKVIDITEETTIRISKI

Liiketoiminnan dynaamisen luonteen vuoksi konsernin rahoitustoiminto hallinnoi konsernin likviditeettiriskiä varmistamalla rahoituksen joustavuuden ja saatavuuden riittävillä sitovilla luottolimiiteillä. Konserni käyttää useita rahoituslähteitä ja velat ovat pääsääntöisesti pitkäaikaisia. Konsernilla on sitovia luottolimiittejä ja muita luottojärjestelyjä, joita se voi käyttää tasapainottaakseen likviditeettiä. Tilinpäätöshetkellä käyttämättömät sitovat luottolimiittit olivat yhteensä 206,1 [201,2]

miljoonaa euroa, joista pitkäaikaisia 190,0 (185,0) miljoonaa euroa ja lyhytaikaisia 16,1 (16,2) miljoonaa euroa.

Pientenäköön jälleenerahoitusriskiä konserni pyrkii hajauttamaan lainojen erääntymisiä ja neuvottelee hyvissä ajoin tarpeen mukaan uusia sitovia luottolimiittejä. Marraskuussa 2016 Cramo laski liikkeeseen 150 miljoonan euron suuruisen vakuudettoman joukkovelkakirjalainan. Joukkovelkakirjalaina erääntyy 28.2.2022, ja sen vuotuinen kuponnikorko on 2,375 %. Samanaikaisesti Cramo teki vapaaehtoisen takaisinostotarjouksen vuoden 2018 helmikuussa erääntyvän 100 miljoonan euron joukkovelkakirjan lainaosuuksista. Takaisinostotarjouksen lopputuloksena Cramo lunasti käteiskaupalla nimellisarvoltaan yhteensä 83,7 miljoonan edestä lainaosuuksia. Lunastamattomat lainaosuudet yhteismäärältään 16,3 miljoonaa euroa erääntyvät alkuperäisten lainaehtoien mukaisesti helmikuussa 2018.

Alla olevassa taulukossa on esitetty rahoitusvelkojen ja johdannaissopimusten sopimusperusteinen maturiteettianalyysi. Luvut kuvaavat diskonttaamattomia kassavirtoja. Maturiteettijakaumaan on sisällytetty johdannaiset, joiden sopimuksiin perustuvien juoksuajkojen tunteminen on välttämätöntä rahavirtojen ajoituksen ymmärtämisen kannalta.

1 000 €	Alle 1 vuosi	1-2 vuotta	2-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä
Rahoitusvelkojen takaisinmaksuaikataulu 31.12.2016					
Johdannaiset					
Valuuttatermiinit, kassasta maksut	-180				-180
Valuuttatermiinit, kassaan maksut	813				813
Koronvaihtosopimukset, kassasta maksut	-1 647	-1 656	-4 812	-1 753	-9 868
Koronvaihtosopimukset, kassaan maksut	-365	-289	194	601	141
Johdannaiset, netto	-1 379	-1 945	-4 618	-1 152	-9 094
Ostovelat ja muut korottomat velat	-86 285				-86 285
Rahoituslaitoslainojen lyhennykset ja rahoituskulut	-37 892	-26 966	-194 067	-148 506	-407 432
Rahoitusleasingvelkojen lyhennykset ja rahoituskulut	-2 733	-2 037	-1 233	-275	-6 278
Muut velat	-10 644	-207			-10 851
Yhteensä	-137 554	-29 210	-195 300	-148 781	-510 846

1 000 €	Alle 1 vuosi	1-2 vuotta	2-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä
Rahoitusvelkojen takaisinmaksuaikataulu 31.12.2015					
Johdannaiset					
Valuuttatermiinit, kassasta maksut	-123				-123
Valuuttatermiinit, kassaan maksut	780				780
Koronvaihtosopimukset, kassasta maksut	-1 859	-2 229	-5 625	-3 390	-13 103
Koronvaihtosopimukset, kassaan maksut			501	1 452	1 953
Johdannaiset, netto	-1 202	-2 229	-5 124	-1 938	-10 493
Ostovelat ja muut korottomat velat	-76 153				-76 153
Rahoituslaitoslainojen lyhennykset ja rahoituskulut	-66 523	-6 965	-148 965	-150 252	-372 705
Rahoitusleasingvelkojen lyhennykset ja rahoituskulut	-8 031	-2 671	-1 957	-1 519	-14 178
Muut velat	-10 772	-8	-204		-10 984
Yhteensä	-161 479	-9 644	-151 126	-151 771	-474 020

10 PÄÄOMARAKENTEEN HALLINTA

Konsernin pääomarakenteen hallinnan tavoitteena on varmistaa konsernin toimintaedellytykset kaikissa olosuhteissa sekä säilyttää pääomakustannusten kannalta optimaalinen pääomarakenne. Hallitus päättää pääomarakenteen tavoitteista ja konsernin rahoitustoiminto seuraa pääomarakenteen kehittymistä säännöllisesti. Pääomarakenteen tunnuslukuna seurataan nettovelkaantumisastetta (gearing) eli korollisen nettovelan suhdetta omaan pääomaan. Konsernin eräänä keskeisenä taloudellisenä tavoitteena on pitää nettovelkaantumisaste alle 100%:n. Tässä tavoitteessa onnistuttiin hyvin (31.12.2016: 74,5%, 31.12.2015: 75,1%).

Konsernin nettovelat olivat 31.12.2016 387,0 miljoonaa euroa. Nettovelat olivat 31.12.2015 368,4 miljoonaa euroa, joten vuoden 2016 aikana nettovelat suurensivat 18,6 miljoonaa euroa.

Tunnuslukujen arvot on esitetty alla olevassa taulukossa.

1 000 €	2016	2015
Korolliset velat	396 103	371 908
Rahat ja pankkisaamiset	9 099	-3 511
Korollinen nettovelka	387 004	368 397
Oma pääoma	519 671	490 743
Nettovelkaantumisaste, %	74,5	75,1

11. PITKÄ- JA LYHYTAIKAISET SAAMISET

1 000 €	2016	2015
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset yhteisyrityksiltä (kts. liite 30)	12 926	15 267
Eläkevarat (kts. liite 16)	47	33
Muut saamiset ¹	1 301	1 403
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	14 274	16 703
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	116 937	104 027
Muut saamiset	3 410	4 905
Siirtosaamiset	15 905	21 550
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	136 252	130 482

¹ Myytävissä olevat rahoitusvarat on epäolennaisen luonteensa vuoksi uudelleen luokiteltu alkuperäiseen hankintamenoön arvostettaviksi rahoitusvaroiksi ja ne esitetään osana muita pitkäaikaisia saamisia. Vertailukauden 2015 pitkäaikaiset muut saamiset ovat kasvaneet oikaisun seurauksena 187 tuhatta euroa.

Myyntisaamiset ovat korottomia, ja niiden pääasialliset maksuehdot ovat 14-60 päivää.

Myyntisaamisten arvonalentumisia on kirjattu tuloslaskelmaan yhteensä 2 255 (3 485) tuhatta euroa. Myyntisaamisten

arvonalentumisvaraus on muuttunut alla esitetyn taulukon mukaisesti. Luottotappioriskiä on kuvattu tarkemmin liitteessä 10.

1 000 €		
Myyntisaamisten arvonalentumisvarauksen muutokset		
	2016	2015
1.1.	5 576	6 130
Kurssimuutokset	-3	-19
Tilikauden kulu (+) / tuotto (-)	-740	-535
31.12.	4 833	5 576

Tasearvot vastaavat parhaiten sitä rahamäärää, joka on luottoriskin enimmäismäärä ottamatta huomioon vakuuksien käypää arvoa siinä tapauksessa, että toiset sopimusosapuolet eivät pysty täyttämään rahoitusinstrumentteihin liittyviä veloitteitaan. Konsernin toimintatapoihin ei kuulu vakuuksien hankkiminen myyntisaamisten ja muiden saamisten osalta. Myynti- ja muut saamiset eivät sisällä merkittäviä

luottoriskikeskittymiä. Myyntisaamisten ja muiden saamisten käypä arvo ei poikkea olennaisesti kirjanpitoarvosta.

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät liittyvät laskuttamattoman liikevaihdon jakсотukseen sekä etukäteen maksettuihin vuokra-, vakuutus-, henkilöstö- ja leasingmenoihin.

1 000 €		
Myyntisaamisten ikäjakausa	2016	2015
Erääntymättömät myyntisaamiset	98 318	79 601
1 – 30 päivää erääntyneet myyntisaamiset	13 043	18 759
31 – 60 päivää erääntyneet myyntisaamiset	2 916	2 182
61 – 90 päivää erääntyneet myyntisaamiset	309	455
91 – 180 päivää erääntyneet myyntisaamiset	780	1 048
Yli 180 päivää erääntyneet myyntisaamiset	1 571	1 982
Yhteensä	116 937	104 027

1 000 €		
Myyntisaamisten valuuttajakauma	2016	2015
EUR	31 218	27 640
SEK	61 162	56 811
NOK	11 594	9 985
DKK	9 011	5 588
PLN	1 617	1 729
Muut	2 335	2 274
Yhteensä	116 937	104 027

Myyntisaamisissa ei ole riskikeskittymää, koska asiakasmäärä on suuri ja myyntisaamiset ovat pääasiassa euro- sekä Ruotsin ja Norjan kruunun määrisiä.

12. VAIHTO-OMAIUUUS

1 000 €	2016	2015
Aineet, tarvikkeet ja myytävät tuotteet	8 817	9 055
Arvonalentumisvaraus	-96	-92
Yhteensä	8 721	8 963

Päättäneellä tilikaudella kirjattiin kuluksi 96 (92) tuhatta euroa, jolla vaihto-omaisuuden kirjanpitoarvo alennettiin vastaamaan sen nettorealisointiarvoa. Arvonalentuminen on kirjattu tuloslaskelman materiaaleihin ja palveluihin.

13. RAHAVARAT

1 000 €	2016	2015
Rahat ja pankkisaamiset	9 099	3 511
Yhteensä	9 099	3 511

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta sekä vaadittaessa nostettavissa olevista pankkitalletuksista. Rahavaroihin luokitelluilla erillä on enintään kolmen kuukauden maturiteetti hankinta-ajankohdasta lukien. Käytössä olevat luottolimiitit esitetään lainojen ryhmässä taseen lyhytaikaisissa veloissa.

Pankkisaamisten tuotto perustuu päivittäin vaihtuviin talletuskorkoihin. Tilinpäätöshetkellä konsernilla oli 206,1 (201,2) miljoonaa euroa käyttämättömiä sitovia luottolimiittejä, joiden osalta kaikki ennakkoehdot olivat täyttyneet.

Rahavirtalaskelman rahavarat vastaavat taseen rahavaroja 31.12.2016 ja 31.12.2015.

14. OSAKEPÄÄOMA JA OMAN PÄÄOMAN RAHASTOT

1 000 € Muutokset tilikaudella	Osake- määrä	Osake- pääoma	Muut rahastot	Yhteensä
1.1.2015	43 903 554	24 835	322 837	347 672
Osakemerkinnät	717 740		3 459	3 459
31.12.2015	44 621 294	24 835	326 297	351 132
Osakemerkinnät	69 260		602	602
31.12.2016	44 690 554	24 835	326 899	351 734

Cramo Oyj:llä oli tilikauden aikana voimassa osakepalkkiojärjestelmiä sekä One Cramo osakesäästöohjelmia. Osakeperusteiset maksut on esitetty liitteessä 29.

Jokainen osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa ja samansuuruiseen osinkoon. Tilinpäätöshetkellä osakepääoma oli kokonaan maksettu ja rekisteröity.

Muut rahastot

Muut rahastot sisältävät osakkeiden merkintähinnan sekä vanhan osakeyhtiölain aikana optio- tai muiden osakemerkintöjen yhteydessä syntyneen preemion.

1 000 € Muutokset tilikaudella	Suojaus- rahasto
1.1.2015	-8 162
Rahavirran suojaukset	
Käypään arvoon arvostuksesta syntyneet tappiot kaudella	1 281
Verot käypään arvoon arvostuksesta	-193
31.12.2015	-7 074
Rahavirran suojaukset	
Käypään arvoon arvostuksesta syntyneet voitot kaudella	-1 924
Verot käypään arvoon arvostuksesta	426
31.12.2016	-8 572

Suojausrahasto

Konsernin rahavirran suojaukseen käytettävistä korkojohdannaisista kaikki kuuluu suojauslaskennan piiriin. Tehokas osuus käyvän arvon muutoksista kirjataan suojausrahastoon. Tehottoman osuuden voitto tai tappio kirjataan tuloslaskelman rahoitustuottoihin tai -kuluihin.

Muuntoerot

Muuntoerot sisältävät euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet valuuttakurssierot.

Tilinpäätöshetkellä konserni ei ole suojannut mitään ulkomaisessa valuutassa raportoitavaa omaa pääomaa.

OSINGONJAKO

Hallitus esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle tilikauden 2016 osingoksi 0,75 (0,65) euroa osakkeelta.

15. KOROLLISET VELAT

1000 € Pitkäaikaiset korolliset velat	2016		2015	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Syndikoitu pankkilaina	183 189	183 189	187 815	187 815
Joukkovelkakirjalaina	161 089	163 949	99 769	105 451
Muut velat	202	202	358	358
Rahoitusleasingvelat	3 378	3 378	5 869	5 869
Yhteensä	347 858	350 718	293 811	299 493
Lyhytaikaiset korolliset velat	Kirjanpitoarvo		Kirjanpitoarvo	
Muut velat	10 636		10 764	
Rahoitusleasingvelat	2 639		7 873	
Yritystodistukset	34 970		59 460	
Yhteensä	48 245		78 097	
Korolliset velat yhteensä	396 103		371 908	

Lyhytaikaisten lainojen kirjanpitoarvot vastaavat olennaisilta osin käypää arvoa. Kaikki pankkilainat ovat vaihtuvakorkoisia, minkä vuoksi niiden käypä arvo ei poikkea merkittävästi kirjanpitoarvosta.

Muut velat muodustuvat pääosin tililimiiteistä sekä osamaksuveloista.

Konsernilla oli tilinpäätöshetkellä nostettavissa olevia sitovia luottolimiittejä yhteensä 206,1 (201,2) miljoonaa euroa, joista pitkäaikaisia 190,0 (185,0) miljoonaa euroa ja lyhytaikaisia 16,1 (16,2) miljoonaa euroa.

Marraskuussa 2016 Cramo laski liikkeeseen 150,0 miljoonan euron suuruisen vakuudettoman joukkovelkakirjalainan. Joukkovelkakirjalaina erääntyy 28.2.2022, ja sen vuotuinen kuponkikorko on 2,375 %.

Samanaikaisesti Cramo teki vapaaehtoisen takaisinostotarjouksen vuoden 2018 helmikuussa erääntyvän 100,0 miljoonan euron joukkovelkakirjan lainaosuuksista. Takaisinostotarjouksen lopputuloksena Cramo lunasti käteiskaupalla nimellisarvoltaan yhteensä 83,7 miljoonan edestä lainaosuuksia. Lunastamattomat lainaosuudet yhteismäärältään 16,3 miljoonaa euroa erääntyvät alkuperäisten lainaehtojen mukaisesti helmikuussa 2018.

1 000 €	2017	2018	2019	2020	2021	2022+	Yhteensä
Korollisten velkojen erääntymisaikataulu, 2016							
Syndikoitu pankkilaina				36 638	146 551		183 189
Joukkovelkakirjalaina		16 146				144 944	161 089
Muut velat	10 636	202					10 838
Rahoitusleasingvelat	2 639	1 970	1 169	240			6 018
Yritystodistukset	34 970						34 970
Yhteensä	48 245	18 318	1 169	36 878	146 551	144 944	396 103

1 000 €	2016	2017	2018	2019	2020	2021+	Yhteensä
Korollisten velkojen erääntymisaikataulu, 2015							
Syndikoitu pankkilaina					37 563	150 252	187 815
Joukkovelkakirjalaina			99 769				99 769
Muut velat	10 764	156	202				11 122
Rahoitusleasingvelat	7 873	2 577	1 891	1 164	237		13 742
Yritystodistukset	59 460						59 460
Yhteensä	78 097	2 733	101 862	1 164	37 800	150 252	371 908

Rahoitusleasingvelat

Konserni on tehnyt rahoitusleasing sopimuksia vuokrauskalustoon liittyen. Nämä leasing sopimukset ovat kestoltaan keskimäärin kolmesta viiteen vuotta. Rahoitusleasingvelat ovat pääosin muuttuvakorkoisia ja

sidottu 1-3 kuukauden markkinakorkoihin. Alla olevat taulukot kuvaavat, kuinka rahoitusleasing sopimukseen perustuvat vähimmäiskassavirrat jakaantuvat ajallisesti sekä valuutoittain tilinpäätöshetkellä.

1 000 €	2016	2015
Rahoitusleasingvelat – vähimmäisvuokrien kokonaismäärä		
Yhden vuoden kuluessa	2 733	8 006
Vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	3 544	6 124
Yhteensä	6 277	14 130
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	259	388
Rahoitusleasingvelkojen vähimmäisvuokrien nykyarvo	6 018	13 742

1 000 €	2016	2015
Rahoitusleasingvelat valuutoittain		
SEK	3 132	8 523
NOK	2 080	3 596
EUR	402	962
Muut	403	660
Yhteensä	6 018	13 742

Korollisten velkojen painotetut erääntymisaajat ja korkokannat	2016		2015	
	Erääntymisaika (vuotta)	Korkokanta, %	Erääntymisaika (vuotta)	Korkokanta, %
Pankkilainat pois lukien koronvaihtosopimukset	3,8	1,13	4,8	1,27
Pankkilainat sisältäen koronvaihtosopimukset	3,8	2,29	4,8	2,09
Joukkovelkakirjalaina	4,7	2,58	2,2	4,50
Yritystodistukset	0,1	0,49	0,1	0,49
Rahoitusleasingvelat	1,8	1,55	1,3	1,73
Muut velat	1,0	0,90	1,0	0,90
Yhteensä (sisältäen koronvaihtosopimukset)	3,8	2,20	3,1	2,43

16. ELÄKEVELVOITTEET

Eläkevelvoitteet on esitetty taseessa seuraavasti:

1 000 €	2016	2015
Taseeseen merkityt velat:		
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	1 470	1 659
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	140	48
Yhteensä	1 610	1 707
Taseeseen merkityt varat:		
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt (kts. liite 11)	47	33
Yhteensä	47	33

Konsernilla on useita eläkejärjestelyjä, joiden ehdot ja käytännöt riippuvat paikallisista olosuhteista konsernin toimintamaissa. Suurin osa eläkejärjestelyistä on maksupohjaisia eläkejärjestelyjä. Konsernilla on tilikauden päättyessä kaksi eläkejärjestelyä Saksassa ja Ruotsissa, jotka on luokiteltu etuuspohjaisiksi eläkejärjestelyiksi.

Saksan eläkejärjestely on rahastoimaton ja eläkevelvoitteet ovat konsernin omalla vastuulla. Eläkejärjestely koskee jo eläkkeelle jääneitä työntekijöitä.

Ruotsin etuuspohjaiset eläkevelvoitteet koskevat jo eläkkeelle jääneitä työntekijöitä. Eläkejärjestely on rahastoitu.

Taseen etuuspohjainen nettovelka määräytyy seuraavasti:

1 000 €	2016	2015
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	1 426	1 380
Varojen käypä arvo	-1 379	-1 413
Ylijäämä (-)/ Alijäämä (+)	47	-33
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	1 470	1 659
Nettovelka taseessa	1 517	1 627

Etuuspohjainen velvoite on muuttunut tilikaudella seuraavasti:

1 000 €	2016	2015
Kirjanpitoarvo 1.1.	3 039	3 094
Kurssierot	-52	30
Maksetut etuudet	-156	-169
Korkokulut	71	62
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-6	22
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 897	3 039

Etuuspohjaisen velvoitteen herkkyyden painotetuissa keskeisissä oletuksissa tapahtuville muutoksille:

	Oletuksen muutos	Oletuksen kasvun vaikutus	Oletuksen vähentymisen vaikutus
Diskonttauskorko, %	0,50	Velvoite pienenee 5,3	Velvoite kasvaa 5,8
Eläkkeiden nousuvauhti, %	1,00	Velvoite kasvaa 2,9	Velvoite pienenee 2,8
Odotettavissa oleva elinikä	1 vuosi	Velvoite kasvaa 8,1	Velvoite pienenee 8,3

Diskonttaamattomien eläkevelvoitteiden oletettu maturiteetianalyysi:

1 000 €	Vuoden kuluessa	1-2 vuoden kuluessa	2-5 vuoden kuluessa	Myöhemmin kuin 5 vuoden kuluessa	Yhteensä
31.12.2016					
Järjestelyistä suoritettavat maksut	244	235	649	2 168	3 296

Ruotsissa Alectan ITP-eläkejärjestelyt ovat monen työnantajan määrittelemiä etuuspohjaisia järjestelyjä. Alectasta ei ole mahdollista saada riittäviä tietoja työnantajan vastuuden ja etujen laskennasta, joten eläkejärjestely on tilinpäätöksessä käsitelty maksupohjaisena järjestelyinä.

Varojen käypä arvo muuttunut tilikaudella seuraavasti:

1 000 €	2016	2015
Kirjanpitoarvo 1.1.	1 413	1 276
Kurssierot	-54	28
Maksetut etuudet	-26	-27
Korkotuotot	40	32
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	5	103
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 379	1 413

Tuloslaskemaan merkitty kulu on määritetty seuraavasti:

1 000 €	2016	2015
Nettokorkotuotto (+) / -meno (-)	-31	-30
Yhteensä	-31	-30

Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät on kirjattu muihin laajan tuloksen eriin seuraavasti:

1 000 €	2016	2015
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät:		
Taloudellisten oletusten muutoksista johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot (-) / tappiot (+)	157	-305
Kokemusperäiset voitot (-) / tappiot (+)	-169	225
Yhteensä	-11	-81

Keskeiset vakuutusmatemaattiset oletukset olivat seuraavat:

%	2016	2015
Diskonttauskorko	1,47–2,50	2,02–3,00
Eläkkeiden nousuvauhti	2,00	2,00

17. MUUT PITKÄAIKAISET VELAT

1 000 €	2016	2015
Saadut ennakot	112	273
Muut pitkäaikaiset velat ¹	2 710	2 559
Yhteensä	2 822	2 832

1 Muut pitkäaikaiset velat koostuvat pääasiassa osakepalkkiojärjelmän rahana maksettavasta osuudesta sekä yrityshankintoihin liittyvästä ehdollisesta kauppahintavelasta.

19. VAKUUEDET JA VASTUUSITOUMUKSET

1 000 €	2016	2015
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Velat, joille annettu vakuuksia		
Rahoitusleasingvelat	6 018	13 741
Annetut vakuudet		
Pantit, rahoitusleasing	15 166	34 983
Muut vastuut		
Investointisitoumukset	53 874	24 995
Muut vastuut	1 344	1 182
Konsernin osuus yhteisyritysten vastuusitoumuksista	90	65

Yhteisyritysten vastuut katso liite 7.

1 000 €	2016	2015
Vuokravastuut, toimitilavuokrat		
Yhden vuoden kuluessa	29 434	29 284
Vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	59 575	55 919
Yli viiden vuoden kuluttua	9 665	4 903
Yhteensä	98 674	90 106

1 000 €	2016	2015
Operatiiviset leasingvastuut		
Yhden vuoden kuluessa	10 394	10 335
Vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	10 259	12 795
Yhteensä	20 653	23 130

Konserni on tehnyt operatiivisia leasing-sopimuksia vuokrauskalustoon ja ajoneuvoihin liittyen. Nämä leasing-sopimukset ovat kestoaltaan enintään 5 vuotta.

18. OSTO- JA MUUT VELAT

1 000 €	2016	2015
Ostovelat	69 930	63 432
Saadut ennakot	14 943	12 607
Siirtovelat	46 977	47 310
Muut lyhytaikaiset velat	16 356	12 721
Yhteensä	148 205	136 070

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät muodostuvat jaksotetuista henkilöstökuluista ja asiakasbonuksista.

Ostovelkojen ja muiden velkojen käypä arvo ei poikkea olennaisesti kirjanpitoarvosta.

Yllä mainittujen velkojen ehdot

- Ostovelat ovat korottomia ja niiden tavanomainen maksuaika on 14-60 päivää
- Muut lyhytaikaiset velat ovat korottomia ja niiden keskimääräinen maksuaika on kolme kuukautta

20. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

1 000 €	2016	2015
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden nettomyyntivoitto	14 704	9 309
Ehdollisten kauppahintavelkojen tuloutus		396
Toimitilojen vuokratuotot	676	752
Vakuutuskorvaukset	427	480
Muut tuotot	1 591	2 526
Yhteensä	17 398	13 462

21. MATERIAALIT JA PALVELUT

1 000 €	2016	2015
Jälleenvuokrauksen kustannukset	-32 284	-35 427
Myytyjä tavaroita vastaavat kustannukset	-25 154	-29 813
Korjaus- ja huoltokustannukset	-51 967	-50 784
Kuljetuskustannukset	-55 283	-53 082
Ulkopuoliset palvelut	-74 714	-67 513
Yhteensä	-239 402	-236 619

22. TYÖSUHDE-ETUUKSISTA AIHEUTUVAT KULUT

1 000 €	2016	2015
Palkat ja palkkiot	-115 694	-107 084
Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet	-431	-1 510
Osakeperusteiset maksut ¹	-2 202	-1 969
Sosiaaliturvasta aiheutuvat kulut	-26 005	-23 580
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	-11 498	-9 755
Yhteensä	-155 831	-143 899

1 Tilikaudella 2016 osakeperusteiset maksut sisältävät 261 (255) tuhatta euroa irtisanomisen yhteydessä suoritettavia etuuksia, jotka on liitetiedossa esitetty irtisanomisen yhteydessä suoritettavina etuuksina.

23. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

1 000 €	2016	2015
Toimitilavuokrat	-31 324	-31 412
Toimitilojen muut kulut	-12 470	-11 973
Leasingkulut	-9 852	-11 613
Luottotappiot	-2 255	-3 485
Markkinointikulut	-7 996	-8 116
ICT	-10 234	-10 010
Vuokratyövoima	-11 094	-8 937
Muut henkilöstökulut	-12 381	-10 537
Muut hallinto- ja liiketoiminnan kulut	-19 474	-19 427
Yhteensä	-117 081	-115 510
Tilintarkastajien palkkiot		
Tilintarkastusyhteisö KPMG		
Tilintarkastuspalkkiot	-395	-400
Veroneuvonta	-24	-57
Muut palvelut	-72	-56
Yhteensä	-491	-513
Muut tilintarkastusyhteisöt		
Tilintarkastuspalkkiot	-27	-28
Veroneuvonta	-3	
Muut palvelut	-2	
Yhteensä	-32	-28
Yhteensä	-523	-541

	2016	2015
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä	2 550	2 486
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä yhteisyrityksissä	331	347

Tiedot konsernin johtohenkilöiden työsuhte-etuuksista esitetään liitetiedossa 30 ja osakeperusteisiin maksuihin liittyvät tiedot esitetään liitetiedossa 29. Yhteisyritykset, kts. liitetieto 7.

24. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

1 000 €	2016	2015
Poistot aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä	-102 695	-96 973
Poistot aineettomista hyödykkeistä	-2 703	-2 475
Yhteensä	-105 397	-99 448
Arvonalentumistappiot aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä	-6 145	-1 430
Arvonalentumistappiot aineettomista hyödykkeistä	-419	
Poistot ja arvonalentumistappiot käyttöomaisuudesta	-111 962	-100 878
Yrityshankinnoista aiheutuneiden aineettomien hyödykkeiden poistot	-4 867	-8 114
Yrityshankinnoista aiheutuneiden aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistappiot	-3 167	
Yrityshankinnoista aiheutuneet poistot ja arvonalentumistappiot	-8 034	-8 114
Poistot ja arvonalentumistappiot yhteensä	-119 995	-108 991
Poistot aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä	-102 695	-96 973
Poistot aineettomista hyödykkeistä	-2 703	-2 475
Yrityshankinnoista aiheutuneiden aineettomien hyödykkeiden poistot	-4 867	-8 114
Poistot yhteensä	-110 264	-107 562
Arvonalentumistappiot aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä	-6 145	-1 430
Arvonalentumistappiot aineettomista hyödykkeistä	-419	
Yrityshankinnoista aiheutuneiden aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistappiot	-3 167	
Arvonalentumistappiot yhteensä	-9 731	-1 430
Poistot ja arvonalentumistappiot yhteensä	-119 995	-108 991

Vuonna 2016 kirjattiin EUR 3,6 miljoonaa arvonalentumistappioita liikearvosta tai aineettomista hyödykkeistä liittyen Itä-Eurooppaan ja Tanskaan. Vertailuvuonna ei kirjattu arvonalentumistappioita liikearvosta tai aineettomista hyödykkeistä.

Lisäksi Itä-Euroopan ja Tanskan liiketoimintoihin kohdistui EUR 4,4 (0,0) miljoonaa aineellisten käyttöomaisuuden arvonalentumistappioita.

Liitetiedossa 5 esitellään liikearvon ja muiden taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomien aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistestaus.

25. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

1 000 €	2016	2015
Korkotuotot lainasaatavista ja rahavaroista	878	990
Valuuttakurssivoitot, ei suojauslaskennassa olevat valuuttajohdannaiset	2 851	8 525
Muut valuuttakurssivoitot	6 055	1 518
Muut rahoitustuotot		5
Rahoitustuotot	9 784	11 038
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoön arvostettavista rahoituslainoista	-7 658	-8 050
Korkokulut, rahoitusleasing	-162	-510
Nettokorkokulut rahavirran suojausiksi määritellyistä korkojohdannaisista	-2 937	-3 030
Valuuttakurssitappiot, ei suojauslaskennassa olevat valuuttajohdannaiset	-5 651	-5 826
Muut valuuttakurssitappiot	-3 533	-4 881
Korollisiin velkoihin liittyvät järjestely- ja varauspalkkiot	-1 517	-1 565
Muut rahoituskulut	-177	-99
Rahoituskulut	-21 633	-23 961
Rahoitustuotot ja -kulut, netto	-11 849	-12 923

Konsernin rahoituspolitiikan mukaisesti suojauslaskentaan kuuluvina rahavirran suojausina käytetään koronvaihto-sopimuksia, joiden määrä, maturiteetti ja muut ehdot vastaavat suojauskohteen ehtoja. Siten

suojaus on täysin tehokas. Tilikauden aikana ei ole kirjattu tehottomuutta rahavirran suojauksista.

26. TULOVEROT

1 000 €	2016	2015
Tuloslaskelmaan kirjatut verot		
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	-11 591	-11 922
Edellisten tilikausien verot	-102	-663
Laskennallisten verojen muutos	-6 594	-1 490
Tuloverot yhteensä	-18 287	-14 075

Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	2016			2015		
	Ennen veroja	Verovaikutus	Verojen jälkeen	Ennen veroja	Verovaikutus	Verojen jälkeen
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	11	6	5	80	-22	59
Suojausrahaston muutos	-1 924	-426	-1 498	1 281	-193	1 088
Osuus yhteisyritysten laajan tuloksen eristä	3 348		3 348	-2 040		-2 040
Likvidaatiosta syntyneen muuntoeron siirtäminen tuloslaskelmaan	-267		-267			
Muuntoerojen vaikutus	-13 347		-13 347	6 778		6 778
Yhteensä	-12 179	-420	-11 759	6 099	-215	5 885

Efektiivisen verokannan täsmäytys

Tuloslaskelman verokulun ja konsernin kotimaan 20 %:n (2015 20%) verokannalla laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma:

1 000 €	2016	2015
Voitto ennen veroja	86 856	63 791
Vero laskettuna kotimaan yhtiöverokannalla	-17 371	-12 758
Ulkomaisten tytäryhtiöiden poikkeavat verokannat +/-	-1 226	-734
Edellisten tilikausien verot	-102	-663
Verokantojen muutos	33	85
Verovapaat tulot	163	134
Vähennyskelvottomat kulut	-1 441	-525
Osuus yhteisyritysten tuloksesta veroilla vähennettynä	266	79
Verotukselliset tappiot, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista	-17	-1 688
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden käyttö	453	639
Laskennalliset verosaamiset aiemmin kirjaamattomista tappioista	1 034	1 474
Muut erät	-79	-118
Tuloverot tuloslaskelmassa	-18 287	-14 075
Konsernin efektiivinen verokanta, %	21,1	22,1

Laskennallisten verojen laskennassa käytettävät verokannat ovat muuttuneet seuraavasti: 2016: Slovakia 23 %:sta 21 %:iin (2015 Norja 27 %:sta 25 %:iin).

27. OSAKEKOHTAINEN TULOS

	2016	2015
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos, 1 000 €	68 569	49 715
Osakkeiden lukumäärä		
Ulkona olevien osakkeiden painotettu keskiarvo	44 444 804	44 067 946
Liikkeeseen laskettujen optioiden ja osakeohjelmien vaikutus	231 057	193 064
Laimennettu ulkona olevien osakkeiden painotettu keskiarvo	44 675 861	44 261 010
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu		
Laimentamaton, €	1,54	1,13
Laimennusvaikutuksella oikaistu, €	1,53	1,12

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos tilikauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla. Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa otetaan huomioon kaikkien laimentavien potentiaalisten osakkeiden osakkeiksi muuttamisesta johtuva laimentava vaikutus.

29. OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Tilikauden aikana konsernissa oli voimassa osakepalkkiojärjestelmiä sekä One Cramo osakesäästöohjelmia. Viimeinen optio-ohjelma, optio-oikeudet 2011 raukesi 31.12.2015. Konsernilla on kaksi osakepalkkiojärjestelmää, jotka se on ottanut käyttöönsä osana konsernin avainhenkilöiden kannustin- ja sitouttamisjärjestelmää. Vuonna 2012 päätetty osakepalkkiojärjestelmä kattaa ansaintajaksot 2012, 2013 ja 2014 ja vuonna 2015 päätetty osakepalkkiojärjestelmä ansaintajaksot 2015, 2016 ja 2017. One Cramo osakesäästöohjelman tavoitteena on kannustaa konsernin työntekijöitä yrityksen osakkeenomistajiksi. Viides One Cramo osakeohjelman säästökausi alkoi 1. lokakuuta 2016.

Optio- ja osakeohjelmien vaikutus tulokseen ja taloudelliseen asemaan

1 000 €	
Tilikauden kulut, osakeperusteiset maksut	2 463
Tilikauden kulut, osakeperusteiset maksut, osakkeina toteutettavat	1 002
Osakeperusteisista maksuista aiheutuva velka 31.12.2016	2 407

Konsernilla on laimentavana osakkeiden määrää lisäävänä instrumenttina osakeohjelmia. Konsernilla oli myös osakeoptioita tilikauden 2015 päättymiseen asti, jolloin viimeinen optio-ohjelma raukesi. Osakeoptioilla on laimentava vaikutus, kun osakeoptioiden merkintähinta on alempi kuin osakkeen käypä arvo. Laimennusvaikutukseksi tulee se määrä osakkeita, jotka joudutaan laskemaan liikkeelle vastikkeettomana, koska optioiden merkitsemisestä saatavilla varoilla konserni ei voisi laskea liikkeelle samaa määrää osakkeita käypään arvoon. Osakkeen käypä arvo perustuu osakkeiden tilikauden keskimääräiseen hintaan.

28. MUUT EI-RAHAVIRTAVAIKUTTEISET OIKAISUT

1 000 €	2016	2015
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden nettomyyntivoitot	-14 704	-9 309
Osakeperusteiset maksut	1 002	826
Välillinen muuntoero siirretty tulokseen likvidoinnin seurauksena	-267	
Ehdollisten kauppahintavelkojen tuloutus		-396
Muut ei-rahavirtavaikutteiset oikaisut	80	79
Yhteensä	-13 889	-8 806

OPTIOT

Tilikauden aikana yhtiöllä ei ollut voimassaolevia optio-ohjelmia. Viimeinen optio-ohjelma raukesi 31.12.2015. Optioiden tarkemmat ehdot on esitetty alla olevassa taulukossa.

Optiot	Optio-oikeudet 2011
Yhtiökokouspäivä	24.3.2011
Alkuperäinen myöntämispäivä	31.10.2011
Optioiden maksimimäärä, kpl	1 000 000
Merkittäviä osakkeita per optio, kpl	1
Alkuperäinen merkintähinta, €	7,30
Osinko-oikaisu	Kyllä
Merkintähinta 31.12.2015, € ¹	5,43
Merkintäaika alkaa, pvm (vapautuminen)	1.10.2014
Merkintäaika päättyy, pvm (raukeaminen)	31.12.2015
Enimmäisvoimassaoloaika, vuotta	4,2
Jäljellä oleva voimassaoloaika, vuotta	-
Henkilöitä 31.12.2015	Raennut

1 Merkintähintaa alennetaan maksettujen osinkojen määrällä vuosittain.

Optiot Tapahtumat 2015	Optio-oikeudet 2011	Merkintähinta, painotettu keskiarvo, € ¹
Optioiden määrät 1.1.2015		
Kauden alussa ulkona olevat	625 525	5,98
Tilikauden muutokset		
Kaudella myönnetty		
Kaudella menetetyt		
Kaudella toteutetut	625 525	5,43
Kaudella rauenneet		
Osakehinnan painotettu keskiarvo, € ²	17,08	
Optioiden määrät 31.12.2015		
Kauden lopussa ulkona olevat	-	
Kauden lopussa toteutettavissa olevat	-	

1 Merkintähintana käytetty tilikauden alussa 31.12.2014 tilannetta. Tilikaudella menetettyjen optioiden osalta on painotettua merkintähintaa laskettaessa käytetty 31.12.2015 tilannetta ja osakemerkintöjen osalta toteutunutta merkintähintaa.

2 Osakkeen vaihdolla painotettu keskiarvo tilikaudella tai sen aikana olleella merkintäjaksolla.

OSAKEPALKKIOJÄRJESTELMÄ

Konsernilla on kaksi osakepalkkiojärjestelmää, jotka se on ottanut käyttöönsä osana konsernin avainhenkilöiden kannustin- ja sitouttamisjärjestelmää. Vuonna 2012 päätetty osakepalkkiojärjestelmä kattaa ansaintajaksot 2012, 2013 ja 2014 ja vuonna 2015 päätetty osakepalkkiojärjestelmä ansaintajaksot 2015, 2016 ja 2017. Järjestelmät tarjoavat kohderyhmälle mahdollisuuden ansaita osakkeita palkkiona ansaintajaksolle asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta.

Järjestelmien perusteella annetaan palkkiona yhteensä enintään 2.000.000 osaketta ansaintajaksolta 2012-2017 sisältäen rahaosuuden, joka tarvitaan palkkiosta avainhenkilöille aiheutuviin veroihin ja

veronluonteisiin maksuihin osakkeiden kirjaamishetkellä. Palkkiot maksetaan avainhenkilöille noin kahden vuoden kuluttua palkkioiden vahvistamisesta. Ansaintajaksolta 2013 palkkiot maksettiin tammikuussa 2016.

Osakepalkkiojärjestelmän perustiedot ja määrien muutokset on esitetty alla olevissa taulukoissa. Koska osakepalkkion rahana maksettava osuus katsotaan myös osakeperusteiseksi maksuksi, alla olevat määrät on esitetty bruttomääräisinä eli osakekannustimien lukumääriin sisältyy sekä osakkeina maksettava osuus että rahana maksettavan osuuden määrä osakkeiksi muunnettuna.

Osakepalkkiojärjestelmä Perustiedot	Ansaintajakso 2013	Ansaintajakso 2014	Ansaintajakso 2015	Ansaintajakso 2016
Osakkeiden maksimimäärä, kpl		1 000 000		1 000 000
Osinko-oikaisu	-	-	-	-
Myöntämispäivä	15.4.2013	17.3.2014	14.4.2015	5.7.2016
Ansaintajakso alkaa, pvm	1.1.2013	1.1.2014	1.1.2015	1.1.2016
Ansaintajakso päättyy, pvm	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016
Osakkeiden vapautuminen, pvm	15.1.2016	31.1.2017	31.1.2018	31.1.2019
Oikeuden syntymisehdot	EPS	EPS	EPS	EPS
	Työssäolovelvoite	Työssäolovelvoite	Työssäolovelvoite	Työssäolovelvoite
Enimmäisvoimassaoloaika, vuotta	2,8	2,9	2,8	2,6
Jäljellä oleva voimassaoloaika, vuotta	-	0,1	1,1	2,1
Henkilöitä 31.12.2016	Rauennut	52	55	66
Toteutustapa	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake

Osakepalkkiojärjestelmä Tapahtumat 2016	Ansaintajakso 2013 ²	Ansaintajakso 2014 ²	Ansaintajakso 2015 ²	Ansaintajakso 2016 ²	Painotettu jäljellä oleva voimassa- oloaika, vuotta
1.1.2016					
Kauden alussa ulkona olevat ¹	275 000	308 000	316 000		
Tilikauden muutokset¹					
Kaudella myönnettyt				252 000	
Kaudella menetetyt		21 500	27 000	9 000	
Kaudella toteutetut	275 000				
Kaudella rauenneet					
31.12.2016					
Kauden lopussa ulkona olevat ¹		286 500	289 000	243 000	1,5
Saavutettu palkkiotavoite	30%	14%	56%	80%	
Saavutettua palkkiotavoitetta vastaava osakemäärä	82 500	40 110	162 563	194 400	

1 Palkkiona saatavien osakkeiden maksimimäärä, jos 100 %:n tavoitetaso olisi saavutettu.

2 Osakkeiden lukumäärä on esitetty bruttomääräisenä eli se sisältää sekä osakkeina maksettavan osuuden että rahana maksettavan osuuden osakkeiksi muunnettuna.

Osakepalkkiojärjestelmä Tapahtumat 2015	Ansaintajakso 2012 ²	Ansaintajakso 2013 ²	Ansaintajakso 2014 ²	Ansaintajakso 2015 ²	Painotettu jäljellä oleva voimassa- oloaika, vuotta
1.1.2015					
Kauden alussa ulkona olevat ¹	266 000	299 000	333 000		
Tilikauden muutokset¹					
Kaudella myönnettyt				316 000	
Kaudella menetetyt		24 000	25 000		
Kaudella toteutetut	266 000				
Kaudella rauenneet					
31.12.2015					
Kauden lopussa ulkona olevat ¹		275 000	308 000	316 000	1,6
Saavutettu palkkiotavoite	15 %	30 %	14 %	61 %	
Saavutettua palkkiotavoitetta vastaava osakemäärä	39 900	82 500	43 120	192 760	

1 Palkkiona saatavien osakkeiden maksimimäärä, jos 100 %:n tavoitetaso olisi saavutettu.

2 Osakkeiden lukumäärä on esitetty bruttomääräisenä eli se sisältää sekä osakkeina maksettavan osuuden että rahana maksettavan osuuden osakkeiksi muunnettuna.

Käyvän arvon määrittäminen

Tilikaudella 2016 myönnettyjen osakepalkkioiden käyvän arvon määrityksessä käytetyt keskeiset parametrit on esitetty vieressä olevassa taulukossa. Oma pääomana maksettavan osuuden käypä arvo on määritetty myöntämispäivänä ja se kirjataan kuluksi järjestelmän ansaintajaksolle. Rahana maksettavan osuuden käypä arvo määritetään uudelleen jokaisena raportointipäivänä ja se kirjataan kuluksi järjestelmän ansaintajaksolle. Palkkion käyvän arvon kokonaismäärä perustuu 80 %:n tavoitetasoon saavuttamiseen sekä yhtiön 31.12.2016 tehtyyn arvioon vapautuvien osakkeiden määrästä.

Osakepalkkiojärjestelmä Arvostusparametrit	Ansainta- jakso 2016
Osakkeen kurssi myöntämishetkellä, €	18,61
Osinkotuotto-oletus, €	1,36
Osakkeina maksettavan palkkion käypä arvo per osake, €	17,25
Rahana maksettavan palkkion käypä arvo per osake 31.12.2016, €	23,79
Käypä arvo yhteensä 31.12.2016, tuhatta €	3 642

OSAKESÄÄSTÖOHJELMA

One Cramo osakesäästöohjelman tavoitteena on kannustaa Cramo-konsernin työntekijöitä ryhtymään yrityksen osakkeenomistajiksi sekä palkita heitä yrityksen tavoitteiden mukaisesta toiminnasta. Tavoitteena on myös vahvistaa yhteyttä Cramon osakkeenomistajien ja työntekijöiden välillä. Viides One Cramo osakeohjelman säästökausi alkoi 1. lokakuuta 2016.

Säästökauden aikana osallistujat voivat säästää 2-5 % bruttokuukausipalkasta. Kunkin säästökauden kaikkien säästöjen kokonaismäärä voi olla enintään 4 miljoonaa euroa. Säästöillä ostetaan osallistujille automaattisesti Cramon osakkeita markkinahintaan neljännesvuosittain tulosjulkistuksen jälkeen. Ohjelmaan osallistuva henkilö saa maksutta yhden lisäosakkeen kutakin kahta ostettua säästöosaketta kohden, jos hän omistaa säästökaudelta hankitut säästöosakkeet määrätyn omistusjakson päättymiseen asti. Lisäksi lisäosakkeiden saamisen edellytyksenä on osallistujan

työsuhteen voimassaolo omistusjakson päättymiseen asti. Lisäosakkeet maksetaan osittain yhtiön osakkeina ja osittain rahana. Rahaosuudella pyritään kattamaan palkkiosta osallistujalle aiheutuvia veroja ja veronluonteisia maksuja.

Ensimmäinen säästökausi 2012-2013 päättyi 30.9.2013 ja siihen liittyvät lisäosakkeet luovutettiin toukokuussa 2016. Toinen säästökausi 2013-2014 päättyi 30.9.2014 ja siihen liittyvät lisäosakkeet luovutetaan toukokuussa 2017.

IFRS2-standardin mukaisesti omana pääomana maksettavat lisäosakkeet arvostetaan käypään arvoon säästöosakkeiden hankintahetkellä. Rahana maksettavan osuuden käypä arvo määritetään uudelleen jokaisena raportointipäivänä. Osakesäästöohjelmien kulut kirjataan ansaintajaksolle, jotka päättyvät noin kolmen vuoden kuluttua myöntämispäivästä.

Osakesäästöohjelman perustiedot ja määrien muutokset on esitetty alla olevissa taulukoissa.

One Cramo osakesäästöohjelma Perustiedot	One Cramo 2012-2013	One Cramo 2013-2014	One Cramo 2014-2015	One Cramo 2015-2016
Myöntämispäivä	22.2.2013	26.2.2014	24.2.2015	24.2.2016
Osakkeiden vapautumispäivä	15.5.2016	15.5.2017	15.5.2018	15.5.2019
Enimmäisvoimassaoloaika, vuotta	3,2	3,2	3,2	3,2
Jäljellä oleva voimassaoloaika, vuotta	-	0,4	1,4	2,4
Henkilöitä tilikauden päättyessä		362	365	380
Toteutustapa	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake

One Cramo osakesäästöohjelma Tapahtumat 2016	One Cramo 2012-2013 ¹	One Cramo 2013-2014 ¹	One Cramo 2014-2015 ¹	One Cramo 2015-2016 ¹
1.1.2016				
Kauden alussa ulkona olevat	25 445	23 091	17 748	
Tilikauden muutokset				
Kaudella myönnetty				16 301
Kaudella menetetyt	821	2 246	1 600	855
Kaudella toteutetut	24 624			
Kaudella rauenneet				
31.12.2016				
Kauden lopussa ulkona olevat		20 845	16 149	15 446

¹ Palkkiona maksettavien lisäosakkeiden lukumäärä on esitetty bruttomääräisenä eli se sisältää sekä osakkeina maksettavan osuuden että rahana maksettavan osuuden osakkeiksi muunnettuna.

One Cramo osakesäästöohjelma Tapahtumat 2015	One Cramo 2012-2013 ¹	One Cramo 2013-2014 ¹	One Cramo 2014-2015 ¹
1.1.2015			
Kauden alussa ulkona olevat	27 812	24 770	
Tilikauden muutokset			
Kaudella myönnetty			18 470
Kaudella menetetyt	2 367	1 679	722
Kaudella toteutetut			
Kaudella rauenneet			
31.12.2015			
Kauden lopussa ulkona olevat	25 445	23 091	17 748

¹ Palkkiona maksettavien lisäosakkeiden lukumäärä on esitetty bruttomääräisenä eli se sisältää sekä osakkeina maksettavan osuuden että rahana maksettavan osuuden osakkeiksi muunnettuna.

Käyvän arvon määrittäminen

Tilikaudella 2016 myönnettyjen One Cramo osakesäästöohjelman lisäosakkeiden käyvän arvon määrittämisessä käytetyt keskeiset parametrit on esitetty alla olevassa taulukossa. Omana pääomana maksettavan osuuden käypä arvo on määritetty myöntämispäivänä ja se kirjataan kuluksi järjestelmän ansaintajaksolle. Rahana maksettavan osuuden käypä arvo määritetään uudelleen jokaisena raportointipäivänä ja se kirjataan kuluksi järjestelmän ansaintajaksolle. Palkkion käyvän arvon kokonaismäärä perustuu yhtiön 31.12.2016 tehtyyn arvioon vapautuvien osakkeiden määrästä.

One Cramo osakesäästöohjelma Arvostusparametrit	One Cramo 2015-2016
Osakkeen kurssi myöntämishetkellä, €	20,30
Osakkeen kurssi kauden lopussa, €	23,79
Oman pääoman kustannus	8,30 %
Omistusjakso, vuotta	2,9
Rahoituskulu per osake, €	1,26
Osinkotuotto-oletus, €	2,15
Oman pääomana maksettavan osuuden käypä arvo per osake, €	13,10
Rahana maksettavan osuuden käypä arvo per osake 31.12.2016, €	23,79
Käypä arvo yhteensä 31.12.2016, tuhatta €	261

30. LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Konsernin lähipiiriin kuuluvat hallituksen ja konsernin johtoryhmän jäsenet (johtoon kuuluvat avainhenkilöt), heidän läheiset perheenjäsenensä sekä organisaatiot, joihin lähipiiriin kuuluvilla henkilöillä on määräysvalta tai huomattava vaikutusvalta, tytäryhtiöt ja yhteisyritykset. Tytäryhtiöt on lueltelut liitteessä 31. Konserniyritykset ja Yhteisyritykset liitteessä 7.

Lähipiiritapahtumina on esitetty sellaiset liiketoimet, jotka eivät eliminoitu konsernitilinpäätöksessä.

Leif Gustafsson aloitti toimitusjohtajana 1.1.2016 Vesa Koivulan siirtymässä eläkkeelle.

Toimitusjohtajan palkan ja palkkioiden perusteella on kirjattu tulosvaikutteisesti työntekijän eläkelain (TyEL, 395/2006) eläkekuluja 194,4 (95,7) tuhatta euroa. TyEL on osa suomalaista sosiaaliturvaa ja se on luonteeltaan kollektiivinen järjestely, jossa työnantajalla ei ole suoraa vastuuta eläkkeestä, vaan vastuu on koko eläkejärjestelmällä. TyEL-järjestelyssä eläkkeiden rahoitus tapahtuu kahdella eri tavalla: osa tulevaisuudessa maksettavista eläkkeistä rahastoidaan etukäteen, ja osa rahoitetaan niin sanotun jakojärjestelmän kautta vasta silloin, kun kyseiset eläkkeet maksetaan.

Konsernijohtajan eläkeiksi on sovittu 65 vuotta. Lakisääteisen eläkkeen lisäksi Cramo tarjoaa konsernijohtajalle sekä yhdelle konsernin johtoryhmän jäsenelle vapaaehtoisen eläkevakuutuksen. Konsernijohtajan toimitusuhteen irtisanomisaika on 6 kuukautta, minkä aikana hän saa täyden palkan. Mikäli työnantaja irtosanoi toimitusuhteen, konsernijohtaja voi olla oikeutettu 12 kuukauden palkkaa vastaavaan erorahaan.

Palkat ja palkkiot esittämistapaa lähipiiritapahtumissa on muutettu suoriteperusteiseksi. Oikaisun seurauksena vertailukauden konsernin johtoryhmän työsuhte-etuudet kasvoivat 351 tuhatta euroa. Työsuhteen päättymisen jälkeisinä etuuksina on käsitelty vapaaehtoiset eläkejärjestelyt, jotka kaikki ovat maksupohjaisia eläkejärjestelyjä.

Osakeperusteiset maksut ovat konsernijohtajalle ja muulle johtoryhmälle myönnettyjen osakeohjelmien IFRS 2 mukaisia kulukirjauksia. Osakeperusteiset maksut on esitetty liitetiedossa 29.

Cramo Oyj:n avainhenkilöiden osakepohjaisessa kannustinjärjestelmässä on ansaintajaksoina kalenterivuodet alkaen vuodesta 2012. Palkkiot vuodelta 2013 maksettiin 15.1.2016 (2012: 8.1.2015). Konsernijohtajalle ja muulle johtoryhmälle osakkeita jaettiin maksuttomana suunnattuna osakeantina yhteensä 13 605 (8 344), minkä lisäksi palkkioita maksettiin käteisenä yhteensä 268,3 (107,7) tuhatta euroa.

Cramo Oyj:n koko henkilöstön osakepohjainen One Cramo säästö-ohjelma alkoi vuonna 2012. Lisäosakkeet ensimmäiseltä säästökaudelta 2012-2013 maksettiin 16.5.2016. Konsernin johtoryhmälle osakkeita jaettiin maksuttomana suunnattuna osakeantina yhteensä 462, minkä lisäksi palkkioita maksettiin käteisenä yhteensä 9,8 tuhatta euroa.

Vuonna 2015 optio-ohjelma 2011 perusteella konsernijohtaja ja muu johtoryhmä merkitsi yhteensä 3 910 uutta osaketta ja myi yhteensä 293 540 optiota.

1 000 €	2016	2015
Johdon työsuhte-etuudet		
Toimitusjohtajan työsuhte-etuudet		
Palkat, palkkiot ja luontoisedut	917	412
Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet		1 140
Työsuhteen päättymisen jälkeiset edut	155	84
Osakeperusteiset maksut	72	257
Yhteensä	1 143	1 892
Muun konsernijohdon työsuhte-etuudet		
Palkat, palkkiot ja luontoisedut	1 986	1 969
Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet	431	2
Työsuhteen päättymisen jälkeiset edut	85	35
Osakeperusteiset maksut	563	748
Yhteensä	3 065	2 754
Konsernin johtoryhmän työsuhte-etuudet yhteensä	4 208	4 646

Lähipiiriin kuuluvien kanssa suoritettavat liiketoimet

Tatu Hauhio, johtaja, Itä-Eurooppa ja Cramo Finlandin toimitusjohtaja on osakkaana Kiinteistö Oy Hosionrinteessä, jolle on maksettu kiinteistövuokria 1 733 (1 733) tuhatta euroa perustuen markkinaehtoiseen vuokratasoon.

Lähipiiriin kuuluville annetut lainat

1 000 €	2016	2015
Lainat yhteisyrityksille¹		
1.1.	15 478	17 656
Takaisinmaksut	-2 340	-2 389
Kertyneet korot	362	443
Saadut korot	-573	-232
31.12.	12 926	15 478

¹ Fortrent Oy.

1 000 €	2016	2015
Hallituksen jäsenten etuudet		
Hallituksen jäsenet:		
Helene Biström, puheenjohtaja	74	74
Erkki Stenberg, varapuheenjohtaja	48	39
Perttu Louhiluoto	35	
Peter Nilsson	39	38
Joakim Rubin	48	39
Raimo Seppänen	39	39
Caroline Sundewall	43	40
Aikaisemmat hallituksen jäsenet:		
Eino Halonen	1	50
Leif Boström	1	40
Victor Hartwall		1
Yhteensä	328	360

Hallituksen palkkioista 90 (145) tuhatta euroa on maksettu Cramon osakkeina.

31. KONSERNIYRITYKSET

Konserni muodostuu Cramo Oyj:stä sekä seuraavista tytäryhtiöistä.

Tytäryhtiöt	Kotipaikka	Omistusosuus %	
		Emoyhtiö	Konserni
Cramo AB	Sollentuna	Ruotsi	100
Cramo Adapteo AB	Sollentuna	Ruotsi	100
Cramo AG	Feldkirchen	Saksa	100
Cramo Adapteo GmbH	Frankfurt	Saksa	100
Cramo A/S	Glostrup	Tanska	100
Cramo AS	Oslo	Norja	100
Cramo AS Estonia	Tallinna	Viro	100
Cramo Finance NV	Antwerpen	Belgia	99,9
Cramo Finland Oy	Vantaa	Suomi	100
Cramo Kaliningrad OOO	Kaliningrad	Venäjä	100
Cramo New Holding AB	Sollentuna	Ruotsi	100
Cramo SK s.r.o.	Bratislava	Slovakia	100
Cramo s.r.o.	Praha	Tsekin tasavalta	100
Cramo UAB	Vilna	Liettua	100
Construction Vehicles Karvina s.r.o.	Karvina	Tsekin tasavalta	100
SIA Cramo	Riika	Latvia	100
Suomen Tähtivuokraus Oy	Vantaa	Suomi	100
Cramo GmbH	Wien	Itävalta	100
Cramo GMBH & Co KG	Wien	Itävalta	100
Cramo Korlatolt Felelőssegu Tarsasag	Budapest	Unkari	100
Cramo Scaffolding Oy	Kemi	Suomi	100
Cramo Services AB	Sollentuna	Ruotsi	100
Cramo Sp.zo.o	Varsova	Puola	100
Ehitustööriist OÜ	Tallinna	Viro	100
Machine Forum Oy	Helsinki	Suomi	100
Mupol Förvaltnings AB	Tukholma	Ruotsi	100
Vuokra-Pekati Oy	Helsinki	Suomi	100

Konsernilla on omistus seuraavissa yhteisyrityksissä. Katso lisää liitteestä 7. yhteisyritykset.
Konserniin ei kuulu osakkuusyhtiöitä.

Yhteisyritykset	Kotipaikka	Omistusosuus %	
		Emoyhtiö	Konserni
Fellesutleie AS	Oslo	Norja	50
Fortrent Oy	Vantaa	Suomi	50

32. RAPORTOINTIKAUDEN PÄÄTTYMISPÄIVÄN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Cramo Oyj:n osakkeenomistajien nimitystoimikunta ehdotti 2.2.2017 seuraavalle varsinaiselle yhtiökokoukselle, joka on suunniteltu pidettäväksi 30.3.2017, että hallituksen jäsenten lukumääräksi vahvistetaan seitsemän (7) varsinaista jäsentä. Nimitystoimikunta ehdotti, että hallitukseen valitaan uudelleen hallituksen jäseniksi varsinaisen yhtiökokouksen 2018 loppuun saakka suostumustensa mukaisesti nykyisistä jäsenistä Perttu Louhiluoto, Peter Nilsson, Joakim Rubin, Raimo Seppänen, Erkki Stenberg ja Caroline Sundewall, sekä uutena jäsenenä Veli-Matti Reinikkala.

Hallituksen nykyinen puheenjohtaja Helene Biström on ilmoittanut, ettei hän ole käytettävissä uudelleenvalintaa varten. Hallituksen kokoonpanoa koskevaa ehdotusta valmistellessaan nimitystoimikunta on nimenomaisesti pyrkinyt kartoittamaan mahdollisuutta uuden hallituksen puheenjohtajan löytämiseksi.

Nimitystoimikunnan tekemien selvitysten, hallituksen puheenjohtajan ja toimitusjohtajan kanssa käytyjen keskusteluiden, ulkopuolisen

rekrytointikonsultin raporttien sekä hallituksen itsearvioinnin ja arviointiprosessiin liittyvän ulkopuolisen konsultin laatiman selvityksen perusteella nimitysvaiokunta on päättänyt ehdottaa, että Veli-Matti Reinikkala valitaan hallituksen uudeksi varsinaiseksi jäseneksi. Edelleen nimitystoimikunta suosittelee, että hallitus valitsee Veli-Matti Reinikkalan hallituksen puheenjohtajaksi.

Veli-Matti Reinikkala (syntynyt 1957) on toiminut lukuisissa johtoryhmätehtävissä ABB:llä, mukaan lukien Euroopan aluejohtajana vuonna 2015 sekä konsernin johtoryhmän jäsenenä vuosina 2006–2015, Process Automation -divisioonan johtajana 2006–2014, Process Automation -liiketoiminta-alueen johtajana vuonna 2005 ja Automation Technologies -divisioonan johtajana Kiinassa 2003–2004. Reinikkala toimii tällä hetkellä hallituksen jäsenenä UPM-Kymmene Oyj:ssä (vuodesta 2007) ja Fortum Oyj:ssä (vuodesta 2016). Hän on suorittanut Executive Master of Business Administration -tutkinnon Helsingin kauppakorkeakoulussa.

33. TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT

TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT:

Oman pääoman tuotto (%)

$$= \frac{\text{Tilikauden voitto}}{\text{Oma pääoma yhteensä (keskimäärin tilikauden aikana)}} \times 100$$

Sijoitetun pääoman tuotto (%)

$$= \frac{\text{Voitto ennen veroja + korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma - korottomat velat (keskim. tilikauden aikana)}} \times 100$$

Omavaraisuusaste (%)

$$= \frac{\text{Oma pääoma yhteensä}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100$$

Korollinen nettovelka

= Korolliset velat - rahavarat

Nettovelkaantumisaste (%)

$$= \frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Oma pääoma yhteensä}} \times 100$$

Henkilöstö keskimäärin

= Tilikauden kalenterikuukausien lopussa palveluksessa olleen henkilökunnan lukumäärän keskiarvo, oikaistuna osa-aikaisten henkilöiden lukumäärällä

VAIHTOEHTOISET TUNNUSLUVUT:

EBITA-liikevoitto

= Liikevoittoa + yrityshankinnoista aiheutuneet aineettomien hyödykkeiden poistot ja arvonalentumiset

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT:

Tulos/osake

$$= \frac{\text{Tilikauden tulos (emoyhtiön omistajille kuuluva osuus)}}{\text{Osakkeiden oikaistu lukumäärä tilikaudella keskimäärin}}$$

Oma pääoma/osake

$$= \frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakkeiden oikaistu lukumäärä tilikauden lopussa}}$$

Osinko/osake

$$= \frac{\text{Tilikaudelta jaettava osinko}}{\text{Osakkeiden oikaistu lukumäärä tilikauden lopussa}}$$

Osinko/voitto (%)

$$= \frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Tulos/osake}} \times 100$$

Efektiiivinen osinkotuotto (%)

$$= \frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Osakeantikorjattu päätöskurssi tilikauden lopussa}} \times 100$$

Hinta/voitto -suhde (P/E)

$$= \frac{\text{Osakeantikorjattu päätöskurssi tilikauden lopussa}}{\text{Tulos/osake}}$$

Osakekannan markkina-arvo

= Tilikauden lopun osakkeiden lukumäärä kerrottuna osakkeen päätöskurssilla tilikauden lopussa

34. OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT

	2016		2015	
	Kpl	1 000 €	Kpl	1 000 €
Osakkeet	44 690 554	24 835	44 621 294	24 835

Kaikki osakkeet on merkitty, rekisteröity ja kokonaan maksettu. Jokainen osake oikeuttaa yhtiökokouksessa äänestämään yhdellä äänellä.

Osakkeenomistuksen jakautuminen suuruusluokittain 31.12.2016 Osakkeiden lukumäärä	Osuus kaikista		Osuus kaikista	
	Osakkaita	osakkaista, %	Osakkeita	osakkeista, %
1-100	2 178	27,70	117 260	0,26
101-1000	4 301	54,69	1 662 901	3,72
1001-10 000	1 245	15,83	3 212 407	7,19
10 001-100 000	112	1,42	3 089 294	6,91
100 001-500 000	22	0,28	3 954 869	8,85
500 001-	6	0,08	32 645 654	73,05
Yhteensä arvo-osuusjärjestelmään siirtyneet	7 864	100,00	44 682 385	99,98
Arvo-osuusjärjestelmään siirtymättömät			8 169	0,02
Yhteensä			44 690 554	100,00

Osakkeenomistuksen jakautuminen sektoreittain 31.12.2016 Osakkeiden sektorijakauma	Osuus kaikista		Äänimäärä kpl	Osuus kaikista	
	Osakkeita	osakkeista, %		äänistä, %	
Yritykset	1 835 598	4,11	1 835 598	4,11	
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	31 037 499	69,45	31 037 499	69,45	
Julkisyhteisöt	1 514 090	3,39	1 514 090	3,39	
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	3 408 860	7,63	3 408 860	7,63	
Kotitaloudet	5 600 426	12,53	5 600 426	12,53	
Ulkomaiset omistajat	1 285 912	2,88	1 285 912	2,88	
Yhteensä arvo-osuusjärjestelmään siirtyneet	44 682 385	99,98	44 682 385	99,98	
Arvo-osuusjärjestelmään siirtymättömät	8 169	0,02	8 169	0,02	
Yhteensä	44 690 554	100,00	44 690 554	100,00	

Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan omistusosuus

Hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja omistivat 31.12.2016 henkilökohtaisesti tai määräysvalta-yhtiöidensä kautta yhteensä 37 169 Cramo Oyj:n osaketta.

Hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä

Cramo Oyj noudattaa 1.1.2016 voimaan astunutta Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia. Cramo noudattaa sisäpiiritiedon hallinnassa markkinoiden väärinkäyttöasetuksen (Market Abuse Regulation, MAR) vaatimuksia, Nasdaq Helsinki Oy:n sisäpiiriohjeita sekä Cramon hallituksen hyväksymää sisäpiiriohjetta.

Osakkeenomistajat

Yhtiöllä oli 31.12.2016 osakerekisterin mukaan 7 864 osakkeenomistajaa.

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2016	Osakkeiden määrä	%	Äänimäärä kpl	%
Zeres Capital ¹	4 696 730	10,51	4 696 730	10,51
Rakennusmestarien Säätiö	2 129 422	4,76	2 129 422	4,76
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	1 145 603	2,56	1 145 603	2,56
ODIN Finland	732 358	1,64	732 358	1,64
Nordea Nordic Fund	723 982	1,62	723 982	1,62
Rakennusmestarit ja -insinöörit AMK RKL	301 220	0,67	301 220	0,67
Säästöpankki Kotimaa -sijoitusrahasto	284 648	0,64	284 648	0,64
Fondita Nordic Micro Cap	280 000	0,63	280 000	0,63
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	268 387	0,60	268 387	0,60
OP-Suomi Evli Pienyhtiöt -sijoitusrahasto	241 595	0,54	241 595	0,54
Rakennusmestarit ja -insinöörit AMK RKL ry	173 973	0,39	173 973	0,39
Danske Bank SR Invest Osuusrahasto Suomi	172 000	0,38	172 000	0,38
OP-Suomi Pienyhtiöt -sijoitusrahasto	165 438	0,37	165 438	0,37
Nordea Henkivakuutus Suomi Oy	159 000	0,36	159 000	0,36
Lindström Kim	156 975	0,35	156 975	0,35
OP-Delta -sijoitusrahasto	145 013	0,32	145 013	0,32
Laakkonen Mikko	135 300	0,30	135 300	0,30
SEB Finlandia -sijoitusrahasto	134 584	0,30	134 584	0,30
Maa- ja vesitekniikan tuki r.y.	130 000	0,29	130 000	0,29
Säästöpankki Kotimaa -sijoitusrahasto	126 871	0,28	126 871	0,28
Gustavson Stig	117 240	0,26	117 240	0,26
Etelä-Suomen Rakennerrahasto ESR, Suomen parhaat	115 000	0,26	115 000	0,26
Relander Harald	105 000	0,23	105 000	0,23
EQ Pohjoismaat	96 263	0,22	96 263	0,22
Suomen Kauppayhtiöt Oy	84 158	0,19	84 158	0,19
Muut	8 063 271	18,04	8 063 271	18,04
Hallintarekisteröidyt	23 798 354	53,25	23 798 354	53,25
Yhteensä arvo-osuusjärjestelmään siirtyneet	44 682 385	99,98	44 682 385	99,98
Arvo-osuusjärjestelmään siirtymättömät	8 169	0,02	8 169	0,02
Yhteensä	44 690 554	100,00	44 690 554	100,00

1 30.3.2015 vastaanotetun arvopaperimarkkinalain 9 luvun 5 pykälän mukaisen ilmoituksen mukaan. Ei tarkempaa tietoa nykyisestä omistuksesta.

EMOYHTIÖN TASE (FAS)

1 000 €	Liite	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	2	436	640
Aineelliset hyödykkeet	2	396	426
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä	2	397 488	354 397
Muut sijoitukset	2	119	119
Pitkäaikaiset saamiset	3	365 157	431 801
Pysyvät vastaavat yhteensä		763 595	787 382
Vaihtuvat vastaavat			
Lyhytaikaiset saamiset	4	58 438	60 444
Rahat ja pankkisaamiset		4 176	9
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		62 614	60 454
VASTAAVAA YHTEENSÄ		826 209	847 836
VASTATTAVAA			
Oma pääoma			
Osakepääoma		24 835	24 835
Ylikurssirahasto		3 331	3 331
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		142 218	141 616
Edellisten tilikausien voitto		19 215	15 383
Tilikauden voitto		22 184	33 319
Oma pääoma yhteensä	5	211 783	218 484
Tilinpäätössiirtojen kertymä	6	170	177
Pakolliset varaukset	7	1 174	947
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen vieras pääoma	8	520 859	500 272
Lyhytaikainen vieras pääoma	8	92 224	127 956
Vieras pääoma yhteensä		613 083	628 228
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		826 209	847 836

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA (FAS)

1 000 €	Liite	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Liikevaihto	9	2 395	1 178
Liiketoiminnan muut tuotot	10	18 714	478
Henkilöstökulut	11	-4 845	-4 916
Poistot ja arvonalentumiset	12	-239	-237
Liiketoiminnan muut kulut	13	-7 032	-5 277
Liikevoitto		8 993	-8 773
Rahoitustuotot		52 460	60 916
Rahoituskulut		-55 633	-33 498
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	14	-3 173	27 418
Voitto ennen tilinpäätösiirtoja ja veroja		5 820	18 644
Tilinpäätössiirrot	15	16 680	14 675
Tuloverot	16	-316	0
Tilikauden voitto		22 184	33 319

EMOYHTIÖN RAHOITUSLASKELMA (FAS)

1 000 €	Liite	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Liiketoiminnan rahavirta			
Voitto ennen veroja		22 493	33 322
Oikaisut:			
Poistot	12	239	237
Rahoitustuotot ja -kulut	14	3 173	-27 418
Muut ei -rahavirtavaikuttavat oikaisut		-17 730	644
Tilinpäätössiirrot	15	-16 673	-14 678
Liiketoiminnan rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta		-8 498	-7 892
Käyttöpääoman muutos ¹		-86	1 178
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		-8 584	-6 714
Maksetut verot			8 208
Osakeperusteiset maksut		-246	
Saadut osingot	14	33 214	39 021
Saadut korot		12 858	10 932
Maksetut korot ja rahoituskulut		-31 438	-10 321
Liiketoiminnan rahavirta		5 805	41 127
Investointien rahavirta			
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		-4	-20
Investoinnit tytäryhtiöosakkeisiin		-88 702	-273
Pitkäaikaisista lainoista saadut maksut		92 155	9 661
Lyhytaikaisten lainasaamisten muutos		-42 756	-29 733
Investointien rahavirta		-39 307	-20 365
Rahoituksen rahavirta			
Osakemerkinnät		376	4 049
Pitkäaikaisten lainojen nostot		61 110	7 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-9 047	-24 555
Maksetut osingot	5	-28 880	-24 128
Saadut konserniavustukset		14 678	15 983
Rahoituksen rahavirta		38 237	-21 651
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 1.1.		9	1 564
Kurssiero		-568	-667
Rahavarat 31.12.		4 176	9
Käyttöpääoman muutos¹			
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-)/vähennys (+)		-193	-209
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+)/vähennys (-)		107	1 387
Yhteensä		-86	1 178

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT (FAS)

1. TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Käyttöomaisuuden arvostus ja poistot

Käyttöomaisuus aktivoidaan välittömään hankintamenuon, johon luetaan valmistuksen kiinteät menot ja arvostetaan suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenuon. Kunnossapito- ja korjausmenot kirjataan tilikauden kuluksi.

Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan konsernissa yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisistä hankintamenuista.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

Rakennukset ja rakennelmat	20 vuotta
Koneet ja kalusto	3-6 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	10 vuotta
Aineettomat hyödykkeet	5 vuotta

Valuuttamääräiset erät

Ulkomaan valuutan määräiset saamiset ja velat muunnetaan euroiksi tilinpäätöspäivän valuuttakurssin mukaisesti. Kurssierot kirjataan tulosvaikutteisesti. Ulkomaan valuutan määräiset liiketapahtumat muunnetaan euroiksi tapahtuma-ajankohdan valuuttakurssin mukaisesti.

Tilinpäätössiirrot

Saadut konserniavustukset sekä suunnitelman mukaisten poistojen ja Suomen verolainsäädäntöön pohjautuvien poistojen kertynyt ero esitetään tilinpäätössiirroissa.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset

Yhtiön taseeseen ei merkitä laskennallisia verovelkoja ja -saamisia. Yhtiön kannalta olennaiset laskennalliset verosaamiset ja -velat ilmoitetaan liitetiedoissa.

Liikevaihto ja tuloutusperiaatteet

Liikevaihto koostuu tytäryhtiöille myydyistä palveluista ja se kirjataan tuotoksi suoriteperusteisesti. Liikevaihtoa laskettaessa myyntituotoista vähennetään välilliset verot sekä myyntiin liittyvät alennukset ja hyvitykset.

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muihin tuottoihin kirjataan mm. vuokratuotot, saadut avustukset ja fuusiovoitto. Liiketoiminnan muut tuotot sisältävät myös osakeperusteisten maksujen hallinnointikuluja ja uusien osakkeiden merkintähintoja, jotka ovat edelleen veloitettu tytäryhtiöiltä. Liiketoiminnan muut tuotot kirjataan tuotoksi suoriteperiaatteen mukaan.

Eläkejärjestelyt

Eläkemenot kirjataan kuluksi kertymisvuonna. Kattamattomia eläkevastuita ei ole. Eläkkeet on järjestetty TyEL-vakuutuksella. Toimitusjohtajan eläkeikä oli vuonna 2016 sopimuksen mukaan 65 vuotta.

Rahoitusinstrumenttien arvostus

Rahoitusinstrumentit on arvostettu KPL 5:2§:n mukaan hankintamenuon tai sitä alempana todennäköiseen luovutushintaan.

Tuloverot

Tilikauden ja aikaisempien tilikausien tuloverot esitetään tuloslaskelman veroissa.

2. PYSYVÄT VASTAAVAT

AINEELLISET HYÖDYKKEET 1 000 €	Maa-alueet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintamenu 1.1.2016	339	291	190	819
Lisäykset		4		4
Hankintamenu 31.12.2016	339	295	190	824
Kertyneet poistot 1.1.2016		-223	-171	-394
Tilikauden poistot		-35		-35
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	339	37	19	396
Hankintamenu 1.1.2015	339	272	190	801
Lisäykset		19		19
Hankintamenu 31.12.2015	339	291	190	819
Kertyneet poistot 1.1.2015		-191	-171	-361
Tilikauden poistot		-32		-32
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	339	68	19	426

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	Aineet- tomat hyödyk- keet	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Yhteensä
1 000€			
Hankintameno 1.1.2016	667	565	1 232
Hankintameno 31.12.2016	667	565	1 232
Kertyneet poistot 1.1.2016	-265	-327	-592
Tilikauden poistot	-116	-88	-204
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	285	150	436
Hankintameno 1.1.2015	665	565	1 230
Lisäykset	1		1
Hankintameno 31.12.2015	667	565	1 232
Kertyneet poistot 1.1.2015	-149	-239	-388
Tilikauden poistot	-116	-88	-204
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	402	238	640

SIJOITUKSET	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Muut osakkeet ja osuudet	Sljoitukset yhteensä
1 000 €			
Hankintameno 1.1.2016	354 397	119	354 516
Lisäykset	87 963		87 963
Vähennykset	-13 775		-13 775
Arvon alentumiset ¹	-31 097		-31 097
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	397 488	119	397 607
Hankintameno 1.1.2015	361 761	119	361 880
Lisäykset	73		73
Arvon alentumiset ²	-7 437		-7 437
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	354 397	119	354 516

1 Latvian tytäryhtiön osakkeista on tehty 16,8 miljoonan euron suuruinen arvonalentuminen. Konsernijohto on arvioinut että liiketoiminnan kerryttämien tulevien rahavirtojen nykyarvo on alempi kuin tytäryhtiöosakkeiden kirjanpitoarvo ennen arvonalentumista.

Lisäksi Suomen Tähti vuokraus Oy:n osakkeista on tehty 14,3 miljoonan euron suuruinen arvonalentuminen. Konsernijohto on arvioinut, että Venäjän ruplan heikkeneminen on pysyväisluonteista.

2 Vertailukauden tietoihin sisältyy Saksan ja Tsekin tasavallan tytäryhtiöiden sekä Suomen Tähti vuokraus Oy:n osakkeista tehty 7,4 miljoonan euron suuruinen arvonalentuminen. Konsernijohto arvioi, että näiden liiketoimintojen kerryttämien tulevien rahavirtojen nykyarvo on alempi kuin tytäryhtiöosakkeiden kirjanpitoarvo ennen arvonalentumista.

Cramo Oyj:n tytäryhtiöosakkeet ja osakkeiden omistuksen jakautuminen ks. konsernin liitetieto 31.

KERTYNYT POISTOERO	2016	2015
1 000 €		
Koneet ja kalusto		
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	177	174
Poistoeron muutos 1.1–31.12.	-7	3
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	170	177

Kertyneisiin poistoihin sisältyy fuusioituneiden yhtiöiden kertyneet poistoerot.

3. PITKÄAIKAISET SAAMISET

1 000 €	2016	2015
Saman konsernin yrityksiltä		
Lainasaamiset	347 049	414 118
Muilta		
Lainasaamiset ¹	12 926	15 267
Siirtosaamiset	5 182	2 416
Yhteensä	365 157	431 801

1 Lainasaaminen yhteisyrittäjä Fortrent Oy:ltä. Yhteisyrittäjästä kerrotaan konsernin liitetiedossa 7.

4. LYHYTAIKAISET SAAMISET

1 000 €	2016	2015
Saman konsernin yrityksiltä		
Lainasaamiset	54 153	55 351
Myyntisaamiset	490	258
Siirtosaamiset	318	2 541
Muilta		
Myyntisaamiset	10	0
Muut saamiset	107	504
Siirtosaamiset	3 361	1 791
Yhteensä	58 438	60 444
Siirtosaamiset		
Saman konsernin yrityksiltä		
Korkosaamiset saman konsernin yrityksiltä	318	411
Muut siirtosaamiset		2 129
Muilta		
Lainojen järjestelypalkkiot	1 810	
Tuloverosaamiset ¹	1 522	1 514
Kulujaksotukset	30	277
Yhteensä	3 678	4 332

1 Cramo Oyj sai vuonna 2013 Suomen verohallinnolta jälkiverotuspäätöksen yhteismäärältään 9,7 miljoonaa euroa koskien vuosia 2009 – 2012, jonka mukaan yhtiön Belgian rahoitusyhtiön korkotuotot olisi pitänyt verottaa Suomessa. Cramo Oyj on maksanut verot Belgiaan ja valitti päätöksestä. Vuonna 2015 Verotuksen oikaisulautakunta muutti verotuspäätöstä, ja verohallinto palautti Cramo Oyj:lle 8,3 miljoonaa euroa. Cramo Oyj on valittanut Suomen hallinto-oikeuteen muutettuun veropäätökseen liittyvästä noin miljoonan euron veronkorotuksesta. Cramo Oyj on vienyt asian Belgian ja Suomen väliseen verosopimusmenettelyyn (MAP-prosessi) siltä osin kuin Cramoa on muutetun veropäätöksen mukaisesti verotettu kahteen kertaan.

5. OMA PÄÄOMA

1 000 €	2016	2015
Osakepääoma 1.1. / 31.12.	24 835	24 835
Ylikurssirahasto 1.1. / 31.12.	3 331	3 331
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	141 616	138 157
Osakemerkinnät, optio-ohjelma 2011		3 459
Omien osakkeiden luovutus	602	
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	142 218	141 616
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	48 702	39 515
Osingonjako	-29 487	-24 132
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	19 215	15 383
Tilikauden voitto	22 184	33 319
Oma pääoma yhteensä	211 783	218 484
Jakokelpoiset varat		
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	19 215	15 383
Tilikauden voitto	22 184	33 319
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	142 218	141 616
Yhteensä	183 617	190 318

OSAKE- PÄÄOMA	2016 No.	EUR	2015 No.	EUR
Osakkeet	44 690 554	24 834 753,09	44 621 294	24 834 753,09

Optio-oikeudet ja osakeohjelmat

Tiedot yhtiön voimassa olevista osakepalkkiojärjestelmistä on nähtävissä konsernitilinpäätöksen liitetiedosta 29.

6. TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

1 000 €	2016	2015
Kertynyt poistoero	170	177

7. PAKOLLISET VARAUKSET

1 000 €	2016	2015
Muut pakolliset varaukset	1 174	947

Muut pakolliset varaukset käsittävät osakeohjelmista tilikausina 2017-2019 rahana maksettavan palkkion.

8. VIERAS PÄÄOMA

1 000 €	2016	2015
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	166 270	100 000
Lainat rahoituslaitoksilta	185 000	190 000
Velat konserniyrityksille	169 589	210 155
Muut velat		117
Yhteensä	520 859	500 272

Lyhytaikainen vieras pääoma

Velat saman konsernin yrityksille		
Velat konserniyrityksille	42 033	51 080
Ostovelat	1 152	686
Siirtovelat	124	173
Yhteensä	43 309	51 939

Muille

Lainat rahoituslaitoksilta	10 607	10 498
Ostovelat	495	381
Siirtovelat	2 388	5 552
Yritystodistukset	34 970	59 460
Tuloverovelka	354	
Muut lyhytaikaiset velat	101	125
Yhteensä	48 915	76 016

Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä

	92 224	127 956
--	---------------	----------------

Vieras pääoma yhteensä

	613 083	628 228
--	----------------	----------------

SIIRTOVELAT

Saman konsernin yrityksille		
Korkokulujen jaksotukset	124	173

Muille

Korkokulujen jaksotukset	1 188	4 027
Henkilöstökulujen jaksotukset	1 200	1 525
Yhteensä	2 388	5 552

Siirtovelat yhteensä

	2 512	5 725
--	--------------	--------------

PITKÄAIKAISEEN VIERAASEEN PÄÄOMAAN KUULUVAT VELAT, JOTKA ERÄÄNTYVÄT MYÖHEMMIN KUIN VIIDEN VUODEN KULUTTUA

Joukkovelkakirjalainat	150 000	
Lainat rahoituslaitoksilta		152 000

YHTIÖN LIIKKEESEEN LASKEMIEN JOUKKOVELKAKIRJALAINOJEN KESKEISET EHDOT JA YHTEENLASKETTU MÄÄRÄ

Joukkovelkakirjalaina 2012/2018; 4,50% - takaisinosto -83 730	16 270	100 000
Joukkovelkakirjalaina 2016/2022; 2,35%	150 000	
Joukkovelkakirjalainat yhteensä	166 270	100 000

Marraskuussa 2016 Cramo laski liikkeeseen 150 miljoonan euron suuruisen vakuudettoman joukkovelkakirjalainan. Joukkovelkakirjalaina eräännyy 28.2.2022, ja sen vuotuinen kuponkikorko on 2,375 %. Samanaikaisesti Cramo teki vapaaehtoisen takaisinostotarjouksen vuoden 2018 helmikuussa eräännyvän 100 miljoonan euron joukkovelkakirjan lainaosuuksista. Takaisinostotarjouksen lopputuloksena Cramo lunasti käteiskaupalla nimellisarvoltaan yhteensä 83,7 miljoonan edestä lainaosuuksia. Lunastamattomat lainaosuudet yhteismäärältään 16,3 miljoonaa euroa eräännyvät alkuperäisten lainaehtoisten mukaisesti helmikuussa 2018.

9. LIIKEVAIHTO MAANTIETEELLISTEN ALUEIDEN MUKAAN

1 000 €	2016	2015
Hallintopalvelut		
Suomi	541	260
Ruotsi	1 168	539
Norja	198	101
Tanska	158	73
Keski-Eurooppa	156	61
Itä-Eurooppa	175	145
Yhteensä	2 395	1 178

10. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

1 000 €	2016	2015
Toimitilojen vuokratuotot	24	25
Cramo Holding BV purkuvoitto	18 202	
Muut	488	453
Yhteensä	18 714	478

11. HENKILÖSTÖKULUT

1 000 €	2016	2015
Palkat ja palkkiot	-3 700	-4 225
Eläkekulut	-1 007	-579
Muut henkilösivukulut	-138	-112
Yhteensä	-4 845	-4 916

Henkilöstö keskimäärin

Toimihenkilöitä	26	24
-----------------	----	----

Johdon työsuhde-etuudet¹

Palkat ja palkkiot luontoisetuineen		
Toimitusjohtaja ²	-837	-412
Johtoryhmä	-589	-623
Hallituksen jäsenet	-328	-360

Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet³

Toimitusjohtaja		-885
Johtoryhmä	-143	

Työsuhteen päättymisen jälkeiset edut⁴

Toimitusjohtaja	-155	-84
Johtoryhmä		-14

Yhteensä	-2 051	-2 378
-----------------	---------------	---------------

1 Johdon työsuhde-etuudet, ks. konsernin liitetieto 30, lähipiiritahtumat.

2 Cramo Oyj:n toimitusjohtajana toimii Leif Gustafsson. Hänen toimitusjohtajasopimus oli Cramo Oyj:n kanssa 1.1.-30.11.2016 ja sopimus siirtyi Cramo Service AB:lle 1.12.2016. Cramo Service AB on veloittanut Cramo Oyj:ltä 56,8 tuhatta euroa toimitusjohtajan palkkoja ja palkkioita luontoisetuineen ajalta 1.12.-31.12.2016. Kulut on esitetty liiketoiminnan muissa kuluissa.

3 Talous- ja rahoitusjohtaja Martti Ala-Härkönen lopetti tehtävänsä 11.8.2016. Vuonna 2015 toimitusjohtaja Vesa Koivula lopetti tehtävänsä 31.12.2015 siirtyessään eläkkeelle.

4 Työsuhteen jälkeisinä etuuksina on käsitelty vapaaehtoiset eläkejärjestelyt, jotka kaikki ovat maksupohjaisia eläkejärjestelyjä. Cramo Service AB on veloittanut Cramo Oyj:ltä 12,7 tuhatta euroa toimitusjohtajan vapaaehtoisen eläkejärjestelyyn liittyviä kuluja ajalta 1.12.-31.12.2016. Kulut on esitetty liiketoiminnan kuluissa.

12. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

1 000 €	2016	2015
Suunnitelman mukaiset poistot aineettomista hyödykkeistä	-204	-204
Suunnitelman mukaiset poistot aineellisista hyödykkeistä	-35	-32
Yhteensä	-239	-237

13. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

1 000 €	2016	2015
Toimitilojen kulut	-312	-302
Sijoittajasuhteet	-593	-458
Asiantuntijapalvelut	-1 959	-883
Konsernin palveluveloitukset ¹	-2 403	-2 300
Muut hallinnon kulut	-1 765	-1 334
Yhteensä	-7 032	-5 277

TILINTARKASTAJIEN PALKKIOT	2016	2015
KHT-yhteisö, KPMG Oy AB		
Tilintarkastus	-63	-62
Veroneuvonta	-10	-5
Muut palvelut	-59	-33
Yhteensä	-131	-100

1 Vuoden 2016 konsernin palveluveloitukset sisältää 69,5 tuhatta euroa toimitusjohtajan työsuhde-etuuksia.

14. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

1 000 €	2016	2015
Osinkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	33 214	39 021
Muilta	0	0
Osinkotuotot yhteensä	33 214	39 021
Korkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	9 026	10 564
Muilta	357	518
Korkotuotot yhteensä	9 383	11 082
Korkokulut		
Saman konsernin yrityksille	-3 377	-4 596
Muille	-10 291	-10 762
Korkokulut yhteensä	-13 668	-15 358
Muut rahoituskulut		
Arvonlennut pöytäkirjojen vastaavien sijoituksista ¹	-31 097	-7 437
Muut rahoituskulut	-1 569	-1 580
Muut rahoituskulut yhteensä	-32 666	-9 017
Kurssierot		
Samana konsernin yrityksille	3 403	-2 827
Muille	-2 839	4 517
Kurssierot yhteensä	564	1 690
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-3 173	27 418

1 Ks. liitetieto 2, pysyvät vastaavat.

15. TILINPÄÄTÖSSIIRROT

1 000 €	2016	2015
Poistoeron lisäys (-) / vähennys (+):		
Koneet ja kalusto	7	-3
Saadut konserniavustukset	16 673	14 678
Yhteensä	16 680	14 675

16. TULOVEROT

1 000 €	2016	2015
Tilikauden varsinaisesta toiminnasta	3 650	2 936
Tilinpäätössiirroista, konserniavustus	-3 335	-2 936
Edellisten tilikausien verot		0
Yhteensä	316	0

17. VAKUUKSET JA VASTUUSITOUKSET

1 000 €	2016	2015
ANNETUT VAKUUKSET		
Konserniyritysten puolesta annetut vakuudet		
Annetut takaukset	7 721	9 303
VASTUUSITOUKSET JA MUUT VASTUUT		
Leasingvastuut		
Leasingvastuut seuraavana vuonna	131	288
Leasingvastuut myöhemmin	131	273
Leasing sopimukset ovat 3-4 vuoden sopimuksia, joihin ei liity lunastusehtoja.		
Vuokravastuut		
Vuokravastuut seuraavana vuonna	1 842	1 812
Vuokravastuut myöhemmin	614	2 416
Toimitilojen vuokravastuut ovat 10 vuoden sopimuksia, joihin ei liity lunastusehtoja.		
Investointisitoumukset		
Investointisitoumukset seuraavana vuonna	6 651	
Investointisitoumukset myöhemmin	24 942	

18. KORKO- JA VALUUTTAJOHDANNAISET

1 000 €	2016		2015	
	Nimellis-arvo	Käypä arvo	Nimellis-arvo	Käypä arvo
KORKO-JOHDANNAISET				
Koronvaihto-sopimukset	130 000	-10 451	130 000	-8 322
Negatiivinen käypä arvo		-10 451		-8 322
VALUUTTA-JOHDANNAISET				
Valuuttatermiinit	116 225	633	106 904	657
Positiivinen käypä arvo		813		780
Negatiivinen käypä arvo		-180		-123

Emoyhtiön tilikauden päättyessä voimassa olleet johdannais sopimukset erääntyvät tilikausien 2017-2023 aikana.

Yhtiö altistuu liiketoiminnassaan useille rahoitusriskeille: markkinariskille (sisältäen valuutariskin ja rahavirran korkoriskin), luottoriskille ja likviditeettiriskille. Yhtiön riskienhallinnan tavoitteena on minimoida rahoitusmarkkinoiden muutosten haitalliset vaikutukset konsernin tulokseen, rahavirtoihin ja taseeseen sekä varmistaa riittävä maksuvalmius. Yhtiö käyttää johdannaisinstrumentteja ainoastaan suojaustarkoituksessa; valuutta- ja korkoriskin suojaamiseen. Johdannaisien käyvät arvot esitetään taseen ulkopuolisina erinä. Yhtiön korkoriski liittyy ensisijaisesti pitkäaikaiseen lainasalkkuun. Yhtiö on pääasiallisesti altistunut rahavirran korkoriskille, joka syntyy vaihtuvakorkoisista veloista. Tätä tasapainottavat osaltaan kiinteäkorkoiset joukkovelkakirjalainat. Yhtiö hallinnoi rahavirran korkoriskiä myös koronvaihtosopimuksilla, joita käyttämällä saadaan tavoitteen mukaisesti vaihtuvakorkoinen laina vaihdettua kiinteäkorkoiseksi, tai päinvastoin.

Yhtiö toimii kansainvälisesti ja on siten altistunut myös valuuttakurssivaihteluista aiheutuville riskeille. Yhtiön merkittävimmät valuuttapositiot muodostuvat Ruotsin kruunu -määräisistä eristä. Valuuttakurssiriski syntyy pääasiassa nettosijoituksista ulkomaisiin tytäryrityksiin (muuntoeroriski) sekä taseen valuuttamääräisistä eristä. Tilikausien 2016 ja 2015 aikana yhtiöllä ei ole ollut muuntoeroriskin kohdistuvia suojauksia. Konsernin sisäisen rahoituksen sekä taseen valuuttamääräisistä eristä syntyvä valuuttakurssiriskiä suojataan ensisijaisesti valuuttatermiineillä.

Valuutta- ja korkojohdannaisien realisoituneet tulokset on kirjattu tuloslaskelman rahoituseriin. Johdannaisien nimellisarvot sekä käyvät arvot esitetään liitetietona oheisessa taulukossa. Tilinpäätöshetken johdannaispositio vastaa hyvin tilikauden aikana ylläpidettyä positiota. Lisätietoa Cramon rahoitusriskienhallinnasta on nähtävissä konsernitilinpäätöksen liitetiedosta 10.

19. LASKENNALLISET VEROT

1 000 €	2016	2015
Laskennallinen verosaaminen negatiivisesta poistoerosta	4	4
Laskennallinen verosaaminen vahvistetuista tappioista		15
Laskennallinen verovelka pakollisista varauksista	235	189
	239	208
Laskennallinen verovelka poistoerosta	-34	-35
	-34	-35
Yhteensä	205	173

Laskennallisia verosaamisia ja -velkoja ei ole kirjattu taseeseen.

ALLEKIRJOITUKSET

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset

Vantaalla, 6. helmikuuta 2017

Helene Biström

Erkki Stenberg

Perttu Louhiluoto

Peter Nilsson

Joakim Rubin

Raimo Seppänen

Caroline Sundewall

Leif Gustafsson
toimitusjohtaja

TILINTARKASTUSKERTOMUS CRAMO OYJ:N YHTIÖKOKOUKSELLE

TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUS LAUSUNTO

Olemme tilintarkastaneet Cramo Oyj:n (y-tunnus 0196435-4) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

- Lausuntonamme esitämme, että
- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
 - tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

LAUSUNNON PERUSTELUT

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täytäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Käsityksemme mukaan olemme hankineet lausuntonme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

OLENNAISUUS

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa. Olemme ottaneet tilintarkastuksessa huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisällytetty arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

*Aineelliset hyödykkeet
(Konsernitilinpäätöksen
liitetiedot 1, 3 ja 24)*

- Vuokrausliiketoiminnan koneet ja siirtokelpoiset tilat (Kalusto)

muodostavat noin 60 % konsernin taseen loppusummasta.

- Konsernin liiketoiminta on vahvasti riippuvainen kaluston kunnosta ja saatavuudesta.
- Kaluston poistoaikoihin ja vuosittaiseen arvonalentumisen arviointiin liittyvät johdon arviot voivat olla virheellisiä ja kaluston tasearvo siten virheellinen.

Kuinka kyseisiä seikkoja käsiteltiin tilintarkastuksessa

- Olemme testanneet kaluston hallinnan valvontaympäristöön liittyviä keskeisiä kontrolleja. Tämän lisäksi olemme suorittaneet aineistotarkastustoimenpiteitä muun muassa data-analyysin keinoin.
- Tarkastustoimenpiteiden painopisteinä ovat olleet erityisesti seuraavat osa-alueet: kaluston käyttöasteet, myyntitulokset kalustosta luovuttaessa, poistoaajat sekä kaluston jäännösarvot. Olemme myös osallistuneet kaluston inventaareihin.
- Olemme arvioineet johdon laatimia kaluston arvonalentumislaskelmia ja niissä käytettyjä keskeisiä muuttujia, sekä näiden vaikutuksia mahdollisten arvonalentumisten määrittämiseksi.
- Olemme lisäksi arvioineet aineellisia hyödykkeitä, kalusto mukaan lukien, koskevien konsernin tilinpäätöstietojen asianmukaisuutta.

*Liikearvon ja muun aineettoman omaisuuden arvostaminen
(Konsernitilinpäätöksen
liitetiedot 1, 4, 5 ja 6)*

- Konserni on viime vuosina laajentanut toimintaansa yrityshankintojen kautta, minkä seurauksena konsernin taseeseen sisältyvien liikearvon ja muiden yrityshankintoihin liittyvien aineettomien hyödykkeiden määrä on merkittävä. 31.12.2016 konsernitaseen

liikearvo oli 148,0 miljoonaa euroa yrityshankintoihin liittyvien aineettomien hyödykkeiden ollessa 52,8 miljoonaa euroa.

- Cramo määrittää rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät perustuen niiden käyttöarvoon. Käyttöarvo määritetään perustuen ennustettuihin diskontattuihin rahavirtoihin. Niiden taustalla olevien keskeisten oletusten määrittäminen edellyttää johdon harkintaa, joka koskee mm. kannattavuutta, diskonttaus korkoa ja pitkän aikavälin kasvutekijää.
- Testauksessa käytettäviin ennusteisiin liittyvistä johdon harkintaan perustuvista ratkaisuksista ja tasearvojen merkittävyydestä johtuen liikearvon ja muun aineettoman omaisuuden arvostaminen on tilintarkastuksessa keskeinen seikka.
- Testaustulosten perusteella Cramo kirjasi vuoden 2016 konsernitilinpäätökseensä liikearvosta ja muusta aineettomasta omaisuudesta yhteensä 3,6 miljoonan euron arvonalentumiset, jotka liittyvät Tanskan sekä Latvia-Liettuan rahavirtaa tuottaviin yksiköihin. Tarkastustoimenpiteisiimme on sisällytynyt konsernin arvonalentumistestauslaskelmissa käytettyjen periaatteiden sekä laskelmien johdonmukaisuuden testaaminen.
- Olemme arvioineet ja analysoineet laskelmissa käytettyjä keskeisiä oletuksia, kuten kannattavuutta, diskonttaus korkoja sekä pitkän aikavälin kasvutekijää.
- Tarkastukseen on osallistunut KPMG:n arvonnäilytyksen asiantuntijoita, jotka ovat arvioineet laskelmien teknistä oikeellisuutta sekä verranneet käytettyjä oletuksia markkina- ja toimialakohtaisiin tietoihin.

- Olemme myös arvioineet testauksessa käytettyjen menetelmien ja keskeisten oletusten asianmukaisuutta ja johdonmukaisuutta eri vuosien välillä.
- Olemme lisäksi arvioineet liikearvoa ja muita aineettomia hyödykkeitä sekä arvonalentumistestausta koskevien konsernin tilinpäätöstietojen asianmukaisuutta.

Myyntituottojen kirjaaminen (Konsernitilinpäätöksen liitetiedot 1 ja 2)

- Kone- ja laitevuokraus -liiketoiminnan myynti koostuu useissa toimipisteissä tapahtuvista lukuisista yksittäisistä vuokraustapahtumista.
- Siirtokelpoiset tilat -liiketoiminta tekee pääasiassa pitkäaikaisia asiakassopimuksia, joiden eri sopimusvaiheisiin sovelletaan eri tilinpäätösstandardeja. Sopimusvaiheiden asianmukainen tunnistaminen on tärkeää oikean tuloutusajankohdan kannalta.
- Konsernin tärkeimmän myyntijärjestelmän käyttöoikeudet ovat suhteellisen laajat, mikä lisää epäasiallisten tai väärin tapahtumien riskiä.
- Olemme arvioineet sisäistä valvontaympäristöä ja testanneet kontrollien tehokkuutta sekä suorittaneet aineistotarkastuksen toimenpiteitä arvioidaksemme konsernitilinpäätöksessä tuloutettujen myyntituottojen määrän ja kirjausajankohdan oikeellisuutta.
- Olemme lukeneet keskeiset myyntisopimukset sekä testanneet myyntikirjausten yhdenmukaisuutta suhteessa sopimusehtoihin. Tilinpäätöstarkastuksen yhteydessä olemme testanneet myynnin jaksottumisen asianmukaisuutta tilikausien välillä.
- Tarkastustoimenpiteisiimme on sisällytynyt alennus- ja

hyvityskäytäntöjen sekä hyvityslaskujen laatimiseen liittyvän prosessin arviointi ja kyseisten kontrollien testaus. Olemme myös testanneet myyntituottojen tileille kirjattuja muistiotositteita keskittyen erityisesti poikkeaviin ja epäsäännöllisiin tapahtumiin.

- Olemme lisäksi arvioineet myyntituottoja koskevien konsernin tilinpäätöstietojen asianmukaisuutta.

Emoyhtiön tytäryhtiöosakkeiden arvostaminen (Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot 2 ja 14)

- Tytäryhtiöosakkeet muodostavat merkittävän tase-erän emoyhtiön erillistilin-päätöksessä.
- Tytäryhtiöosakkeiden arvonalentumista testataan liikearvon testaamista vastaavalla menetelmällä. Mahdolliset viitteet konsernin liikearvon, muiden yrityshankintoihin liittyvien omaisuuserien tai kaluston arvonalentumisista voivat vaikuttaa myös emoyhtiön tytäryhtiöosakkeiden arvoon.
- Emoyhtiö on kirjannut tilinpäätökseensä tytäryhtiöosakkeista 31,1 miljoonan euron arvonalentumisen.
- Olemme johtaneet emoyhtiön tytäryhtiöosakkeiden arvonalentumislaskelmien käyttöarvot konsernin liikearvon arvonalentumislaskelmien mukaisista arvoista.
- Tarkastukseen on osallistunut KPMG:n arvonnäilytyksen asiantuntijoita, jotka ovat arvioineet laskelmien teknistä oikeellisuutta sekä verranneet käytettyjä oletuksia markkina- ja toimialakohtaisiin tietoihin.
- Olemme arvioineet ja analysoineet laskelmissa käytettyjä keskeisiä oletuksia, kuten kannattavuutta,

diskonttauskorkeaa sekä pitkän aikavälin kasvutekijää.

- Olemme lisäksi arvioineet emoyhtiön tytäryhtiöosakkeiden arvostusta koskevien tilinpäätöstietojen asianmukaisuutta.

TILINPÄÄTÖSTÄ KOSKEVAT HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN VELVOLLISUUDET

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitalinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

TILINTARKASTAJAN VELVOLLISUUDET TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUKSESSA

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä,

sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonne. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen

valvonnan tehokkuudesta.

- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntonne. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta

taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoidimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme,

ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

MUUT RAPORTOINTIVELVOITTEET

MUU INFORMAATIO

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen ja vuosikertomukseen sisältyvän muun informaation kuin tilinpäätöksen ja sitä koskevan tilintarkastuskertomuksen. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttööme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttööme kyseisen päivän jälkeen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastuksessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme toimintakertomukseen sisältyvään informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

MUUT LAUSUNNOT

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman voiton käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä, 6. helmikuuta 2017

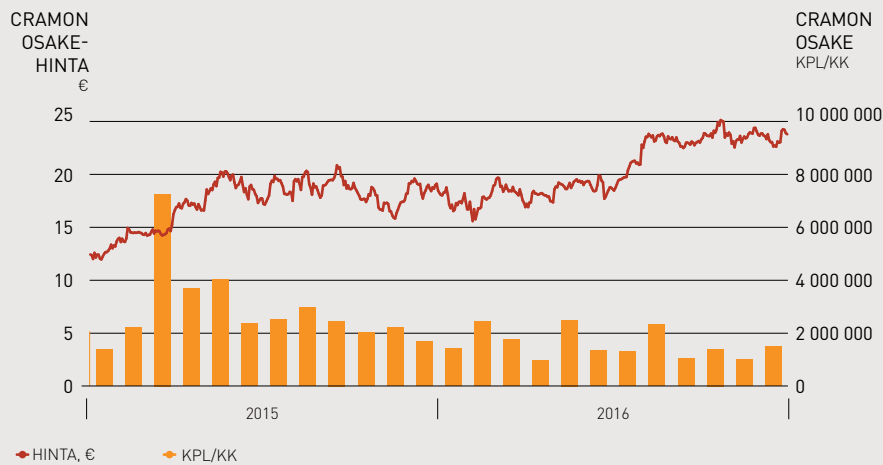
KPMG OY AB

Toni Aaltonen
KHT

AVOINTA TIETOA OSAKKEENOMISTAJILLE JA SJOITTAJILLE

Pyrimme varmistamaan yhtiön osakkeen oikean arvostuksen tarjoamalla pääomamarkkinoille tietoa yhtiön liiketoiminnasta, strategiasta ja taloudellisesta tilanteesta. Ajantasainen sijoittajainformaatiomme on helposti saatavilla suomeksi ja englanniksi verkkosivuillamme.

CRAMON OSAKKEEN HINTAKEHITYS JA VAIHTOMÄÄRÄ

OSAKKEEN PERUSTIEDOT

- Listattu Nasdaq Helsinki Oy:ssä
- Lista: Nordic Mid Cap
- Kaupankäyntitunnus: CRA1V
- ISIN-koodi: FI0009900476
- Toimialaluokka: Teollisuustuotteet ja -palvelut
- Toimiala: Kauppayhtiöt ja jälleenmyyjät
- Osakemäärä 31.12.2016: 44 690 554
- Listautumispäivämäärä: 1.8.1988

VARSINAINEN YHTIÖKOKOUS

Aika: torstai 30.3.2017 klo 10.00

Paikka: Finlandia-talo

Osoite: Mannerheimintie 13 e, Kongressisiipi, A-sali, Helsinki.

Rekisteröityneiden osakkeenomistajien vastaanottaminen alkaa klo 9.00.

OSALLISTUMISOIKEUS

Osakkeenomistajien, jotka haluavat osallistua yhtiökokoukseen, on oltava rekisteröitynä 20.3.2017 Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon.

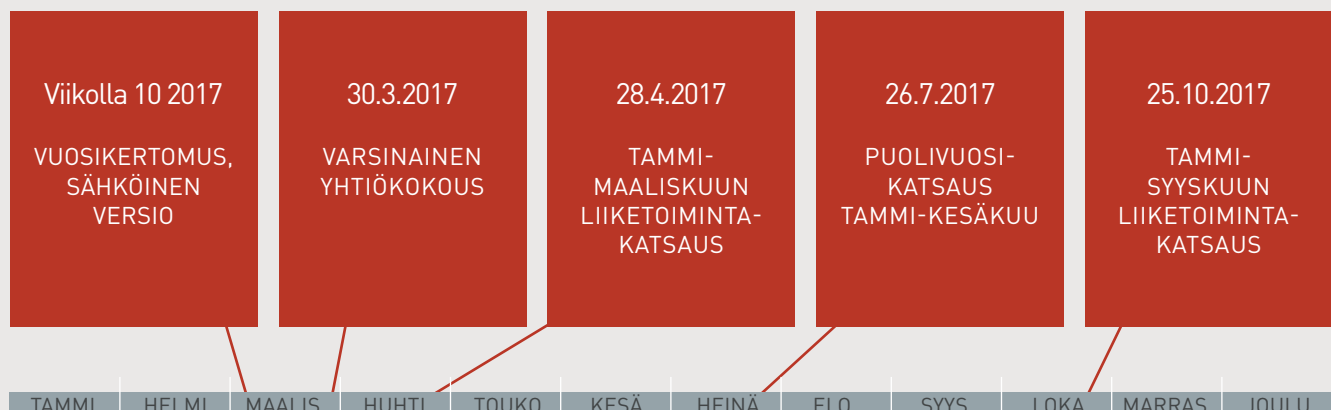
ILMOITTAUTUMINEN

Osakkeenomistajien on lisäksi ilmoitettava yhtiölle osallistumisestaan viimeistään 27.3.2017 klo 18.00 jollakin seuraavista tavoista:

- yhtiön verkkosivuilla: www.cramogroup.com
- soittamalla numeroon 010 661 1242 (ma-pe klo 8-18)
- faksaamalla ilmoitus numeroon 010 661 1298
- toimittamalla kirjallinen ilmoitus osoitteeseen Cramo Oyj, "Yhtiökokous", Kalliosolantie 2, 01740 Vantaa.

Mahdolliset valtakirjat tulee toimittaa alkuperäisinä ennen viimeistä ilmoittautumispäivää. Jos osakkeenomistaja haluaa yhtiökokouksen käsittelevän tiettyä asiaa, on hänen esitettävä asia hallitukselle kirjallisesti viimeistään neljä viikkoa ennen kokouksen julkaisemista, jotta asia voidaan sisällyttää yhtiökokoukseen.

TALOUDELLINEN RAPORTOINTI

OSINGONJAKO

Voitonjakopolitiikan mukaisesti hallitus esittää, että tilikaudelta 2016 maksetaan osinkoa 0,75 euroa osakkeelta eli 48,6 % osakekohtaisesta tuloksesta. Tilikaudelta 2015 maksettiin osinkoa 0,65 euroa osakkeelta eli 57,6 % osakekohtaisesta tuloksesta.

OSAKKEENOMISTAJAT

Cramolla oli 7 900 osakkeenomistajaa 1.1.2016 ja 7 864 osakkeenomistajaa 31.12.2016. [Suurimmat osakkeenomistajat on esitetty sivulla 101.](#)

OSAKEPÄÄOMAN MUUTOKSET

Cramo Oyj:n osakkeiden määrä lisääntyi 69 260 osakkeella 44 690 554 osakkeeseen vuoden 2016 aikana perustuen vuoden 2011 optio-oikeuksilla merkittyihin osakkeisiin. Merkintähinnat kirjattiin sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. [Sivut 94–98.](#)

JOHDON OMISTUKSET 31.12.2016

Cramon hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja muut johtoryhmän jäsenet sekä heidän lähipiirinsä omistivat vuoden 2016 lopussa yhteensä 73 261 Cramo Oyj:n osaketta (240 991 osaketta vuonna 2015).

SIOJITTAJASUHDEPOLITIikka

Cramon sijoittajasuhteilla pyritään varmistamaan yhtiön osakkeen oikea arvostus tarjoamalla pääomamarkkinoille ajantasaista tietoa yhtiön liiketoiminnasta, strategiasta ja taloudellisesta tilanteesta. Sijoittajaviestinnässään Cramo noudattaa tasapuolisuuden periaatetta ja julkaisee kaiken sijoittajainformaation, mukaan lukien vuosikertomuksen, verkkosivuillaan sekä suomeksi että englanniksi.

Cramo noudattaa kolmen viikon pituista hiljaista jaksoa tulosjulkistustensa edellä. Muina aikoina vastaamme mielellämme analyytikoiden ja sijoittajien kysymyksiin puhelimitse tai sähköpostitse tai yhtiön järjestämässä sijoittajatapaamisissa.

ANALYYTIKOT

Yhtiön saamien tietojen mukaan ainakin seuraavien pankkien ja pankkiiriliikkeiden palveluksessa toimivat analyytikot ovat tehneet Cramosta sijoitusanalyysia vuonna 2016: Carnegie, Danske Markets, Evli Bank Oyj, Handelsbanken Capital Markets, Inderes, Nordea Markets, Pohjola Pankki Oyj ja SEB Enskilda Equities. Cramo ei vastaa analyysiesä esitetystä arvioista.

OSOITTEENMUUTOS

Jos osakkeenomistajan osoite tai osingonmaksua varten ilmoittama tilinumero muuttuu, osakkeenomistajan on toimitettava tästä kirjallinen ilmoitus arvo-osuustilinsä pitäjälle.

JULKAISUJEN JA TIEDOTTEIDEN TILAAMINEN

Taloudellisia julkaisuja voi tilata osoitteesta:

Cramo Oyj
Kalliosolantie 2, 01740 Vantaa
puh: 010 661 1211
sähköposti: investor.relations@cramo.com

Tietoa sijoittajille:

[www.cramogroup.com](#) ► Suomi ► Sijoittajat

Vuoden 2016 tiedotteet:

[www.cramogroup.com](#) ► Suomi ► Sijoittajat ► Tiedotteet

YHTEYSTIEDOT

Leif Gustafsson, toimitusjohtaja
puh: 010 661 10
sähköposti: leif.gustafsson@cramo.com

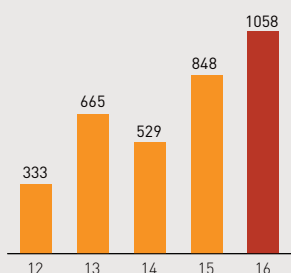
Aku Rumpunen, talous- ja rahoitusjohtaja
puh: 010 661 1272
sähköposti: aku.rumpunen@cramo.com

Mattias Rådström, viestintä-, markkinointi- ja IR-johtaja
puh: +46 708 687 045
sähköposti: mattias.radstrom@cramo.com

Merja Naumanen, IR-tiedottaja
puh: 010 661 1211
sähköposti: merja.naumanen@cramo.com

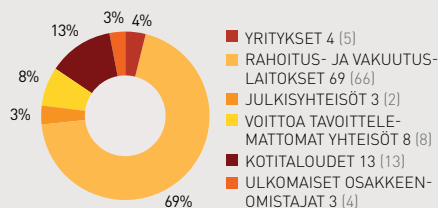

MARKKINA-ARVO NASDAQ HELSINGISSÄ 2012–2016 M€

OSAKKEENOMISTAJAT RYHMITTÄIN

31.12.2016 (2015) % OSAKKEISTA

OSAKEOMISTUKSEN

JAKAUTUMINEN 31.12.2016 (2015) %

